

Strategia Rozwoju Gminy Strzelce

Na lata 2015 – 2023

Gmina Strzelce, październik 2015

Opracowanie sporządził

ul. Częstochowska 63
93-121 Łódź

biuro@phin.pl
www.phin.pl

tel. +48 42 250 79 93
fax +48 42 250 79 94

Spis treści

I.	Wprowadzenie	6
I.1.	Metodologia procesu opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Strzelce	7
II.	Realizacja celów Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Strzelce na lata 2008 – 2013... ..	10
III.	Diagnoza stanu obecnego - charakterystyka gminy Strzelce	11
III.1.	Położenie	11
III.2.	Historia gminy Strzelce	14
III.2.1.	Zabytki gminy Strzelce	15
III.3.	Środowisko przyrodnicze i użytkowanie gruntów	18
III.3.1.	Klimat	18
III.3.2.	Ukształtowanie terenu i jego cechy geomorfologiczne, surowce mineralne .	19
III.3.3.	Gleby	20
III.3.4.	Sieć wodna, wody powierzchniowe i gruntowe	21
III.3.5.	Roślinność, lasy i formy ochrony przyrody	23
III.3.6.	Użytkowanie gruntów	25
III.4.	Otoczenie społeczno - gospodarcze gminy	29
III.4.1.	Migracje	32
III.4.2.	Bezrobocie	33
III.4.3.	Rozwój gospodarczy	36
III.4.4.	Infrastruktura	41
III.4.5.	Bezpieczeństwo	57
III.4.6.	Pomoc społeczna	60
III.4.7.	Ochrona zdrowia	66
III.4.8.	Edukacja	67
III.4.9.	Kultura i sport	69
III.4.10.	Turystyka	70
IV.	Stan finansów Gminy Strzelce	72

V. Gmina Strzelce w oczach mieszkańców – raport z przeprowadzonego badania ankietowego 76

V.1. Struktura badanej próby	76
V.2. Ocena poziomu zadowolenia mieszkańców z faktu zamieszkania w gminie.....	79
V.3. Ocena liczby obiektów oświatowych w gminie	80
V.4. Poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.....	81
V.5. Ocena liczby obiektów kulturalnych na terenie gminy	82
V.6. Jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne	83
V.7. Ocena jakości i różnorodności wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	84
V.8. Ocena estetyki gminy Strzelce	85
V.9. Stan i jakość terenów rekreacyjnych	86
V.10. Stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie	87
V.11. Stan środowiska naturalnego.....	87
V.12. Stan dróg w gminie	88
V.13. Mała infrastruktura drogowa.....	89
V.14. System segregacji odpadów.....	90
V.15. Dostęp do Internetu.....	90
V.16. Poziom rozwoju sieci wodociągowej	91
V.17. Poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej	92
V.18. Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy	92
V.19. Atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy.....	93
V.20. Ocena warunków do prowadzenia działalności rolnej	94
V.21. Ocena warunków prowadzenia działalności produkcyjnej.....	94
V.22. Dostępność do usług ochrony zdrowia.....	95
V.23. Sieć usług na terenie gminy	96
V.24. Komunikacja zbiorowa.....	96
V.25. Poziom edukacji w gminie.....	97

V.26. Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci.....	98
V.27. Oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	98
V.28. Oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych.....	99
V.29. Oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów.....	100
V.30. Skala występowania alkoholizmu	100
V.31. Skala występowania przemocy w rodzinie	101
V.32. Atrakcyjność turystyczna gminy.....	102
V.33. Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej.....	102
V.34. Ocena promocji gminy	103
V.35. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców gminy	104
V.36. Działalność gminy na rzecz osób niepełnosprawnych	104
V.37. Budżet gminy w latach 2015-2020 – główne cele	105
V.38. Przedsięwzięcia, które powinny zostać zrealizowane w latach 2015-2020.....	106
V.39. Mocne strony gminy	107
V.40. Słabe strony gminy.....	107
V.41. Kluczowe szanse gminy Strzelce	108
V.42. Zagrożenia dla rozwoju gminy Strzelce.....	109
V.43. Opinia dotycząca odnawialnych źródeł energii	110
V.44. Źródła informacji o działaniach podejmowanych przez władze gminy	111
V.46. Wyniki badania.....	112
VI. Analiza SWOT	113
VII. Wizja i misja Gminy Strzelce.....	116
VIII. Plan operacyjny, obszary priorytetowe, cele i działania.	119
VIII.1. Edukacja i gospodarka.....	120
VIII.2. Kultura, turystyka, rekreacja i oferta spędzania czasu wolnego	124
VIII.3. Usługi publiczne (poprawa jakości życia mieszkańców)	128
VIII.4. Zarządzanie rozwojem gminy	133

IX.	Strategia Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015 – 2023, a inne dokumenty strategiczne	135
X.	Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015 – 2023.....	143
	X.1. Finansowanie strategii rozwoju	143
	X.2. Wdrażanie i monitorowanie Strategii Rozwoju	145
XI.	Spis rysunków, wykresów i tabel.....	149
XII.	Bibliografia.....	153

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Strzelce jest najważniejszym dokumentem programowym gminy, określa obszary priorytetowe i cele, które umożliwią rozwój społeczno – gospodarczy jej obszaru. Cele, jakie stoją przed gminą zostały określone na podstawie analizy stanu obecnego oraz zestawienia silnych i słabych stron gminy, a także szans, jakie przed nią stoją oraz potencjalnych zagrożeń. Niniejsza strategia powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę kompleksowego rozwoju gminy. Jest odpowiedzią na nieustannie zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki gospodarowania oraz wzrost konkurencyjności otoczenia. Powstały dokument gwarantuje, że podejmowane działania wpisują się w wizję regionu i są z nią komplementarne, co z kolei ma znaczenie przy aplikowaniu o środki unijne.

Z uwagi na wieloaspektowość i wielopodmiotowość Strategii do udziału w jej opracowaniu zaproszono przedstawicieli władz, radnych, pracowników Urzędu Gminy w Strzelcach, mieszkańców gminy. W trakcie prac nad dokumentem zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, które pomogły poznać opinie mieszkańców dotyczące obecnej sytuacji gminy oraz ich zdanie na temat przyszłych działań, jakie gmina powinna podjąć, by umożliwić jak największy rozwój społeczno – gospodarczy. Dzięki przeprowadzonym konsultacjom przyjęta polityka rozwoju gminy będzie zgodna z oczekiwaniami społecznymi. Strategia powinna przyczynić się do wzrostu atrakcyjności życia społeczno-kulturalnego, zaktywizować społeczność lokalną oraz zwiększyć jej poczucie tożsamości z miejscem, które zamieszkują.

Najważniejszym celem Strategii jest jednak poprawa warunków życia mieszkańców. Opracowanie tego dokumentu pozytywnie wpłynie na planowanie rozwoju gminy, jak również ułatwi codzienną działalność i podejmowanie decyzji przez władze gminy. Strategia stanowi ponadto cenne źródło informacji dla potencjalnych inwestorów o przyjętych i zakładanych przez gminę ścieżkach rozwoju.

Niniejszy dokument został opracowany na lata 2015-2023, który to czas pokrywa się z okresem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

I.1. Metodologia procesu opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Strzelce

Główną i najważniejszą potrzebą opracowania niniejszego dokumentu było stworzenie listy celów strategicznych, które wyznaczą docelowe, długoterminowe kierunki rozwoju gminy Strzelce, które będą spójne z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla:

Tabela 1. Poziomy planowania strategicznego w procesie tworzenia strategii

POZIOM EUROPEJSKI				
Strategia „Europa 2020”				
POZIOM KRAJOWY				
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020	Krajowy Program Reform	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2020	Umowa Partnerstwa
POZIOM REGIONALNY				
Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego 2020		Plan zagospodarowania Przestrzennego Województwa 2020		
POZIOM POWIATU				
Strategia Rozwoju Powiatu Kutnowskiego na lata 2015-2020				
POZIOM GMINY				
Strategia Rozwoju Gminy Strzelce				

Źródło: opracowanie własne.

„Strategia Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023” pełni następujące funkcje:

- **Kierunkową** dla władz gminnych, środowisk naukowych i biznesowych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, jak również dla wszystkich mieszkańców regionu;
- **Koordynacyjną** dla innych dokumentów programowych i planistycznych na poziomie gminnym;
- **Informacyjną** dla mieszkańców, inwestorów, partnerów, itp.;
- **Promocyjną** w kontekście lokalnym, regionalnym, krajowym oraz ponadnarodowym.

Strategia wyraża długoterminowe cele gminy Strzelce, które odpowiadają generalnym kierunkom działania oraz obejmuje:

- Diagnozę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej,

- Identyfikację strategicznych obszarów rozwoju wraz z realizacją analizy SWOT dla każdego z nich,
- Wskazanie spójności strategii z dokumentami z poziomu regionalnego, krajowego oraz unijnego,
- Wskazanie głównych kierunków rozwoju, celów oraz działań niezbędnych do podjęcia.

Diagnozę obecnej sytuacji gminy Strzelce przeprowadzono na podstawie:

- Weryfikacji osiągnięcia celów wytyczonych w „Planie Rozwoju Lokalnego na lata 2008 - 2013”;
- Analizy danych zastanych – dane statystyczne, dane udostępnione przez Urząd Gminy w Strzelcach (desk research);
- Badania ankietowego wśród mieszkańców gminy oraz urzędników Urzędu Gminy (kwestionariusz ankiety);
- Wywiadów zogniskowanych z pracownikami Urzędu Gminy (FGI);
- Konsultacji społecznych w gminie.

Metody badań dobrane zostały zgodnie z zasadą triangulacji metod i źródeł danych rozumianej jako zwielokrotnienie:

- metod i technik badawczych (triangulacja metodologiczna) polegająca na kontrolowaniu spójności wniosków formułowanych przy wykorzystaniu różnych technik gromadzenia danych;
- źródeł informacji (triangulacja źródeł informacji) polegająca na zwielokrotnieniu źródeł informacji w ramach tej samej metody ich gromadzenia, uwzględnionych w badaniu perspektyw;
- perspektyw badawczych osób realizujących badanie (triangulacja analityczna) związaną ze zwiększeniem liczby osób analizujących wnioski z badań.

Podejście takie pozwoli na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu (np. udzielenie odpowiedzi na pytania o skalę zjawisk dzięki zastosowaniu metod ilościowych oraz głębsze zrozumienie specyfiki problemów, dzięki zastosowaniu metod jakościowych), pozwoli też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej neutralizacji ich słabości.

Zestawienie metod i technik zastosowanych przy diagnozie sytuacji powiatu oraz dobór próby ilustruje tabela:

Tabela 2. Zestawienie metod i technik wraz z doбором próby

Technika badawcza	Dobór próby	Realizacja badania
Analiza danych zastanych (desk research)	<ul style="list-style-type: none"> • Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Strzelce na lata 2008 - 2013, • Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), • Strategia Europa 2020, • Strategia Rozwoju Kraju 2030, • Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, • Krajowy Program Reform, • Umowa Partnerstwa 2014-2020, • Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, • Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020, • Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030, • Plan Przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim, • Dokumenty strategiczne i planistyczne szczebla 	Analiza dokumentów zgodnie z poszukiwanymi informacjami, porównywanie danych statystycznych, kontakt z organizacjami, instytucjami dysponującymi danymi.

		<p>lokalnego i gminnego (Strategia Rozwoju Powiatu Kutnowskiego na lata 2015-2020),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dane gminy dot. sytuacji społeczno-gospodarczej 	
Zogniskowane wywiady grupowe (FGI)		<p>Przedstawiciele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gminy Strzelce 	Zrealizowano zogniskowane wywiady grupowe.
Badanie ankietowe		<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawiciele: gminy Strzelce; • Przedstawiciele społeczności lokalnej gminy, • Przedstawiciele przedsiębiorców z gminy, 	W badaniu ankietowym możliwość udziału mieli wszyscy mieszkańcy gminy Strzelce. Kwestionariusz był dostępny w formie papierowej w Urzędzie Gminy. Zrealizowano 70 ankiet.
Konsultacje społeczne		<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawiciele: gminy Strzelce; • Przedstawiciele społeczności lokalnej gminy, • Przedstawiciele przedsiębiorców z gminy. 	Zrealizowano spotkanie konsultacyjne w gminie.

Źródło: opracowanie własne.

II. Realizacja celów Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Strzelce na lata 2008 – 2013

Władze Gminy Strzelce dążyły do zachowania zrównoważonego rozwoju gminy i stałej poprawy warunków życia mieszkańców, które to działania zostały określone, jako główny cel dokumentu strategicznego gminy jakim był „Plan rozwoju lokalnego na lata 2008 – 2013”.

Zrealizowano szereg inwestycji, które przyczyniły się do osiągnięcia ww. celu, m.in. w sferze społecznej (dane za I półrocze 2011r.):

- 1) docieplenie oraz wymiana pokrycia dachowego na Domu Nauczyciela w Strzelcach,
- 2) zakup komputerów dla Urzędu Gminy oraz wymiana orynowania, obróbek blacharskich i podbitki,
- 3) budowa Zintegrowanego Systemu e-Uслуг Publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego),
- 4) w Szkole Podstawowej w Strzelcach – dobudowa sal nauczania początkowego,
- 5) wykonanie placu zabaw dla dzieci w Strzelcach

Zrealizowane inwestycje gminne w infrastrukturę obejmują (dane za I półrocze 2011r.):

- 1) przebudowa nawierzchni dróg w miejscowościach Niedrzaków-Niedrzakówek oraz Wola Raciborowska – Klonowiec,
- 2) zakup: przyczepy ciągnikowej, działek, pompy szlamowej,
- 3) budowa przydomowej oczyszczalni ścieków,
- 4) wykonanie oświetlenia ulicznego dla dwóch miejscowości,
- 5) w ramach rozwiązania gospodarki ściekowej: budowa 40 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków, remont oczyszczalni ścieków oraz wybudowanie kanału bocznej kanalizacji w Strzelcach, zakup beczkowozu do wywozu ścieków.¹

III. Diagnoza stanu obecnego - charakterystyka gminy Strzelce

III.1. Położenie

Obszar gminy znajduje się na Niżu Środkowoeuropejskim na terenie Nizin Środkowopolskich. Wschodnia część gminy znajduje się w mezoregionie Równiny Kutnowskiej, zachodnia część na terenie Wysoczyzny Kłódzkiej.

Gmina położona jest w powiecie kutnowskim, wzdłuż północnej granicy województwa łódzkiego w makroregionie Środkowym przy drodze krajowej nr 60 relacji Kutno- Płock.

W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie płockim, po reformie administracyjnej stała się jedną z gmin powiatu kutnowskiego: Kutno miasto i gmina, Dąbrowice,

¹ Sprawozdanie z wykonania budżetu za I półrocze 2011, BIP.

Nowe Ostrowy, Łanięta, Oporów, Żychlin, Bedlno, Krzyżanów, Krośniewice. W skład gminy wchodzi sołectwa: Aleksandrów, Bociany, Dąbkowice, Długołęka, Karolew, Klonowiec Stary, Kozia Góra, Marianów, Muchnice Nowe, Muchnów, Niedrzaków, Niedrzew Pierwszy, Niedrzew Drugi, Przyzórz, Rejmontów, Siemianów, Sójki, Strzelce, Wieszczyce, Wola Raciborowska.

Rysunek 1. Powiat kutnowski na mapie województwa

Źródło: wikipedia.org

Graniczy z następującymi gminami: od północy z gminą Gostynin w Województwie Mazowieckim, od pół.-wschodu z gminą Szczawin Kościelny, od wschodu z gminą Oporów, od południa z gminą Kutno, od zachodu z gminą Łanięta. Przez teren gminy, na kierunku północ-południe przebiega droga krajowa nr 60 relacji Płock – Kutno. Równoległe do drogi przebiega linia kolejowa relacji Płock – Kutno. Po przekątnej, z kierunku północno-zachodniego na południowy-wschód przebiega lokalizacja autostrady A-1 ze skrzyżowaniem z drogą krajową w rejonie wsi Sójki.

Rysunek 2. Położenie gminy Strzelce w powiecie kutnowskim

Źródło: www.osp.org.pl

Tabela 3. Powierzchnia gmin powiatu kutnowskiego

Gmina	Powierzchnia (w km ²)
Bedno	125
Kutno	122
Krzyżanów	103
Krośniewice	95
Strzelce	90
Żychlin	77
Nowe Ostrowy	72
Oporów	68
łanięta	55
Dąbrowice	46

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gmina posiada dogodne połączenia z:

- Kutnem - 11 km,
- Płockiem - 40 km,
- Łodzią - 75 km,
- Warszawą – 135 km.

III.2. Historia gminy Strzelce²

Terytorium i dzieje miejscowości związane były z historią Mazowsza. Nazwa - "Strzelce" – najprawdopodobniej pochodzi od nazwy zajęcia ludzi, którzy zamieszkiwali dawniej osadę - było to zgodne z zasadą doby średniowiecza. W latach 60-tych XIV wieku król Polski, Kazimierz Wielki osiedlił w tutejszych lasach swoich strzelców.

Dokładne określenie daty powstania miejscowości Strzelce jest trudne do ustalenia. Według lokalnej tradycji, kościół i parafię miał tutaj założyć jeden z książąt mazowieckich już w początkach XIV wieku. Pierwszy zapis historyczny dotyczący wsi Strzelce pochodzi z 1392 roku. W XV stuleciu mieściła się tutaj szkoła parafialna z rektorem i kantorem. W 1462 roku Kazimierz Jagiellończyk włączył do Korony Ziemię Gostynińską. Powstało województwo rawskie obejmujące ówczesny powiat gostyniński, do którego należały również Strzelce. W XVII wieku Strzelce jako starostwo niegrodowe należało do Szymona Działowskiego, a następnie do Macieja Łęczyckiego. Po drugim rozbiore Polski w 1793 roku powiat gostyniński, a z nim Strzelce, znalazły się w zaborze pruskim. Przybyło tu wielu osadników niemieckich. W latach 1807-1815 powiat gostyniński wraz ze Strzelcami znajdował się na obszarze Księstwa Warszawskiego. Z chwilą utworzenia Królestwa Polskiego należał do województwa mazowieckiego. Po klęsce powstania listopadowego 1831 roku tereny te znalazły się w granicach guberni warszawskiej zaboru rosyjskiego. W tym czasie w Strzelcach było 60 domów zamieszkałych przez przeszło 600 osób i kościół parafialny murowany.

W 1867 roku Strzelce znalazły się w granicach nowo utworzonego powiatu kutnowskiego guberni warszawskiej. Dobra strzeleckie były wówczas, od lat 50-tych XIX wieku, w rękach niemieckiej rodziny von Treskov, która zaprowadziła tutaj wzorowe gospodarstwo rolne oraz założyła cukrownię i gorzelnię. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku rząd polski zażądał odsprzedania tych dóbr Polsce lub przyjęcia przez właścicieli obywatelstwa polskiego.

Po kilku latach w 124 roku majątek Strzelce zostaje sprzedany Państwowemu Bankowi Rolnemu w Warszawie, który część ziem rozparcelował. Następnie 29 października 1925 roku dobra ziemskie zostały odkupione przez Stanisława Cichowskiego - właściciela ziemskiego zamieszkałego w Partykozach w powiecie sokołowskim. We wrześniu 1939 r. roku gen. Władysław Bortnowski reorganizuje w Strzelcach Armię "Pomorze". Stacjonowała tu XV dywizja piechoty pod dowództwem gen. Zdzisława Przyjałkowskiego.

---

² Informacje umieszczone w tym rozdziale pochodzą ze strony internetowej gminy Strzelce <http://www.strzelce.gmina.pl>

Po II wojnie światowej, od 1948 roku Strzelce stały się siedzibą gminy. W wyniku reformy administracyjnej z 1975 roku Strzelce znalazły się w granicach województwa płockiego. Pierwszym powojennym przewodniczącym Gromadzkiej Rady Narodowej był Tadeusz Krawczyk z Koziej Góry, natomiast Naczelnikiem Gminy - Tadeusz Klimkiewicz - inżynier z ZDHiAR w Strzelcach.

III.2.1. Zabytki gminy Strzelce

W Strzelcach znajduje się zespół sakralny: kościół p.w. św. Trójcy wraz z cmentarzem przykościelnym wpisany do rejestru zabytków wraz z obszarem przylegającym do granic cmentarza na odległość 50 m. Parafia została erygowana w 1389 roku. Mieści się przy ulicy Głównej. Duszpasterstwo w niej prowadzą księża diecezjalni. W Strzelcach znajduje się również zespół pałacowo – parkowy z II połowy IX wieku, wpisany do rejestru zabytków wraz z obszarem przylegającym do granic parku na odległość 150 m.

Rysunek 3. Kościół p.w. Św. Trójcy w Strzelcach

Źródło: wikipedia.org

W Sójkach znajduje się objęty ochroną konserwatorską dwór pochodzący z XIX wieku, wzniesiony na planie litery H.

Dwór został zbudowany w 1820 roku. Na przełomie XVIII i XIX w. majątek należał do rodziny Cieleckich z herbu Zaremba, potem Moszyńskich herbu Nałęcz. W 1929 roku majątek nabył nieznaną z imienia Koryzna, ale już w 1930 roku jako właściciel figuruje Jan Moszyński.

Po II wojnie światowej utworzono w budynku szkołę podstawową i bibliotekę.³

Obecnie w budynku funkcjonuje hotel „Dwór Sójki” otoczony 4 ha parku, do dyspozycji klientów jest 20 pokoi, w tym 5 apartamentów.

Rysunek 4. Hotel "Dwór Sójki"

Źródło: strona <http://hoteldworsojki.pl/>

W Siemianowie znajduje się park dworski wraz z 200m strefą ochrony konserwatorskiej od granic parku wpisany również do rejestru zabytków.

Park ten otacza dwór z przełomu XIX i XX wieku. Jest to budynek murowany, na planie prostokąta, kryty dachem dwuspadowym. W elewacji frontowej znajduje się dwukolumnowy portyk, zwieńczony tympanonem, w którym znajdują się rzeźby o motywach roślinnych.

---

³ Informacje pochodzą ze strony internetowej <http://www.polskiezabytki.pl>

Rysunek 5. Dwór w Siemianowie

Źródło: <http://www.dworypalace.travel.pl>

Ochronie konserwatorskiej podlegają również:

1. w Długołęce – zespół folwarczny,
2. w Holendrach Strzeleckich – cmentarz ewangelicko – augsburski,
3. w Klonowcu Starym – dwór,
4. w Marianowie Górnym – cmentarz ewangelicko – augsburski,
5. w Muchnicach Nowych – cmentarz rzymsko-katolicki,
6. w Niedrzewiu Drugim – dwór, pozostałości zespołu folwarcznego(sześćiorak, spichlerz,),
7. w Siemianowie – dwór,
8. w Sójkach – zespół folwarczny z cukrownią,
9. w Strzelcach – plebania w zespole sakralnym, zespół folwarczny,
10. w Woli Raciborowskiej – zespół dworsko- parkowy.

III.3. Środowisko przyrodnicze i użytkowanie gruntów⁴

III.3.1. Klimat

Obszar północnej części województwa łódzkiego należy do klimatu Wielkich Dolin występującego w centralnej Polsce. Gmina Strzelce znajduje się na obszarze o cechach klimatu oceanicznego charakteryzującego się bardzo niskimi opadami atmosferycznymi. Klimat charakteryzują poniższe wartości:

- średnia roczna temperatura powietrza: 8,0 °C;
- średnia temperatura powietrza najchłodniejszego miesiąca: -2 °C;
- średnia temperatura powietrza najcieplejszego miesiąca: 18 °C;
- suma opadów w roku: 511 mm;
- długość okresu wegetacyjnego: 220 dni;
- średnia roczna wilgotność względna: 67,5%;
- średnia temperatura w okresie wegetacyjnym: 13,2 °C;
- suma opadów w okresie wegetacyjnym: 375 mm.

Na obszarze gminy podobnie jak na całym terenie Polski dominują wiatry z kierunku zachodniego – 26% (wiatry zachodnie i północno-zachodnie). Rzeźba terenu, pokrycie i szata roślinna oraz różnice w zaleganiu wód gruntowych również mają wpływ na warunki klimatyczne.

Średnie parowanie na terenie gminy wynosi ponad 500 mm/rok, czyli prawie tyle, ile wynoszą opady roczne. Oznacza to, że występuje deficyt wody w glebie. Obszar ten leży w strefie małych opadów atmosferycznych przy stosunkowo dużym zachmurzeniu. Rezultatem tych cech jest tendencja do stepowienia, które pojawia się na terenach, gdzie opady roczne są mniejsze niż 490 mm.

Tabela 4. Dane meteorologiczne

⁴ W celu opracowania niniejszego rozdziału skorzystano ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Strzelce oraz z Planu Rozwoju Lokalnego dla gminy Strzelce na lata 2008 – 2013.

Stacja meteorologiczna	Temperatury średnie [°C]	Suma opadów [mm]	Średnie zachmurzenie [oktany]	Średnia prędkość wiatru [m/s]
Łódź 1971-2000	8,0	571	-	-
Łódź 1991-2000	8,3	565	-	-
Łódź 2001-2010	8,6	601	-	-
Łódź 2013	8,4	638	3,4	5,7

Źródło: Urząd Statystyczny Województwa Łódzkiego.

III.3.2. Ukształtowanie terenu i jego cechy geomorfologiczne, surowce mineralne

Gmina położona jest w różnych makro i mezoregionach. Wschodnia część gminy znajduje się w mezoregionie Równiny Kutnowskiej. Równina ta leży na południe od doliny Wisły i przedstawia płaską, lekko pochyloną ku południowi równinę denudacyjną. Zachodnia część gminy znajduje się w mezoregionie Wysoczyzny Kłodawskiej. Wysoczyzna położona jest na północ od doliny Warty. Jest to morenowa równina denudacyjna, której południowo-wschodnią granicę stanowi łuk tzw. moren kutnowskich.

W krajobrazie gminy dominującą formą są powierzchnie równinne, co decyduje m.in. o charakterze gminy, w której przeważają pola uprawne. Dogodne warunki ukształtowania terenu gminy umożliwiają rozwój rolnictwa, jak również nie stanowią bariery w rozwoju budownictwa. Poza formami naturalnymi występują również formy antropogeniczne. Są to sztucznie uformowane skarpy, nasypy, wykopy komunikacyjne drogowe oraz wyrobiska związane z eksploatacją surowców mineralnych.

Pod względem *geologicznym* na terenie gminy występują utwory:

- jurajskie reprezentowane są przez osady wapienno- margliste,
- trzeciorzędowe wykształcone w serii oligocenu i miocenu w postaci iłłów i mułków szarych, często z wkładkami piasków burowęglowych,
- czwartorzędowe pokrywają od powierzchni cały obszar gminy, są to głównie gliny zwałowe wykształcone jako gliny, gliny piaszczyste, lokalnie ilaste, wierzchnią warstwę stanowią piaski akumulacji lodowcowej.

Na powierzchni terenu w granicach gminy Strzelce występują wyłącznie utwory czwartorzędowe i są to w znaczącej większości gliny zwałowe. Pozostałe utwory stanowią:

- piaski i żwiry w dolinie Głogowianki, w północno-zachodniej części gminy (Niedrzew), w okolicach Klonowca, w pasie Długotęka – Przyzórz wzdłuż drogi powiatowej,

- namuły i torfy w niewielkich fragmentach wzdłuż rzeki Głogowianki,
- piaski, żwiry i głazy lodowcowe sporadycznie nadbudowane piaskami, żwirami i głazami moren czołowych występujące w okolicach wsi Wieszczyce, między Sójkami i Muchnowem.

Teren gminy charakteryzuje się przewagą korzystnych warunków gruntowych dla celów budownictwa, przeważają gliny i piaski nośne.

III.3.3. Gleby

Powierzchnia gminy wynosi 9011 ha, z czego 7531 ha stanowią użytki rolne, co stanowi prawie 83,6% pow. gminy. Lasy obejmują obszar 802 ha, zajmując tym samym 9% pow. gminy.⁵ Obszar gminy posiada dobre warunki glebowe. Wskaźnik bonitacji gleb na jej terenie jest wysoki i wynosi od 0,98-do 0,90. Gleby są zasobne w składniki mineralne.

Struktura jakości gleb przedstawia się następująco:

Tabela 5. Klasy bonitacyjne w gminie Strzelce

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia (ha)	Udział % w pow. gruntów ornych
I	-	-
II	307	4,1%
III	4105	54,5%
IV	2174	28,9%
V	745	9,9%
VI	200	2,6%
Razem grunty orne	7531	100 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kutnie.

Gleby prawnie chronione klas II – III zajmują około 59% powierzchni użytków rolnych w gminie, tworząc zwarte obszary. Posiadające średnie walory agroekologiczne gleby klasy IV zajmują 29% użytków rolnych. W/w gleby w typie brunatnych, bielicowych i lokalnie czarnych ziem wytworzone są w większości z glin lekkich oraz z piasków, odpowiednie do wszystkich

⁵ Na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kutnie.

upraw, a także polowych upraw warzyw i roślin przemysłowych. Lokalnie występują gleby o klasach bonitacyjnych V-VI stanowiące 12% gruntów ornyczych.

Pozostałe grunty, w skład których wchodzi użytki rolne zabudowane, podwórza, drogi, wody i inne grunty użytkowe, zajmują obszar 678 ha (7,5% pow. gminy).

Ze względu małą ilość opadów atmosferycznych, sposób użytkowania terenu (intensywna gospodarka rolna), niską lesistość, gleby gminy Strzelce podlegają procesom erozji wietrznej.

III.3.4. Sieć wodna, wody powierzchniowe i gruntowe

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe reprezentują: rzeka Głogowianka, system cieków, które biorą początek pod Muchnowem, Muchnicami, Długotęką i stanowią górne rozgałęzienie rzeki Słudwi. Cały omawiany obszar gminy Strzelce znajduje się w dziale wodnym I rzędu rzeki Wisły - zlewni rzeki Bzury. Przepływa przez niego rzeka Głogowianka (lewy dopływ rzeki Ochni) oraz rzeka Słudwia. Rzeka Ochnia jest rzeką największą na obszarze powiatu kutnowskiego, odprowadza wody do rzeki Bzury w granicach administracyjnych gminy Krzyżanów.

Liczna sieć rowów melioracyjnych odprowadza okresowy nadmiar wód do pobliskich cieków i rzek. Ogólnie gmina uboga jest w zasoby wodne, średni odpływ jednostkowy w wysokości 2,5dm³/s km² określany jest jako niski, mała ilość opadów atmosferycznych i działalność ludzka (intensywna uprawa rolna) objawiają się procesami stepowienia.

Badania wód powierzchniowych są prowadzone w oparciu o obowiązujące prawo i jednolite wytyczne Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Politykę wodną na obszarze Unii Europejskiej określa Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) z dnia 23 października 2000r. RDW stosuje nowatorskie podejście do zarządzania zasobami wodnymi. W Polsce monitoring jakości wód powierzchniowych prowadzony jest w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku, która to ustawa transponuje do prawodawstwa polskiego zapisy Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Podstawą klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego są elementy biologiczne, hydromorfologiczne oraz fizykochemiczne. W ocenie stanu/potencjału ekologicznego wykorzystuje się badania fitoplanktonu, fitobentosu, makrobezkręgowców, makrofitów i ichtiofauny. W 2013 r. wskaźniki biologiczne oraz stężenia średnioroczne wskaźników fizykochemicznych porównuje się do wartości dopuszczalnych dla danej klasy jakości,

z uwzględnieniem typu i kategorii wód powierzchniowych.⁶ Wyróżniono 5 klas jakości wód, które określają stan/potencjał ekologiczny:

Tabela 6. Klasa jakości wód wg WIOŚ w Łodzi

Klasa	Stan/potencjał ekologiczny
I	bardzo dobry/maksymalny
II	Dobry
III	Umiarkowany
IV	Słaby
V	Zły

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Łodzi.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Komunikacie o stanie jakości wód powierzchniowych województwa łódzkiego badanych w 2013 roku, stan rzeki Głogowianki określono jako klasę III, a więc jej potencjał ekologiczny jest umiarkowany, natomiast rzeka Słudwia w punkcie pomiarowym Słudwia – Kruki określono na klasę IV, a więc stan wód jest słaby, natomiast w punkcie pomiarowym Słudwia – Niedźwiada stan rzeki oceniono na III, czyli umiarkowany.

Na stan czystości rzek i cieków wodnych gminy Strzelce, mają wpływ zanieczyszczenia obszarowe, które są konsekwencją rolniczego zagospodarowania obszarów dolin i cieków wodnych. Dodatkowymi znacznymi elementami obniżającymi jakość wód są:

- wyjątkowo niskie przepływy wód rzek i cieków w przedziałach średniorocznych (znikoma średnioroczna ilość odpadów atmosferycznych),
- mała dyspozycyjność wód (brak dostatecznej ilości zabudowy hydrotechnicznej i obiektów tzw. małej retencji).

Zbiorniki wodne (powierzchniowe), naturalne lub sztuczne występujące na omawianym obszarze, występują sporadycznie dlatego ich obecność nie wpływa w sposób znaczący na poprawę istniejącego, niekorzystnego bilansu hydrologicznego.

Wody podziemne i gruntowe

⁶ Komunikat o stanie jakości wód powierzchniowych województwa łódzkiego w 2013 r., str.7

Zgodnie z wynikami badań monitorujących stan jakości wód w województwie łódzkim w 2013 roku, większość wód podziemnych występujących na terenie powiatu kutnowskiego określono jako wody klasy II, czyli wody dobrej jakości. Wartości niektórych wskaźników są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych. Wskaźniki jakości wody nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi.⁷ Jedynie w miejscowości Krośniewice jakość wód oceniono na klasę IV (woda niezadowalającej jakości, przekracza wartości przeznaczone do spożycia przez ludzi), a w Pomarzanach (Anielin) na III.

Głębokość występowania zwierciadła wód gruntowych wiąże się ściśle z wyniesieniem obszaru nad poziom morza i budową geologiczną. W podłożu terenu występuje kilka warstw wód gruntowych poziomu czwartorzędowego, utrzymujących się w przewarstwieńiach i soczewkach piasków wśród glin zwałowych na zmiennych głębokościach. W zależności od miąższości warstwy glin, występują one na głębokości 7-10m do powyżej 50m. Pierwsze zwierciadło wody gruntowej na terenach wysoczyzny zalega w zależności od konfiguracji terenu na głębokości ok. 1,2-6m od powierzchni terenu, a nawet do 10m p.p.t. i utrzymuje się w drobnych przewarstwieńiach piasków śródglinowych. Średnia jego głębokość wynosi 3,5m p.p.t. Mogą występować płytkie zawieszane wody wierzchówkowe, które nie tworzą stałego poziomu. Ciągłość zwierciadła wody może ulegać zakłóceniom. W dolinach cieków i obniżeniach terenowych wypełnionych torfami głębokość występowania I poziomu wód gruntowych uzależniona jest od stanów wody w ciekach i stabilizuje się na głębokości 1 m p.p.t. Mogą tu występować mokradła stałe bądź okresowe. Tereny przyległe do doliny rzeki, cieków i obniżeń terenowych charakteryzują się utrudnionymi warunkami dla budownictwa.⁸

III.3.5. Roślinność, lasy i formy ochrony przyrody⁹

Na terenie gminy Strzelce występują:

- pola uprawne z małym udziałem zadrzewień;
- lasy i zarośla;
- doliny rzeczne z udziałem zadrzewień i zarośli łęgowych oraz wilgotne łąki;

⁷ Zgodnie ze Sprawozdaniem z monitoringu regionalnego zwykłych wód podziemnych na terenie województwa łódzkiego w 2013r., str. 6.

⁸ Informacje pochodzą ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce, kwiecień 2011r., str. 8.

⁹ Rozdział opracowano na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce, kwiecień 2011r. oraz danych GUS w Łodzi.

- obniżenia podmokłe, zbiorniki wodne z roślinnością szuwarową i wodną;
- farmacje antropogeniczne będące w całości lub częściowo wynikiem działalności ludzkiej.

Roślinność gminy Strzelce charakteryzuje się niskim stopniem naturalności. W dolinie rzeki Głogowianki największe przestrzenie zajmują tereny pokryte łąkami wilgotnymi, okresowo podtapianymi. Znacznie mniejszą powierzchnię zajmują łąki w dolinach cieków stanowiących źródła Słudwi. Zbiornikom wodnym – stawom towarzyszą szuwary, budowane przez rośliny błotne (turzyca, pałka, trzcina).

Największą grupę roślinności stanowią rośliny uprawne, głównie reprezentowane przez zboża, kukurydzę, buraki cukrowe, ziemniaki, uprawy pastewne i okopowe oraz warzywa typu kapusta, marchew i przede wszystkim cebula. Roślinom uprawnym towarzyszą chwasty w uprawach zbożowych ze związku *Aphanion* oraz chwasty w uprawach okopowych (z zespołu *Oxalido-Chewnopodietum*).

Lasy i grunty leśne zajmują 9% powierzchni gminy, w sumie 802 ha. Ze względu na duże walory przyrodnicze gleb nastąpił intensywny rozwój gospodarki rolnej kosztem porastających wcześniej lasów. Są to głównie lasy państwowe, skupione w środkowo-zachodniej części gminy - w obrębie doliny rz. Głogowianki i jej bezpośrednim sąsiedztwie. W gminie Strzelce znajdują się cztery kompleksy leśne: Siemianów, Klonowiec, Wieszczyce i Raciborów.

Lasy gminy zajmują w większości siedliska boru mieszanego świeżego i lasu mieszanego świeżego o drzewostanie dębowym z dużym udziałem sosny, w wieku powyżej 40 lat, występują też znaczne obszary o drzewostanie powyżej 80 i 120 lat. Są to siedliska odporne na antropopresję i bardzo atrakcyjne dla różnych form rekreacji. Miejscami w dolinie rzeki Głogowianki i w północnych fragmentach dolin występują siedliska boru mieszanego wilgotnego i lasu wilgotnego. Drzewostan stanowią tu głównie brzozy i olchy. Jest to siedlisko dość odporne, ale mało atrakcyjne dla rekreacji. Nierozzerwalnie z terenami leśnymi związane jest bogactwo występowania dzikiej zwierzyny i różnych gatunków ptaków.

Szczególną rolę w krajobrazie i funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego gminy Strzelce odgrywają zadrzewienia. W gminie można wyróżnić następujące ciągi zadrzewień:

- drogowe – 93,5 km;
- ciągi zadrzewień użytków rolnych – 26,3 km;
- cieków wodnych – 2,24 km.

Średni stopień zadrzewienia, czyli procentowy udział powierzchni zadrzewionej w całkowitej powierzchni danego obszaru pomniejszonej o powierzchnie lasów i wód otwartych wynosi dla gminy Strzelce 1,20 %. Głównymi gatunkami drzew wśród zadrzewień drogowych są: jesiony, topole, klony zwyczajne, jawor oraz robinia, jak również kasztanowce, brzozy, lipy i wierzby. Zadrzewienia drogowe występują z reguły w formie alei, w których drzewom towarzyszą liczne gatunki krzewów, tworząc żywopłoty. Do cennych układów roślinnych o walorach przyrodniczych, krajobrazowych i izolacyjnych zaliczyć można szpalery drzew wzdłuż dróg. W składzie gatunkowym zadrzewień, terenów zabudowanych występują: jarzab szwedzki, jesion wyniosły, sosna i świerk zwyczajny, wierzba biała i szara, grab zwyczajny, lipa drobnolistna, modrzew europejski, olsza czarna, dąb szypułkowy, grusza pospolita, orzech włoski.

Parki na terenie gminy stanowią pozostałość dawnych parków dworskich – w sumie zajmują obszar 5,7 ha. Pochodzą one z XIX wieku i stanowią sztuczne kombinacje drzew z udziałem krzewów i zielonych roślin ozdobnych. W większości mają zaniedbany drzewostan (najlepiej zachowane: Siemianów i Sójki) reprezentowany głównie przez gatunki rodzime: dąb, akacja, klon, kasztanowiec, grab, wierzba.

W Sójkach znajduje się park dendrologiczny oraz zieleniec o powierzchni 0,60 ha. Według rejestru Starostwa Powiatowego, na obszarze gminy nie występują pomniki przyrody.

III.3.6. Użytkowanie gruntów

Gmina Strzelce jest gminą typowo rolniczą. W tutejszym krajobrazie dominują pola uprawne i towarzyszące im zbiorowiska chwastów m.in.: ostrożeń polny, perz właściwy, skrzyp polny, mięta polna, kąkol, ostróżeczka polna, groszek bulwiasty, jaskier polny, mak polny, krwawnik. Użytki rolne wraz z gruntami zabudowanymi zajmują powierzchnię 7601 ha, tj. 75% ogólnej powierzchni gminy.

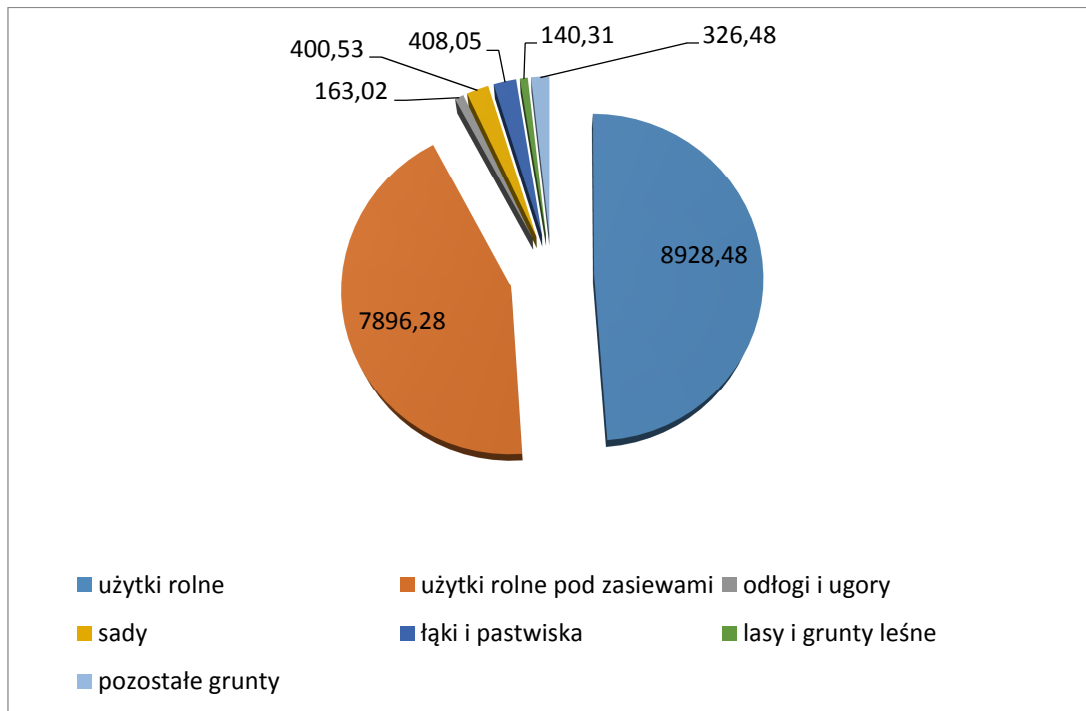
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych na terenie gminy przedstawia się następująco:

Ogółem: 9395,27 ha w tym:

- użytki rolne – 8928,48 ha,
- użytki rolne pod zasiewami – 7896,28 ha,
- odłogi i ugory – 163,02 ha,

- sady – 400,53 ha,
- łąki – 279,77 ha,
- pastwiska – 128,28 ha,
- lasy i grunty leśne – 140,31 ha,
- pozostałe grunty – 326,48 ha.¹⁰

Wykres 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS).

W gminie Strzelce znajdują się 644 gospodarstwa rolne.

Tabela 7. Powierzchnia gospodarstw rolnych w gminie Strzelce

Powierzchnia [ha]	Ilość gospodarstw
-------------------	-------------------

¹⁰ Na podstawie Banku Danych Lokalnych (GUS).

do 1 ha włącznie	171
powyżej 1 ha włącznie	473
1-5 ha	128
1-10 ha	293
1-15 ha	361
5-10 ha	165
5-15 ha	233
10-15 ha	68
5 ha i więcej	345
10 ha i więcej	180
15 ha i więcej	112

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego w 2010r., powierzchnia zasiewów ogółem na terenie gminy Strzelce była równa 7896,28 ha. Szczegółowa charakterystyka w zakresie zasiewu przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8. Struktura zasiewów w 2010r.

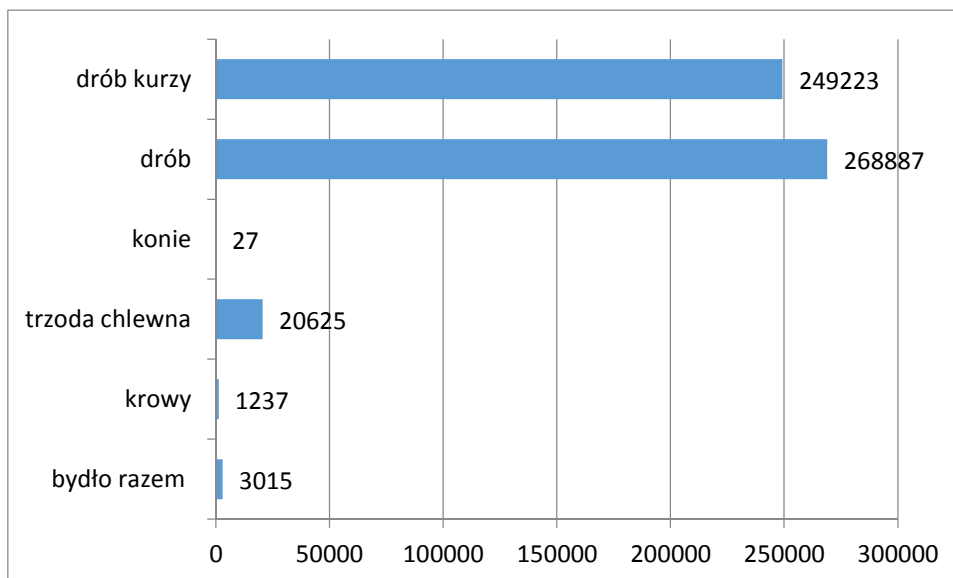
Rodzaj zasiewów	Powierzchnia (ha)
-----------------	-------------------

zboża razem:	5 178,64
• pszenica ozima	1 859,49
• pszenica jara	320,72
• żyto	135,12
• jęczmień ozimy	130,68
• jęczmień jary	733,59
• owies	190,27
• pszenżyto ozime	802,03
• pszenżyto jare	215,50
• mieszanki zbożowe ozime	8,41
• mieszanki zbożowe jare	269,22
kukurydza na ziarno	513,18
ziemniaki	134,83
uprawy przemysłowe	1314,53
buraki cukrowe	324,48
rzepak i rzepik razem	990,05
strączkowe jadalne na ziarno	89,72
razem	
warzywa gruntowe	158,92
Ogółem	7896,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych (GUS).

Strukturę pogłowia zwierząt gospodarskich zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym w 2010 r. obrazuje poniższy wykres:

Wykres 2. Pogłowia zwierząt hodowlanych (stan na 31.12.2010)

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

III.4. Otoczenie społeczno - gospodarcze gminy

Gmina Strzelce liczy 4065 mieszkańców, zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS (stan na 31.12.2014r.). 4065 osób stanowi około 8,96% populacji powiatu kutnowskiego. Na tle pozostałych gmin powiatu, Strzelce plasują się na 6 miejscu pod względem liczby osób.

Tabela 9. Populacja w gminach powiatu kutnowskiego (stan na 2014r.)

Gmina	Liczba mieszkańców
• Kutno	45 371
• Żychlin	12 433
• Krośniewice	8 714
• Bedlno	5 649
• Krzyżanów	4 292
• Strzelce	4 065
• Nowe Ostrowy	3 588
• Oporów	2 639
• Łanięta	2 490
• Dąbrowice	1 943

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Tabela 10. Struktura ludności gminy Strzelce wg wieku (stan na koniec 2014r.)

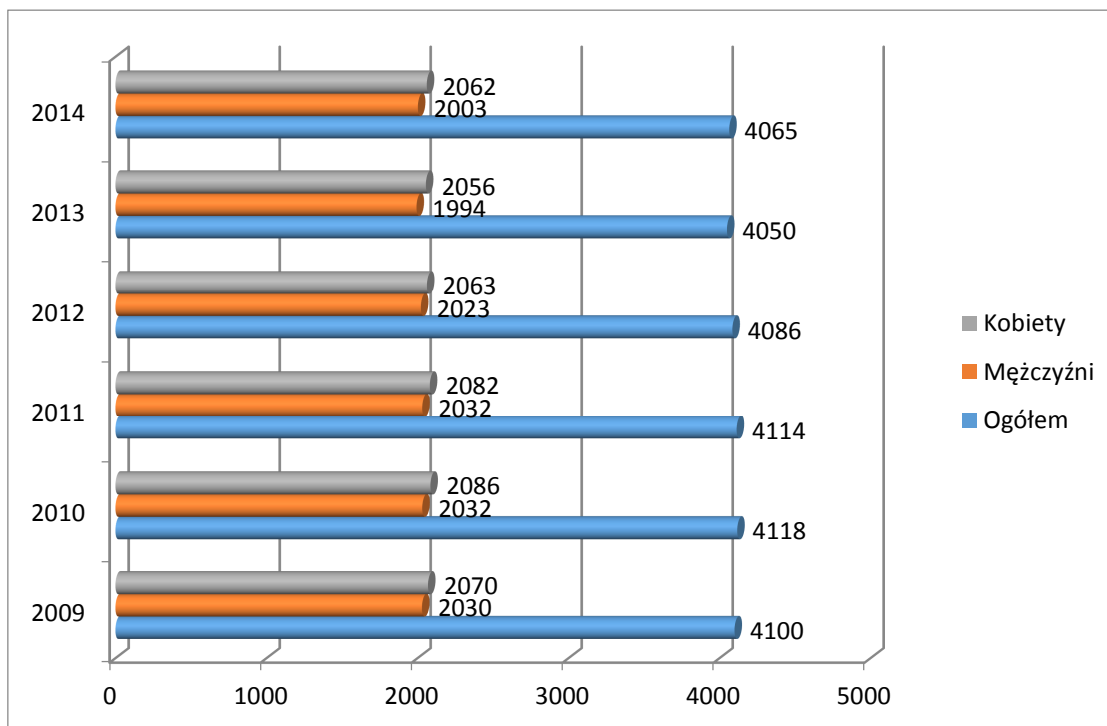
WIEK	LICZBA OSÓB
0-4	162
5-9	204
10-14	192
15-19	277
20-24	307
25-29	312
30-34	295
35-39	295
40-44	271
45-49	282
50-54	241
55-59	323
60-64	248
65-69	205
70-74	451
75-79	122
80-84	105
85 i więcej	102

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Gmina Strzelce, podobnie jak większość jednostek samorządowych w kraju, cechuje się spadającą liczbą ludności. Gęstość zaludnienia wynosi 45 osób na 1 km² i jest ona znacznie niższa niż analogiczna wartość w powiecie (113 os./km²). W województwie łódzkim, dla porównania, gęstość zaludnienia wynosi 137 osób na 1 km². Podobnie jak w powiecie i województwie, w strukturze płciowej ludności przeważają kobiety, co wynika głównie z dłuższego okresu życia.

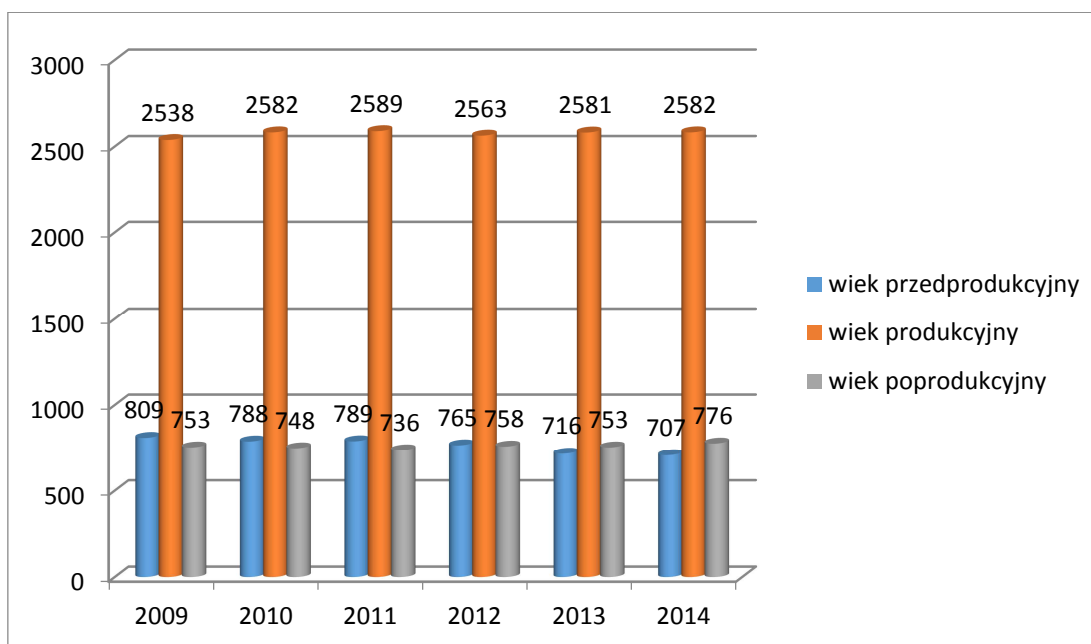
Liczbę ludności w gminie Strzelce ilustruje poniższy wykres:

Wykres 3. Stan ludności gminy Strzelce na przestrzeni lat 2009 – 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 4. Struktura ludności gminy Strzelce na przestrzeni lat 2009-2014

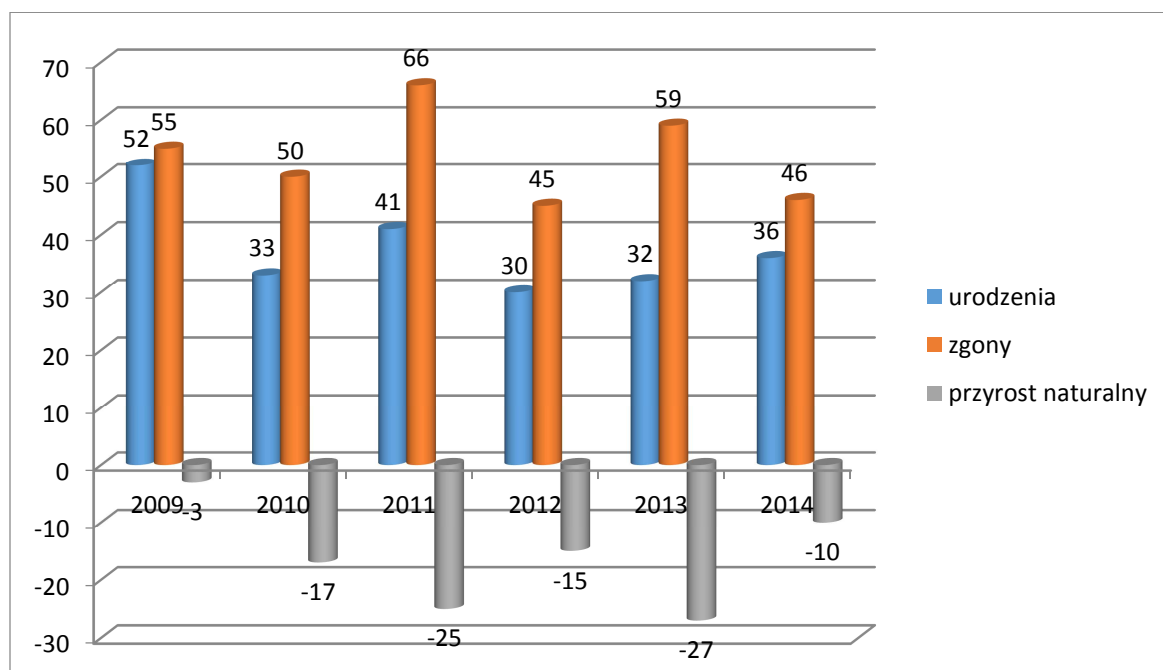
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Strukturę ludności gminy Strzelce należy uznać za dojrzałą. Podobnie jak w innych regionach Polski, gmina cechuje się dodatnim trendem odnośnie liczby osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Nie jest

to jednak znaczący spadek. W niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób będących obecnie w tej grupie ekonomicznej zakończy swoją działalność zawodową i tym samym zasili grono seniorów. Jest to o tyle ważne, że wymaga podjęcia działań dostosowanych do potrzeb tej zwiększającej się grupy osób w wieku poprodukcyjnym, a zwłaszcza odpowiedniej sfery usług społecznych.

Na spadek liczby ludności w gminie Strzelce może wpływać m.in. wielkość przyrostu naturalnego i wspomniana wyżej struktura społeczeństwa pod względem wieku. Obserwowany przyrost naturalny charakteryzuje się wartością ujemną we wszystkich analizowanych latach, co przedstawia wykres poniżej.

Wykres 5. Ruch naturalny ludności w gminie Strzelce w latach 2009-2014

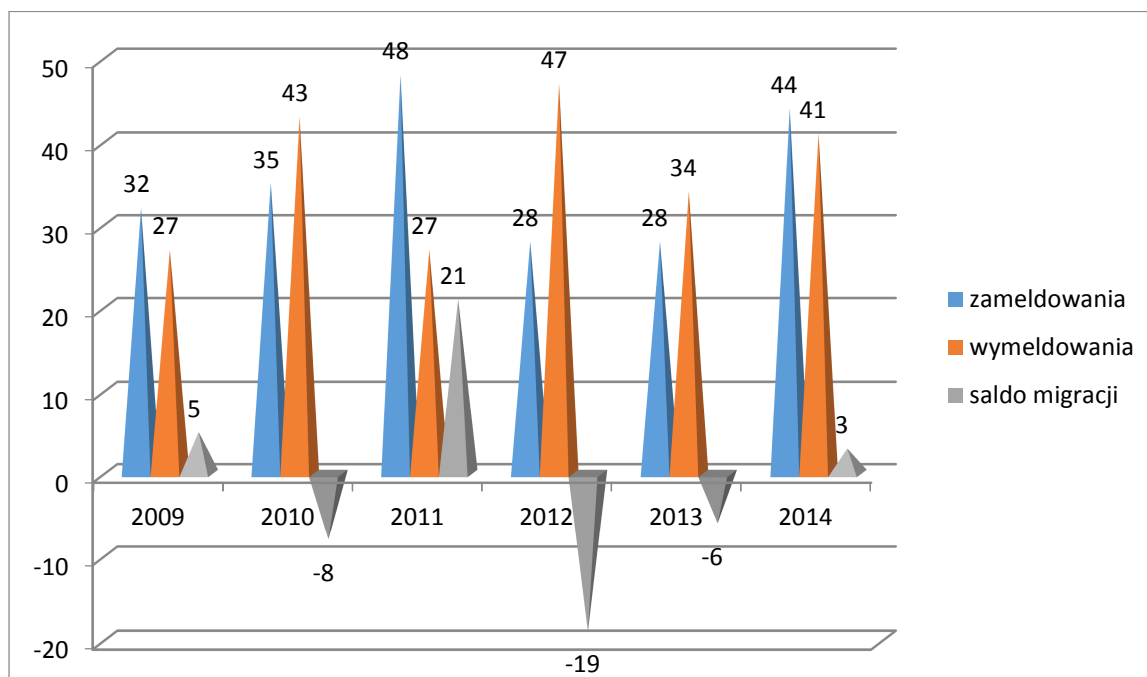
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

III.4.1. Migracje

Występujące na terenie gminy migracje ludności nie są typowymi migracjami zarobkowymi, mają charakter krajowy. Wynikają one ze zjawiska przenoszenia się ludności z terenów wiejskich do ośrodków miejskich, aby uzyskać wyższy standard życia, lepszy dostęp do edukacji i kultury oraz atrakcyjniejszego rynku pracy. Rozmiary tego zjawiska nie są niepokojące, jednak należy podjąć działania mogące przyczynić się do poprawy warunków

życia mieszkańców, aby zapobiec w przyszłości możliwej destabilizacji rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Żeby zatrzymać młode i wykształcone osoby na terenie gminy należy stworzyć im możliwości rozwoju zawodowego (poza sektorem rolniczym), a także zapewnić szerszy dostęp do edukacji i kultury. Migracje wewnętrzne w Strzelcach obrazuje poniższy wykres (migracje zagraniczne nie wystąpiły na terenie gminy w analizowanych latach):

Wykres 6. Migracje wewnętrzne na pobyt stały w gminie Strzelce w latach 2009-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS).

III.4.2. Bezrobocie

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Kutnie (dane z kwietnia 2015r.), w powiecie kutnowskim zarejestrowanych było 6246 osób bezrobotnych, w tym 3383 kobiety, 552 osoby niepełnosprawne. Stopa bezrobocia w powiecie jest stosunkowo wysoka i wynosi 16,3%. Dla porównania w województwie łódzkim 12,4%, a w kraju 12,0%.

Poniżej tabela obrazuje poziom bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu tomaszowskiego:

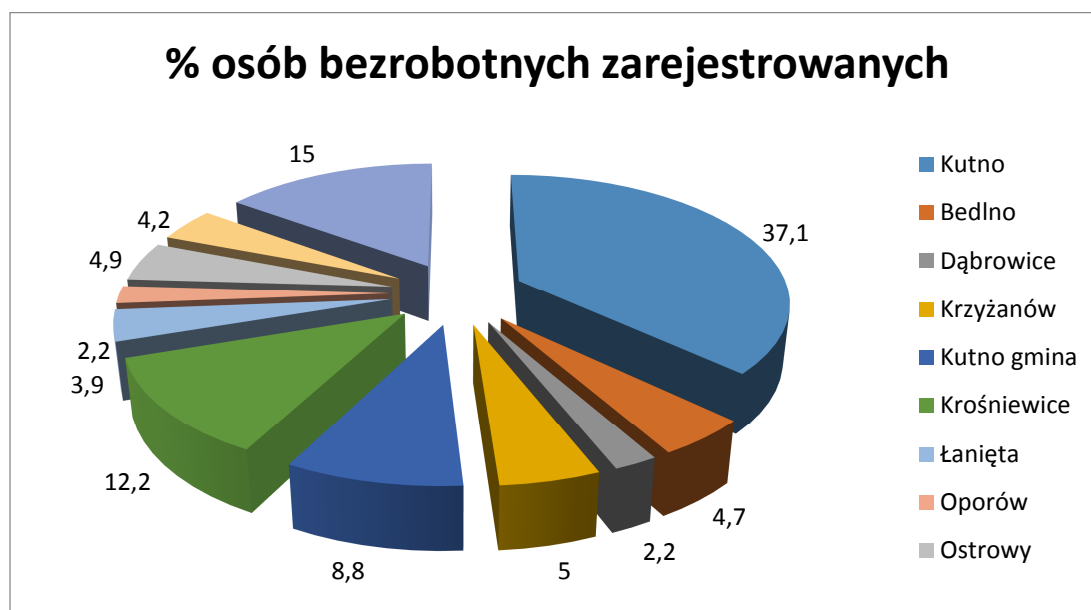
Tabela 11. Poziom bezrobocia w poszczególnych jednostkach powiatu (stan na 30.04.2015r.)

Gmina/Miasto	Ogółem bezrobotni	Kobiety	Z prawem do zasiłku	Kobiety
Kutno	2319	1248	332	167
Bedlno	291	147	24	11
Dąbrowice	136	67	11	2
Krzyżanów	315	156	24	9
Kutno gmina	548	279	54	26
Krośniewice	760	429	68	26
Łanięta	241	117	23	12
Oporów	135	65	11	4
Ostrowy	303	164	36	14
Strzelce	263	148	21	12
Żychlin	935	527	77	42
OGÓŁEM	6246	3383	681	325

Źródło: PUP w Kutnie.

Poniższy wykres obrazuje udział procentowy osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych gminach:

Wykres 7. Udział % osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych gminach

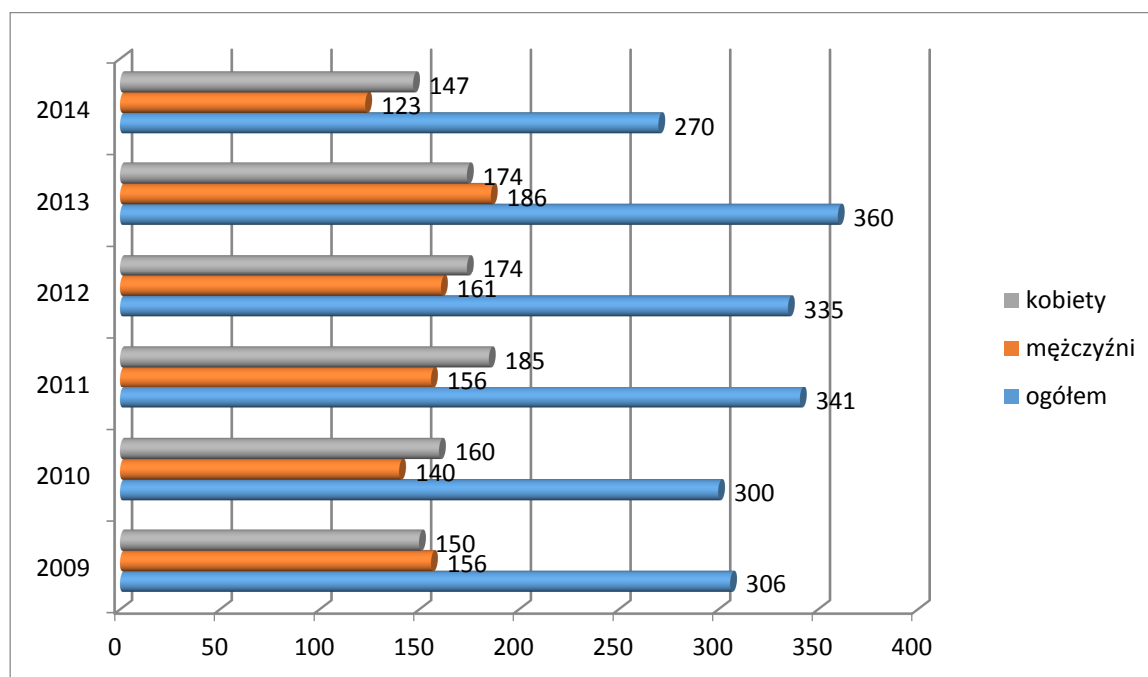

Źródło: PUP w Kutnie.

Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata. Jeżeli pod uwagę weźmiemy poziom wykształcenia, to wśród bezrobotnych przeważają osoby, które zakończyły edukację na poziomie szkoły gimnazjalnej lub poniżej. Dodatkowo osoby o niskim poziomie wykształcenia najczęściej wykazują niewielką aktywność w zakresie podnoszenia kwalifikacji i szukania zatrudnienia. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych

zamieszkujących tereny wiejskie wynosiła 2850 osób. Osoby zamieszkałe na wsi stanowiły 45,6% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kutnie. Z tej liczby 1500 osób to bezrobotne kobiety. Wśród omawianej populacji bezrobotnych 248 osób posiadało prawo do zasiłku, co stanowi 8,7% osób zamieszkałych na wsi.¹¹

Wykres 8. Bezrobocie w gminie Strzelce w latach 2009 - 2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS).

Na podstawie powyższego wykresu można stwierdzić, że poziom bezrobocia w gminie Strzelce utrzymuje się na stosunkowo równym poziomie. Na przestrzeni poszczególnych lat można odnotować niewielki spadek lub wzrost liczby osób bezrobotnych. Jedynie w roku 2014 spadek jest dość znaczny – 90 osób.

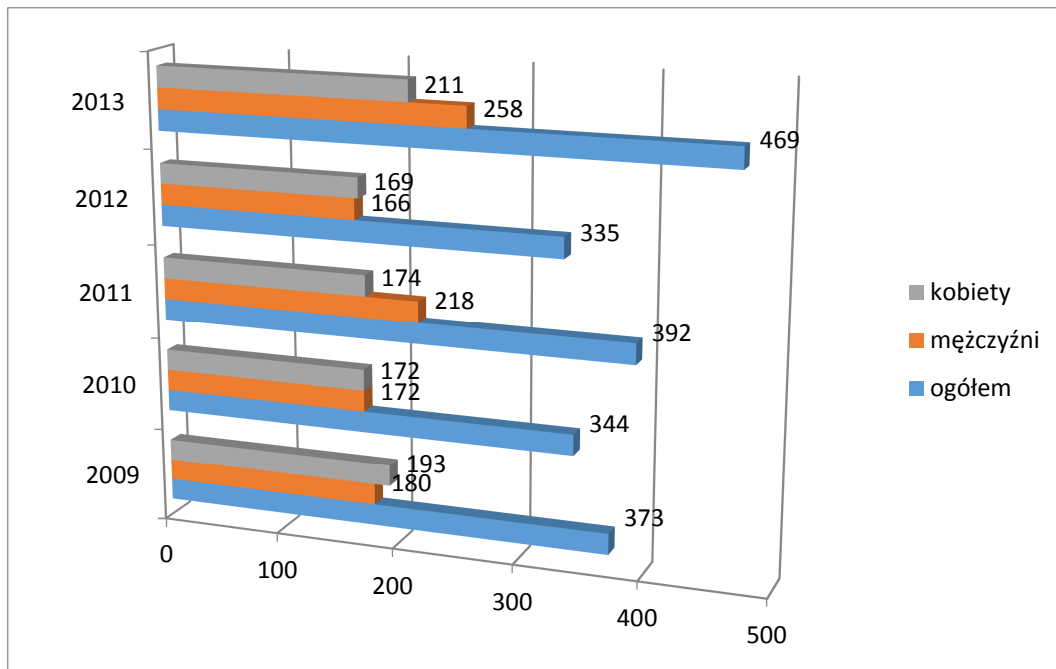
Urzędy Pracy podejmują liczne działania mające na celu aktywizację osób niepełnosprawnych poprzez m.in.:

- szkolenia dla osób bezrobotnych;
- stypendia na kontynuowanie nauki;
- dofinansowania z Funduszu Pracy studiów podyplomowych;
- poradnictwo zawodowe.

¹¹ Dane pochodzą z Analizy sytuacji na lokalnym rynku pracy, kwiecień 2015, przeprowadzonej przez PUP w Kutnie.

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób pracujących w gminie, w podziale wg płci:

Wykres 9. Liczba osób zatrudnionych w gminie Strzelce w latach 2009 - 2013

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS).

Na podstawie zobrazowanych za pomocą wykresów danych można stwierdzić, że liczba osób zatrudnionych w gminie w niewielkim stopniu przewyższa liczbę osób pozostających bez pracy (w roku 2012 te wartości są sobie równe). Biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku produkcyjnym zamieszkałych na terenie gminy Strzelce, średnio 15% tej grupy można określić jako osoby zatrudnione. Jest to związane niewątpliwie z rolniczym charakterem regionu i tym, że większość mieszkańców Strzelce zajmuje się rolnictwem.

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kutnowskim przedstawia poniższa tabela:

Tabela 12. Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie kutnowskim

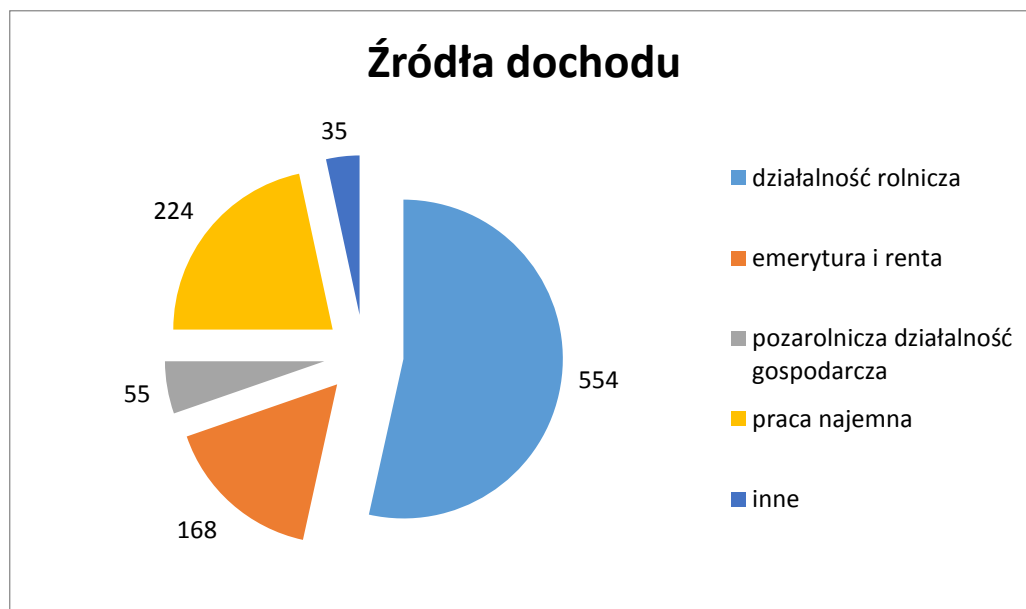
Jednostka terytorialna	2009 [zł]	2010 [zł]	2011 [zł]	2012 [zł]	2013 [zł]
powiat kutnowski	2748,82	2871,15	3027,99	3179,27	3265,05

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS).

III.4.3. Rozwój gospodarczy

Podstawowym zajęciem mieszkańców gminy jest rolnictwo. W gminie Strzelce funkcjonuje 644 gospodarstw rolnych. Ich źródła dochodów, zgodnie z danymi pochodzącymi z Powszechnego Spisu Rolnego z roku 2010, pokazuje poniższy wykres:

Wykres 10. Gospodarstwa domowe w gminie Strzelce z dochodami wg źródeł w 2010r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS).

Największą firmą produkcyjną regionu jest „Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o.” z siedzibą w Strzelcach – czołowa, polska firma hodowlano–nasienna, a także jeden z większych pracodawców na terenie gminy.

Poniższa tabela przedstawia strukturę podmiotów sektora publicznego i prywatnego:

Tabela 13. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (wg grup rodzajów działalności PKD 2007)

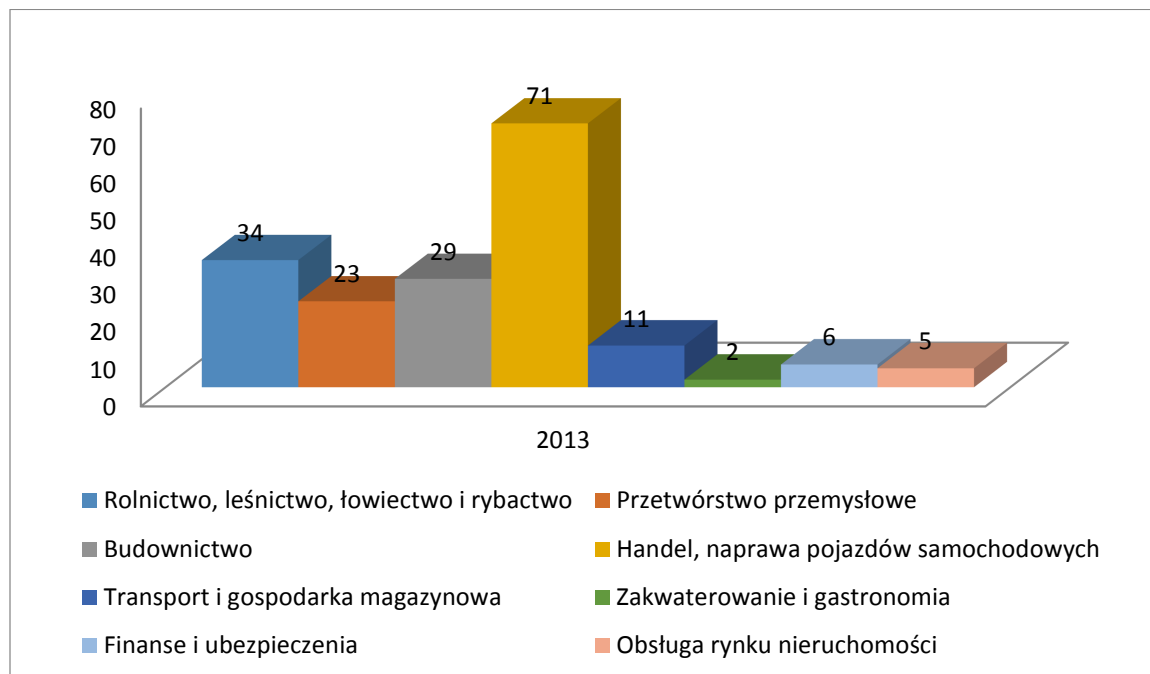
GMINA STRZELCE		2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Podmioty gospodarki narodowej	204	227	223	226	232	226
SEKTOR PUBLICZNY	Sektor publiczny – ogółem	11	11	11	11	11	11
	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	8	8	8	7	7
	Spółki handlowe	1	1	1	1	1	1
	Sektor prywatny – ogółem	193	216	212	215	221	215
SEKTOR PRYWATNY	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	152	169	166	168	177	168
	Spółki handlowe	13	14	13	13	11	10
	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	7	7	7	7	6	5
	Spółdzielnie	3	3	3	3	2	2
	Fundacje	0	0	0	0	0	1
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	11	11	12	12	13

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS).

W systemie REGON w 2013 roku najwięcej zarejestrowanych firm przynależało do sektora handlu i napraw pojazdów samochodowych, o ponad połowę mniej przedsiębiorstw było z sektora związanego z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, transportem, budownictwem i przemysłem. Natomiast najmniej podmiotów gospodarczych funkcjonowało

w działach zakwaterowania i gastronomii, związanych z działalnością finansową i ubezpieczeniową oraz obsługą rynku nieruchomości.

Wykres 11. Ilość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z podziałem na rodzaje (2013r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do lipca 2015 roku zarejestrowano 146 podmiotów gospodarczych. Poniższa tabela pokazuje ilość podmiotów gospodarczych w Gminie Strzelce w podziale na sekcje PKD w roku 2014.

Tabela 14. Podmioty gospodarcze w gminie Strzelce według sekcji PKD w 2014 r.

Sekcja	Ilość podmiotów
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	0
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	19
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
Sekcja F – Budownictwo	25
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	71
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	11
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2
Sekcja J - Informacja i komunikacja	2
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
Sekcja P - Edukacja	7
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5
Sekcja S i T– Pozostała działalność usługowa. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	15
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych.

Na terenie gminy nie funkcjonują duże zakłady przemysłowe, działa natomiast spółka handlowa Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o., która zatrudnia wielu mieszkańców gminy (ponad 100 osób). Spółka działa na rynku od 15 lat, posiada nowoczesną infrastrukturę, hoduje również własne odmiany roślin.

Na terenie gminy występuje działalność handlowa i usługowa. Działalność handlowa, rzemieślnicza i usługowa prowadzona jest głównie przez małe firmy. Na terenie gminy najbardziej rozpowszechnioną formą działalności gospodarczej są mikroprzedsiębiorstwa oraz jednoosobowe działalności gospodarcze. Taki rodzaj przedsiębiorstwa cechuje się rodzinnym charakterem oraz tym, że znajduje w nich zatrudnienie coraz większa liczba osób. Zaletą mikroprzedsiębiorstw jest ich elastyczność działania, finansowania i podziału zysku. Natomiast do wad należy zaliczyć ograniczone możliwości gromadzenia środków finansowych przez pojedynczego właściciela. Ograniczone środki finansowe hamują również rozwój tego typu firm. Zmiany w ewidencji firm są niewielkie i świadczą o relatywnej stabilności istniejących podmiotów gospodarczych, oraz o średnim wzroście podmiotów nowo zarejestrowanych.

III.4.4. Infrastruktura¹²

Komunikacja

W powiązaniach zewnętrznych obszar gminy ma korzystny układ poprzez dość dobrze rozwiniętą sieć dróg. Przez gminę przebiega jedna droga krajowa nr 60 relacji Kutno - Płock i 12 dróg powiatowych, w bliskiej odległości znajduje się również autostrada A-1, ze skrzyżowaniem z drogą krajową w rejonie wsi Sójki. Prawie wszystkie drogi mają nawierzchnię twardą, najczęściej bitumiczną.

Wśród ważniejszych połączeń występujących na terenie gminy wyróżniamy:

- drogę krajową nr 60 relacji Łęczyca – Kutno – Gostynin – Płock (7,5 km);
- drogę powiatową nr 2129E relacji Dąbkowice – Mnich (0,9 km);
- drogę powiatową nr 2132E relacji Rejmontów – Kurów (3,1 km);
- drogę powiatową nr 2133E relacji Strzelce Kujawskie – Strzelce – Oporów (12,6 km);
- drogę powiatową nr 2134E relacji Strzelce – Muchnice – Nowa Wieś (7,2 km);
- drogę powiatową nr 2135E relacji Przyórz – Sójki (9,2 km);
- drogę powiatową nr 2136E relacji Strzelce – Mnich (11,00 km);
- drogę powiatową nr 2139E relacji Raciborów – Muchnow (3,9 km);
- drogę powiatową nr 2140E relacji Rajmundów – Łanieta – Drogowo (4,3 km);
- drogę powiatową nr 2165E relacji Głogowiec – Niedrzew (4,8 km);

¹² Opracowano na podstawie danych zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego na lata 2008 – 2013, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, oraz danych GUS w Łodzi.

- drogę powiatową nr 2178E relacji Klonowie Wielki – Wieszczyce (4,71 km);
- drogę powiatową nr 2179E relacji Stary Klonowiec – do drogi nr 2142 (1,00 km);
- drogę powiatową nr 2185E relacji Niedrzaków – Długołęka (3,7 km).

Układ komunikacyjny uzupełnia sieć dróg gminnych:

Tabela 15. Drogi gminne (stan na 2015 r.)

Nr drogi	Relacja	Długość	Kilom. drogi	Rodzaj nawierzchni	Przebieg drogi
102401E	Holendry – Kozia Góra – Niedrzaków do drogi 2185	2,6 km	0,000 – 2,600	bitumiczna	Holendry – Kozia Góra – Niedrzaków
102402E	Zaranna Las – Zaranna – Aleksandrów – Kozia Góra do drogi 2133 i nad rowem melioracyjnym do działek Hodowli Roślin Strzelce	5,6 km	0,000-0,750 0,750-3,800 3,800-4,800 4,800-5,900	gruntowa bitumiczna bitumiczna bruk-żel	Zaranna – Bielawy – Aleksandrów – Kozia Góra
102403E	Aleksandrów od drogi nr 2 przez Karolew do drogi nr 2133	1,1 km	0,000-1,100	bitumiczna	Karolew
102404E	Kozia Góra Stara od drogi nr 1 do Koziej Góry Nowej do drogi nr 2133	1,2 km	0,000-1,200	utwardzona żwirem	Kozia Góra
102269E	/Suchodębie/ granica między Siemianów - Parcele Niedrzew do drogi nr 2140	5,0 km	0,000-2,120 2,100-3,000 3,800-5,000	bitumiczna żwirowa tłuczniowa	Siemianów – Niedrzew Drugi
102405E	Od drogi nr 2140 Niedrzew Drugi przy torach do drogi gminnej 102406E	2,1 km	0,000-2,100	gruntowa	Niedrzew Drugi
102406E	Wola Raciborowska od drogi 2136 – do mleczarni w Niedrzewiu do drogi 2140	7,5 km	0,000-1,250 1,250-7,500	utwardzona gruzem, żużlem gruntowa	Wola Raciborowska – Zgórze – Niedrzew Drugi
102407E	Od drogi nr 2136 Wieszczyce do torów kolejowych	1,8 km	0,000-1,546 1,546-1,800	bitumiczna żwirowa	Wieszczyce
102408	Wieszczyce od drogi gminnej 102407 do drogi powiatowej 2136	0,6 km	0,000-0,600	żwirowa	Wieszczyce
102409E	Od drogi nr 2133 Długotęka – Żabiańca	1,7 km	0,000-1,200 1,200-1,700	bitumiczna gruntowa	Długotęka
102410E	Od drogi 2133 Dąbkowice do drogi	2,5 km	0,000-2,500	bitumiczna	Dąbkowice - Muchnice

2135 Muchnice						
102420E	Klonowiec Stary od drogi 2179 do drogi 2165	1,7 km	0,000-1,700	bitumiczna		Klonowiec
102201E	Klonowiec Nowy (Pieńki) do granic gminy na Głogowiec (las)	1,8 km	0,000-1,800	gruntowa		Klonowiec
102416E	Wola Raciborowska od drogi 2136 do Klonowca St SUW i drogi 2165	2,7 km	0,000-0,700 0,700-1,700 1,700-2,700	żwirowa gruntowa bitumiczna		Wola Raciborowska - Klonowiec
102417E	Wola Raciborowska (wieś) do drogi 2136 dalej do Sójek do drogi krajowej nr 60	3,2 km	0,000-0,800 0,800-2,350 2,350 – 3,200	destrukta asfaltowy żużel bitumiczna		Wola Raciborowska - Sójki
102418E	Od drogi 2135 Rejmontów przez Wygwizdów do Muchnic Nowych do drogi 2135	4,0 km	0,000-1,500 1,500-2,350 2,350-3,450 3,450-4,000	bitumiczna gruntowa destrukta asfaltowy gruntowa		Rejmontów-Muchnice Nowe
102411E	Od drogi 2135 Muchnice Nowe (obok SUW) do Muchnowa drogi 2136	2,7 km	0,000-1,250 1,250-1,850 1,850-2,700	żwirowa tłuczniowa destrukta asfaltowy		Muchnice-Rejmontów-Muchnow
102419E	Od drogi nr 2135 Muchnice Nowe do drogi gminnej 102418	0,4 km	0,000-0,400	destrukta asfaltowy		Muchnice
102421E	Od drogi 2185 Niedrzaków do Niedrzakówka i Sierakowa (granica gminy)	2,7 km	0,000-2,700	żwirowo-tłuczniowy (gruz)		Niedrzaków-Niedrzakówek
102357E	Od drogi nr 2135 Dąbkowice do granicy gminy na Skarżyniek	1,2 km	0,000-1,200	bitumiczna		Przyzór
102422E	Od drogi nr 2135 Dąbkowice do drogi 2133 Przyzór Górny	1,6 km	0,000-1,600	żwirowa		Przyzór
102423E	Od drogi 2139 Sójki do granic gminy w kierunku Sójki Towarzystwo	1,3 km	0,000-0,450 0,450-1,300	destrukta asfaltowy żużel		Sójki
102207E	Od drogi krajowej nr 60 Sójki do	1,9 km	0,000-1,900	żwirowa		Sójki

	granicy gminy w kierunku na Sójki Nowe				
102424E	Od drogi nr 2139 Muchnów przez Szafranów do Dębin	2,3 km	0,000-2,300	żwirowa	Sójki-Dębina
102425E	Od drogi nr 2136 Muchnów do Dębiny	1,0 km	0,000-1,000	żwirowa	Muchnów-Dębina
102208E	Od drogi nr 2136 Muchnów przez Janiszew do granic gminy	1,1 km	0,000-1,100	żwirowa	Janiszew
102359E	Muchnów do Marianowa Górnego do granic gminy	1,1 km	0,000-1,100	tłuczeń (gruz) - żwir	Marianów Górny
102413E	Od drogi nr 2136 Muchnów do Marianowa Dolnego do drogi nr 2132	1,3 km	0,000-0,450 0,450-1,300	żwirowa żużłowa	Muchnów – Marianów Dolny
102427E	Od drogi nr 2133 Kozia Góra do drogi nr 2134 przez Glinice	2,1 km	0,000-2,100	bitumiczna	Glinice
102414E	Od drogi nr 2165 Niedrzew - Niedrzew Majdany	1,2 km	0,000-1,200	żwirowa	Niedrzew Pierwszy
102426E	Od drogi nr 2185 Niedrzaków – Długotęka do m. Borek	0,7 km	0,000-0,700	żwirowa	Niedrzaków (Borek)
102412E	Od drogi nr 2136 Muchnów w kierunku Marianowa Dolnego	0,8 km	0,000-0,800	gruntowa	Muchnów
102415E	Od drogi nr 2140 Niedrzew Pierwszy do drogi nr 2140 Niedrzew Pierwszy	1,2 km	0,000-1,200	gruntowa	Niedrzew Pierwszy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Strzelce.

Oprócz wspomnianych połączeń ważną rolę w powiązaniach zewnętrznych spełnia linia kolejowa relacji Płock – Kutno – Łódź z przystankiem w Strzelcach Kujawskich.

Procentowy udział wydatków z budżetu gminy Strzelce przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 16. Wydatki z budżetu gminy na transport i łączność - udział w %

Dział	2010	2012	2013
Transport i łączność	14,1	8,0	8,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://lodz.stat.gov.pl/>

Zaopatrzenie w wodę, sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Gmina Strzelce zaopatrywana jest w wodę pitną z trzech stacji wodociągowych usytuowanych w miejscowościach: Strzelce, Muchnice i Klonowiec Stary:

- dwie studnie w Strzelcach - wydajność studni: 2 x 98 m³/h;
- dwie studnie w Muchnicach Nowych - wydajność 2 x 65 m³/h;
- jedna studnia w Klonowcu - wydajność studni 48 m³/h .

Stacja wodociągowa w Strzelcach uruchomiona została w 1994 roku, jej przepustowość wynosi 800 m³/d i Qeksp.= 98 m³/h. Stacja pracuje w układzie jednostopniowego pompowania. Pobór wody wynosi 64837m³ w II półroczu 2012r. Stacja posiada rezerwy – 50%, pozwalające na rozbudowę sieci wodociągowej. Swoim zasięgiem obejmuje ona: Strzelce, Holendry, Aleksandrów, Wieszczyce, Karolew, Kozia Góra, Niedrzaków, Niedrzakówek, Bielawy, Zaranna, Glinice, Wola Raciborowska, Bociany, Sójki.

Stacja wodociągowa w Muchnicach Nowych zaprojektowana na przepustowość 382 m³/d, została uruchomiona w latach 1989-90. Ujęcie stanowią dwie studnie głębinowe o wydajności 65m³/h i 57m³/h. Sieć wodociągowa swoim zasięgiem obejmuje: Muchnice Nowe, Muchnice, Rejmontów, Przyórz, Dąbkowice, Marianów Dolny, RSP Długołęka, Długołęka, Janiszew, Muchnów, Dębina, Marianka.

Stacja wodociągowa w Klonowcu Starym uruchomiona w 1996 r. zaopatruje w wodę zachodnią część gminy Strzelce. Stacja pracuje w oparciu o ujęcie wody z jednej studni głębinowej o szacunkowych zasobach eksploatacyjnych 48 m³/h. Sieć wodociągowa swoim zasięgiem obejmuje: Klonowiec Stary, Siemianów, Niedrzew Pierwszy, Niedrzew Drugi, Klonowiec Nowy. Pobór wody w I półroczu 2010 r. wyniósł 12787 m³. Stacja posiada 50% rezerwę.

Ponadto w gminie Strzelce funkcjonują ujęcia wód w głębszych prywatne i zakładowe (ok. 15) o wydajnościach od 3,5 do 70 m³/h.

Na 20 sołectw w gminie Strzelce, wszystkie posiadają sieć wodociągową (w tym 2 częściowo), natomiast tylko jedno posiada sieć kanalizacyjną. Z kolei na 1059 budynków mieszkalnych w gminie, 1027 jest podłączona do sieci wodociągowej, co stanowi 97% wszystkich budynków mieszkalnych, natomiast jedynie 42 budynki zostały podłączone do sieci kanalizacyjnej (4%). W gminie funkcjonuje ponadto jedna oczyszczalnia ścieków, oraz 127 indywidualnych wiejskich oczyszczalni.

Szczegóły dotyczące sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 17. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna - stan na koniec 2014 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Oddanych do eksploatacji w roku sprawozdawczym (2014r.)	Ogółem
Stacje uzdatniania wody	szt.	0	3
Zmodernizowane stacje uzdatniania wody	szt.	0	-
Sieć wodociągowa	km	2,02	110,1
Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków/gospodarstw	szt.	16	1041
Zbiorcza sieć kanalizacji sanitarnej	km	0	4,04
Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków/gospodarstw	szt.	0	49
Oczyszczalnie ścieków (ilość)	szt.	0	1
Oczyszczalnie ścieków (przepustowość)	m ³ /dobę	0	4,99
Zmodernizowane oczyszczalnie	szt.	0	-
Indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków	szt.	2	127
Zorganizowane wysypiska odpadów komunalnych	szt.	0	-
Budynki mieszkalne	szt.	3	1059
Budynki mieszkalne podłączone do zbiorczej sieci wodociągowej	szt.	13	1027
Budynki mieszkalne podłączone do zbiorczej sieci kanalizacyjnej	szt.	0	42
Sołectwa	szt.	-	20
Sołectwa posiadające zbiorczą sieć wodociągową	szt.	0	20 (w tym 2 częściowo)
Sołectwa posiadające zbiorczą sieć kanalizacyjną	szt.	0	1
Stawki opłat za wodę	zł/m ³	2,43	
Stawki opłat za ścieki	zł/m ³	3,60	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Strzelce.

Tabela 18. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna - stan na koniec 2013 r.

	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną w dam ³
	w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³	
Strzelce	137,3	33,8	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych (GUS).

Gospodarka ściekowa wymaga uporządkowania - brak kanalizacji i systemu oczyszczania ścieków może się przyczynić do skażenia wód gruntowych, powierzchniowych i pogarsza jakość wody pitnej w studniach. Ścieki socjalno-bytowe w ogromniej mierze zrucane są do okolicznych rowów i cieków lub wywożone na pola i nieużytki.

W Strzelcach funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków:

- oczyszczalnia w Muchnowie – $Q = 3,5 - 5 \text{ m}^3/\text{d}$, typu bioblok;
- oczyszczalnia w Strzelcach – $Q = 170 - 220 \text{ m}^3/\text{d}$, typu bioblok;
- oczyszczalnia w Niedrzewiu – $Q = 60 - 120 \text{ m}^3/\text{d}$ (podległa OSM Krośniewice, oczyszczalnia mechaniczna, zbudowana na potrzeby zakładu).¹³

Sieć gazowa

Gmina posiada dogodne warunki dla realizacji programu gazyfikacji. Od 1996 r. przez środkową część gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia średnicy 400 mm relacji Łódź - Kutno - Gostynin. We wsi Strzelce istnieje stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia o przepustowości w I etapie 1600 m³/h, docelowo 3200 m³/h, która umożliwi rozprowadzenie po terenie gminy gazociągów średniego ciśnienia, umożliwiających zaopatrzenie mieszkańców w gaz wykorzystywany do celów bytowo-gospodarczych, a także grzewczych. Gazociągi średniego ciśnienia zrealizowano we wsi Strzelce i doprowadzono do Zakładów Mięsnych „Koniarek” w Glinicach.

Ciepłownictwo

Najbardziej rozpowszechnionym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy są kotłownie węglowe. Najłatwiej dostępnym ekologicznym źródłem energii cieplnej na terenie gminy jest stosowanie ogrzewania olejowego lub gazowego.

¹³ Dane z 2004 roku na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Strzelce

W przypadku indywidualnych źródeł ciepła, przewidziana jest sukcesywna wymiana paliwa węglowego na ekologiczne (olej, gaz).

Większe kotłownie w Strzelcach:

- kotłownia olejowa dla urzędu Gminy, Ośrodka Zdrowia i szkoły;
- kotłownia gazowa przy Banku;
- kotłownia węglowa dla dwóch budynków mieszkalnych;
- dwie kotłownie węglowe w Hodowla Roślin Strzelce w gospodarstwie i na osiedlu;
- kotłownia gazowa w Hodowla Roślin Strzelce;
- kotłownia olejowa - Muchnice dla szkoły.

Telekomunikacja

Obszar gminy zabezpiecza w łącza telefoniczne firma „Elektrim Tv-Tel” spółka z o.o. (ul. Grunwaldzka 1, Kutno) oraz Telekomunikacja Polska.

„Elektrim” na bieżąco realizuje każde zapotrzebowanie na telefon. Realizacja połączeń pomiędzy ruchomymi rozmówcami posługującymi się terminalami radiowymi oparta jest na założeniu, że określone obszary dzieli się na komórki i pokrywa polem radiowym wytwarzanym przez nadajniki stacji bazowych przyporządkowanych do tych komórek. Teren gminy objęty jest zasięgiem sieci GSM Plus , Centertel, ERA.

Energetyka

Przez teren gminy Strzelce z południa na północ przebiega magistralna linia napowietrzna 110 kV Skłęczki - Gostynin. Podstawowym źródłem energii elektrycznej dla terenu gminy Strzelce są trzy magistralne linie napowietrzne wyprowadzone z rozdzielni GPZ 110/15 kV Kutno-Skłęczki. Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są:

- linią 15 kV Kutno-Strzelce zasilającą około 60 % odbiorców. Przewody w trzonie linii AFI 70 mm², na odgałęzieniach do poszczególnych stacji transformatorowych AFI 50 mm² i AFL 35 mm². Linię rezerwowo można zasilać z linii 15 kV Kutno-Siemianów lub linii 15 kV Gostynin-Holendry;
- linią 15 kV Kutno-Siemianów zasilającą około 20% odbiorców (okolice Siemianowa, Woli Raciborowskiej i Niedrzewia). Przewody w trzonie linii AFI 70 mm², na odgałęzieniach do poszczególnych stacji transformatorowych AFI 50

mm 2 i AFL 35 mm 2. Linię rezerwowo można zasiląć z linii 15 kV Kutno-Strzelce lub linii 15 kV Kutno-Kąty;

- linią 15 kV Kutno-Pobórz zasilającą około 20% odbiorców (okolice Muchnic i Rejmontowa). Przewody w trzonie linii AFL 35 mm 2, na odgałęzieniach do poszczególnych stacji transformatorowych AFL 35 mm 2 i AFL 25 mm 2. Linia ma możliwość rezerwowego zasilania z linii 15 kV Żychlin-Oporów.

Gmina obsługiwana jest przez 65 stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV o łącznej mocy około 3800 kVA i około 100 km sieci średniego napięcia SN 15 kV. Przeważają odbiorcy komunalno-bytowi i gospodarstwa rolnicze. Do znaczących odbiorców zalicza się Hodowla Roślin Strzelce i zakład masarski zasilane z własnych stacji. Pozostali odbiorcy, w tym szkoła, piekarnia, ujęcie wody, sklepy itp., zasilani są ze wspólnych sieci rozdzielczych.

W gminie nie występują niedobory mocy, bez specjalnych nakładów finansowych moc obecnie przesyłaną liniami 15 kV można zwiększyć o około 60%. Rezerwa mocy jaką można przesłać po istniejących liniach nn jest niewielka, maksymalnie do 15% obecnego obciążenia. W przypadku nowych dużych odbiorców należy liczyć się ze znacznymi wydatkami na rozbudowę lub modernizację sieci.

Stan techniczny sieci i standard jakościowy dostarczanej energii jest w miarę dobry, awaryjność zmniejszyła się po modernizacji linii magistralnych przeprowadzonej w latach 1984-89.

Gospodarka odpadami

Gminny Program Gospodarowania Odpadami oraz Program Ochrony Środowiska Gminy Strzelce reguluje Uchwała nr XXXV/188/06 Rady Gminy Strzelce z dnia 22 marca 2006 r.

Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Strzelce został opracowany w ramach realizacji ustawy z dnia 27.04.2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628), która w rozdziale 3, art. 14-16 wprowadza obowiązek opracowywania planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Plan ten co do zasady określa stan gospodarki odpadami (działania zmierzające do poprawy stanu zagospodarowania odpadów, instrumenty finansowe), rodzaj, ilość i źródło pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania, rozmieszczenie istniejących instalacji i urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

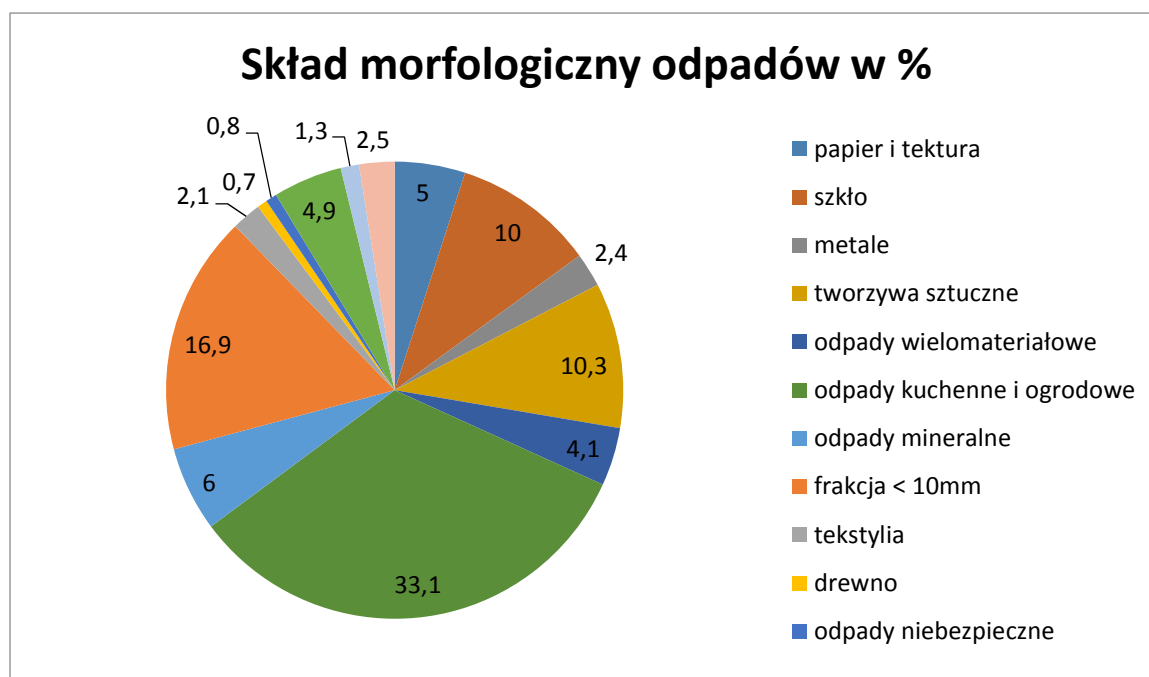
Plan gospodarki odpadami obejmuje wszystkie rodzaje odpadów powstających na terenie gminy Strzelce oraz przywożonych na jej teren, a w szczególności odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady opakowaniowe, odpady budowlane, wraki samochodowe, opony oraz odpady niebezpieczne, w tym odpady medyczne i weterynaryjne, oleje odpadowe, baterie i akumulatory.

Źródłem powstawania odpadów komunalnych na terenie gminy Strzelce jest sektor komunalny, którego skład stanowią:

- gospodarstwa domowe;
- obiekty infrastruktury: handel, usługi, szkolnictwo, obiekty turystyczne.

Zgodnie z danymi opublikowanymi w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014, skład morfologiczny odpadów komunalnych wytworzonych na terenach wiejskich w 2008r. przedstawia się następująco:

Wykres 12. Skład morfologiczny odpadów komunalnych z terenów wiejskich w 2008r.

Źródło: Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014.

Zmieszane odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej. Poniższa tabela określa ile odpadów zebrano na terenie gminy Strzelce w latach 2007 – 2013:

Tabela 19. Ilość odpadów zebranych w gminie Strzelce

Jednostka terytorialna	Ogółem						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
Strzelce	312,0	395,4	300,84	337,12	360,52	336,46	373,74

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS)

Tabela 20. Ilość odpadów zebranych w gminie Strzelce z gospodarstw domowych

Jednostka terytorialna	Z gospodarstw domowych						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
Strzelce	312,0	296,55	228,64	247,78	261,39	309,0	367,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS)

Podmiotem uprawnionym do odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Strzelce jest firma Tonsmeier Centrum Sp. z o.o., z siedzibą w Kutnie, ul. Łąkoszyńska 127. Poniższa tabela prezentuje poszczególne rodzaje odpadów odebranych przez ww. firmę, oraz przez Zakład Gospodarowania Odpadami w Krzyżanówku.

Tabela 21. Ilość odpadów komunalnych odebranych przez uprawnione podmioty w gminie Strzelce

Podmiot	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
Tonsmeier Centrum Sp. z o.o.(sortownia) ul. Łąkoszyńska 127 99-300 Kutno	opakowania z tworzyw sztucznych	1,6	wymiana (R12)
	zmieszane odpady opakowaniowe	83,7	wymiana (R12)
	opakowania ze szkła	54,96	wymiana / recykling lub odzysk (R12/R5)
	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,48	magazynowanie (R13)
	odpady wielkogabarytowe	0,70	wymiana (R12)
Zakład Zagospodarowania Odpadów w Krzyżanówku,99-314 Krzyżanów	odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek remontowych	0,40	wymiana (R12)
	inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11	95,07	składowanie na składowiskach (D5)
	niesegregowane (zmieszane odpady komunalne)	410,57	wymiana (R12)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Strzelce.

Zbiórka odpadów, które zostają umieszczone w workach, odbywa się najczęściej raz w miesiącu. Wyjątkiem są odpady komunalne ulegające biodegradacji, które zbierane są 6 razy w roku. Zbiórka elektrośmieci oraz wielkogabarytów odbywa się 2 razy w roku w ustalonym punkcie.

Częstotliwość odbioru odpadów:

- papier i tektura, opakowania wielomateriałowe, metale, tworzywa sztuczne (Strzelce) – 1x miesiąc,
- papier i tektura, opakowania wielomateriałowe, metale, tworzywa sztuczne (pozostałe miejscowości) – 1x miesiąc (z wyłączeniem stycznia i lutego),
- szkło bezbarwne i kolorowe (Strzelce) – 1 x miesiąc,

- szkło bezbarwne i kolorowe (pozostałe miejscowości) – 1x na 2 miesiące (z wyłączeniem stycznia i lutego),
- odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji, odpady zielone (Strzelce) – 6x w roku (1x w miesiącu od IV do IX),
- pozostałe zmieszane odpady komunalne, resztki z sortowania – 1x na miesiąc,
- elektrośmieci i wielkogabaryty (z punktu ustalonego odrębnym porozumieniem; kontener postawiony na co najmniej 2 dni robocze) – 2x w roku.

Usuwanie azbestu jest regulowane poprzez program opracowany przez gminę Strzelce. Przeprowadzono również inwentaryzację oraz utworzono bazę azbestową. Dwóch mieszkańców gminy (z miejscowości Kozia Góra) usunęło azbest za pośrednictwem odrębnej firmy.

Odpady zielone na terenie gminy Strzelce poddawane są procesom kompostowania w przydomowych kompostownikach, w celu uzyskania kompostu na własne potrzeby.

Mieszkalnictwo

Na terenie gminy Strzelce znajdują się 1279 mieszkania (4935 izb)¹⁴, z czego stanowią one m.in. własność¹⁵:

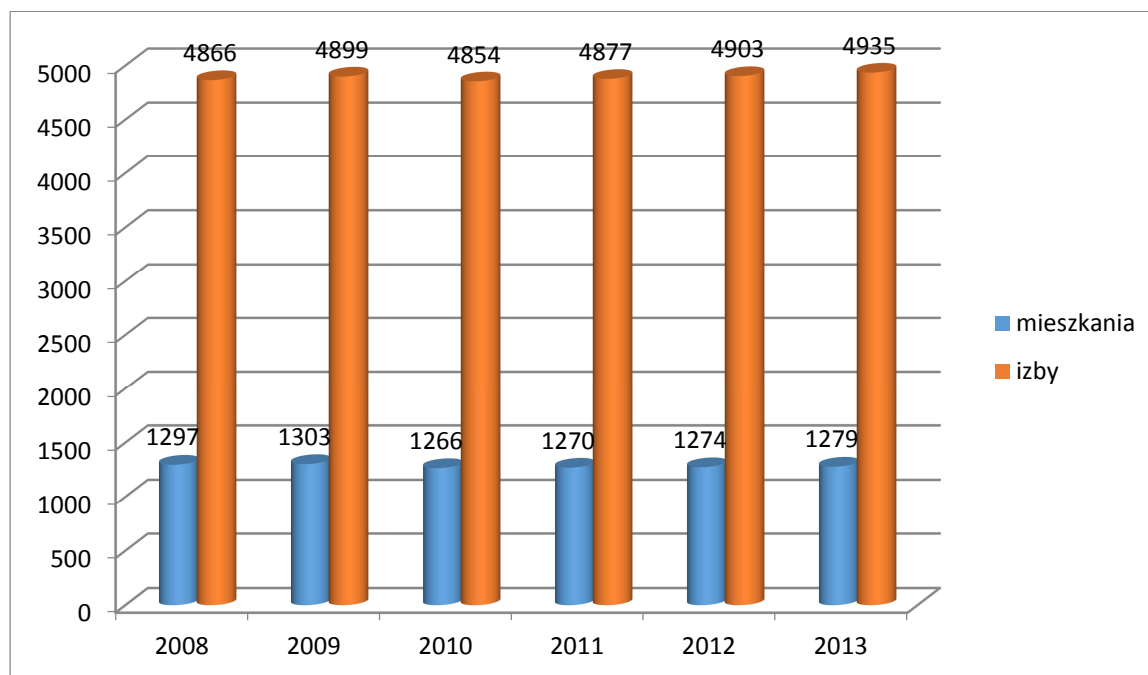
- osób fizycznych: 1104;
- gminy: 41;
- zakładów pracy: 143;
- pozostałych podmiotów: 6.

---

¹⁴ Dane GUS z roku 2013

¹⁵ Dane GUS z roku 2007

Wykres 13. Zasoby mieszkaniowe w gminie Strzelce w latach 2008-2013

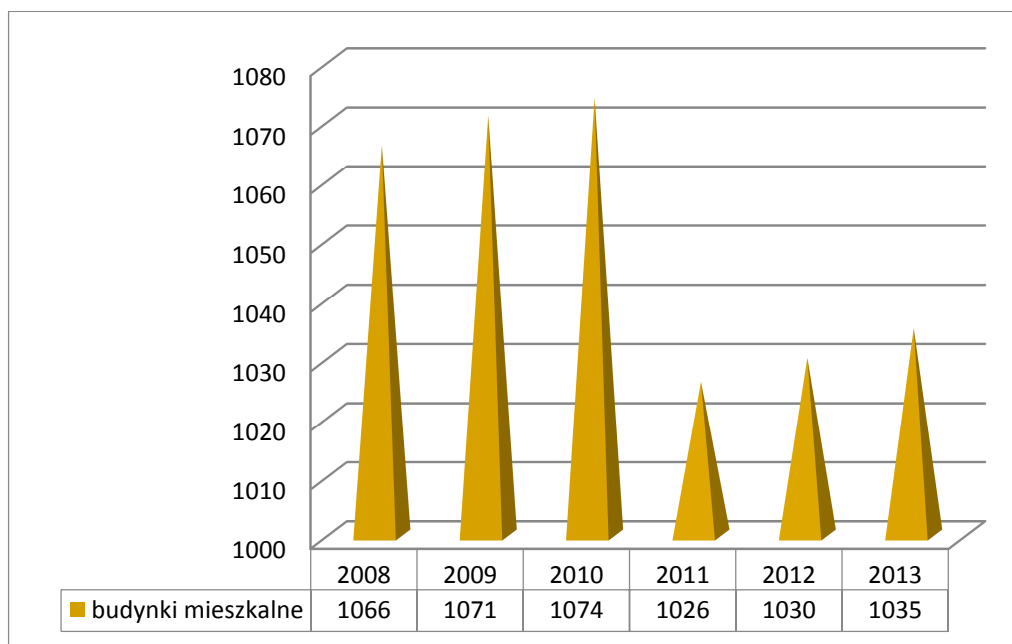

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Przeciętna liczba osób przypadająca na mieszkanie wynosi 3,17 natomiast na jednego mieszkańca przypada 0,82 izby. Powierzchnia użytkowa mieszkań dostępna dla mieszkańców z roku na rok się zwiększa – w 2013 r. wynosiła 81,1m², 25,6m² na osobę. Sytuacja mieszkaniowa w gminie sukcesywnie ulega polepszeniu: w 2013 roku oddano do użytkowania 5 mieszkań (w powiecie kutnowskim łącznie 295 budynków). Dalszy rozwój gminy wymaga działań zmierzających do zwiększania bazy mieszkaniowej, jest to bowiem jeden z czynników wpływających na dodatnie saldo migracji lokalnej. Atrakcyjna baza mieszkaniowa jest niewątpliwie elementem trwale kształtującym potencjał społeczny i gospodarczy gminy.

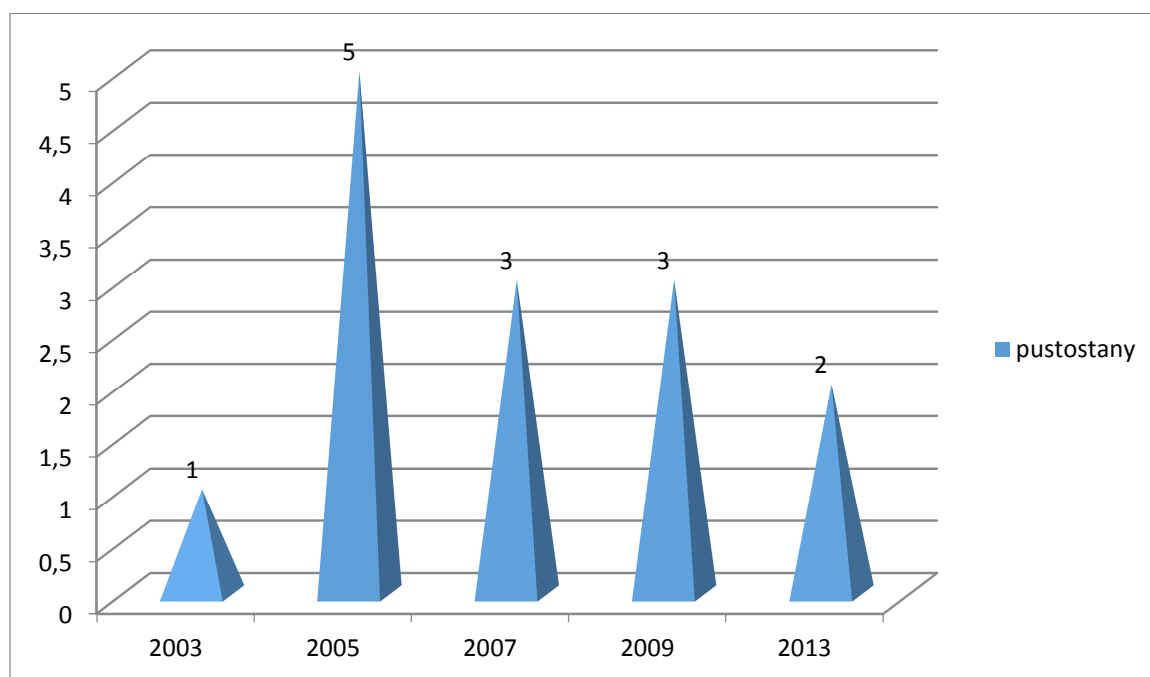
Poniższe wykresy przedstawiają jak zmieniała się ilość budynków mieszkalnych w gminie na przestrzeni lat 2008-2013 oraz mieszkania wyposażone w instalacje techniczno – sanitarne:

Wykres 14. Ilość budynków mieszkalnych w gminie Strzelce na przestrzeni lat 2008-2013

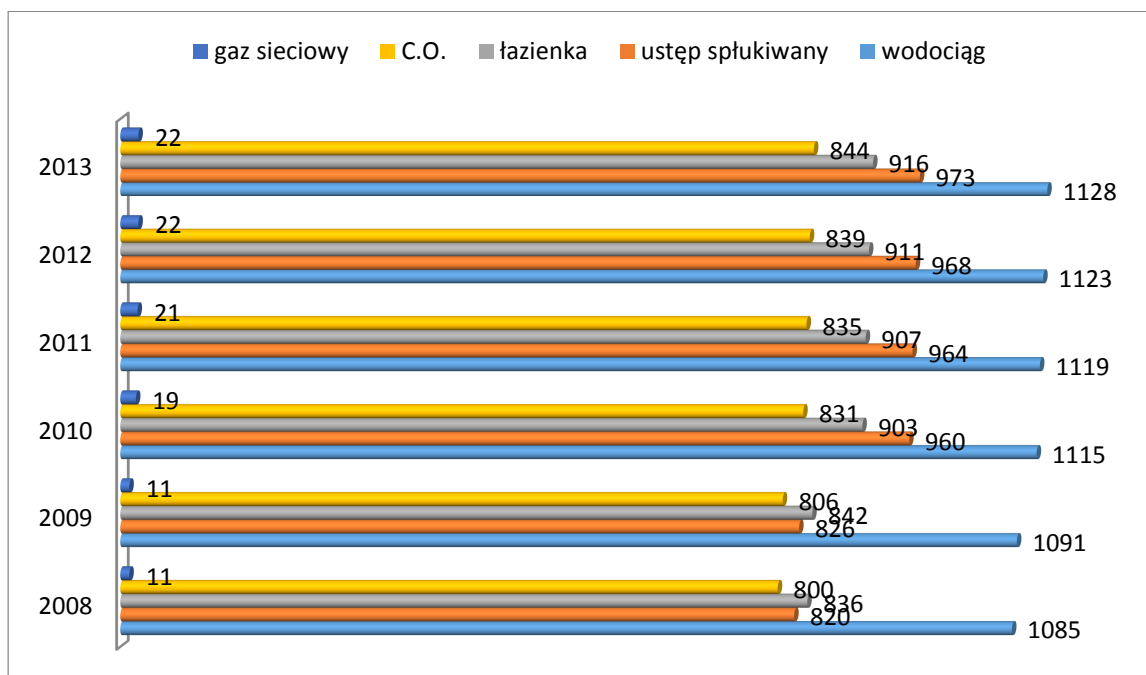
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (GUS).

Wykres 15. Ilość pustostanów w gminie Strzelce

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (GUS).

Wykres 16. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno - sanitarne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (GUS).

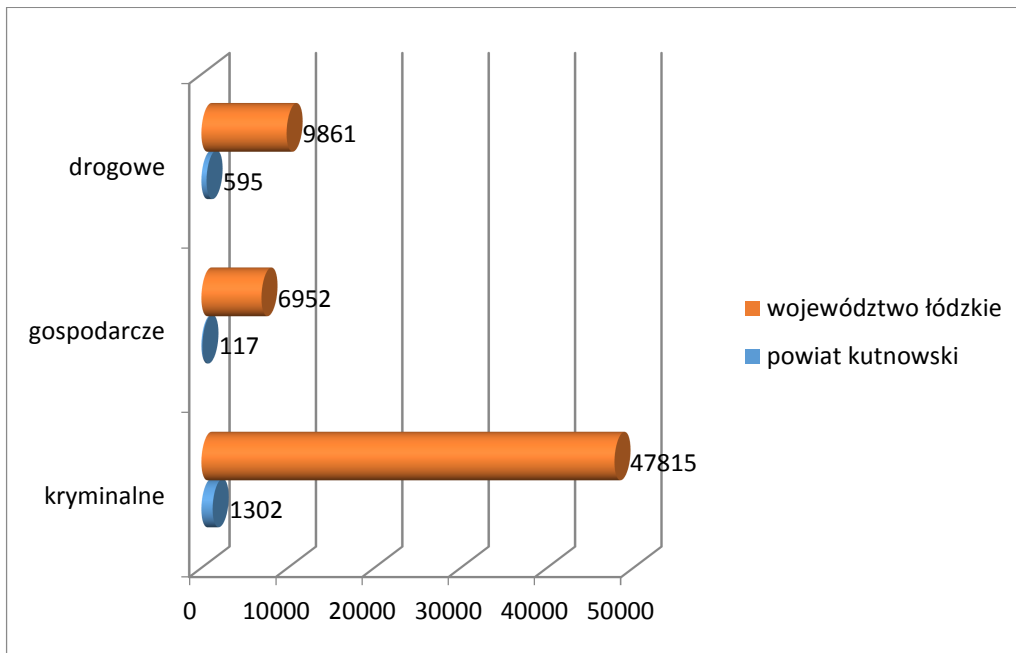
III.4.5. Bezpieczeństwo

Gmina Strzelce nie posiada własnego komisariatu policji, najbliższą jednostką jest Komenda Powiatowa w Kutnie. Strzelce podlegają IV Rejonowi Komendy Powiatowej w Żychlinie.¹⁶

W powiecie kutnowskim, w porównaniu do województwa łódzkiego, występuje stosunkowo niewielka ilość przestępstw. W roku 2013 przestępstwa drogowe stanowiły zaledwie 6% wszystkich przestępstw drogowych w Łódzkiem, gospodarcze – prawie 2%, a kryminalne prawie 3%.

¹⁶ http://www.kutno.policja.gov.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=23&Itemid=72

Wykres 17. Ilość odnotowanych przestępstw w roku 2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W roku 2014 na terenie gminy odnotowano 24 przestępstwa kryminalne, na które składały się:

- kradzieże z włamaniem – 3,
- kradzieże mienia – 8,
- groźby karalne – 1,
- znęcanie – 2,
- uszkodzenie mienia – 2,
- niestosowanie się do zakazu sądowego – 3,
- nietrzeźwi kierujący – 5.

We wspomnianym roku nie odnotowano zabójstw, rozbojów, bójek i pobić oraz podpaleń. Z kolei ilość wypadków drogowych na terenie gminy Strzelce wyniosła 11, w których rany odniosło 17 osób. Nie odnotowano wypadków ze skutkiem śmiertelnym.

Liczba kolizji drogowych w roku 2014 wyniosła 78.¹⁷

Jak wskazuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzelce (2011 r.), jednym z potencjalnych zagrożeń dla mieszkańców gminy jest sytuacja awaryjna, która może pojawić się podczas przewozu materiałów i substancji niebezpiecznych linią kolejową, autostradą A1 oraz drogą krajową nr 60.

¹⁷ Dane z UG Strzelce.

Na terenie gminy Strzelce działa 5 Ochotniczych Straż Pożarnych w miejscowościach: Długoleśka, Klonowiec Stary, Muchnice Nowe, Przyzór oraz Siemianów. Każda z nich wyposażona jest w samochód specjalny pożarniczy oraz motopompę. Szczegółowy wykaz sprzętu dla poszczególnych jednostek OSP prezentuje poniższa tabela.

Tabela 22. Wykaz sprzętu jednostek OSP z terenu gminy Strzelce

Jednostka OSP	Rodzaj sprzętu		
	Pojazdy	Pompy	Pozostałe
Długoleśka	<ul style="list-style-type: none"> • samochód specjalny pożarniczy MERCEDES-BENZ 814 	<ul style="list-style-type: none"> • motopompa POLONIA P03 • motopompa POLONIA P05 	<ul style="list-style-type: none"> • piła do drewna STIHL
Klonowiec Stary	<ul style="list-style-type: none"> • samochód specjalny pożarniczy MAN TGM 13290 4x4 	<ul style="list-style-type: none"> • motopompa POLONIA P03 • motopompa POLONIA P05 • motopompa do wody brudnej BENZA FLEX • motopompa pływająca NIAGARA 1 	<ul style="list-style-type: none"> • piła do drewna STIHL x2 • przecinarka do betonu STIHL TS 410 • wentylator oddymiający SKORPION H22 • agregat GEKO
Muchnice Nowe	<ul style="list-style-type: none"> • samochód specjalny pożarniczy JELCZ 005 	<ul style="list-style-type: none"> • motopompa POLONIA P03 • motopompa POLONIA P05 	
Przyzór	<ul style="list-style-type: none"> • samochód specjalny pożarniczy JELCZ 315 GCBAM 6/16/8 • samochód specjalny pożarniczy VOLSWAGEN T-4 2,0 	<ul style="list-style-type: none"> • motopompa POLONIA P05 • motopompa POLONIA P05 • motopompa POLONIA P07 • motopompa do wody brudnej BENZA FLEX • motopompa pływająca NIAGARA 1 	<ul style="list-style-type: none"> • piła do drewna STIHL x2 • przecinarka do betonu STIHL TS 410 • agregat wysokociśnieniowy AWP 65/40 • agregat prądotwórczy ECT 700 HONDA 6x390T1
Siemianów	<ul style="list-style-type: none"> • samochód specjalny pożarniczy STAR A-5 	<ul style="list-style-type: none"> • motopompa POLONIA P03 	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gminy Strzelce, stan na 16.07.2015r.

III.4.6. Pomoc społeczna

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- ocena zasobów pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do innych zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;

- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Strzelce jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach. Ośrodek ten działa na podstawie Uchwały Nr 33/X/90 Gminnej Rady Narodowej w Strzelcach z dnia 9 marca 1990 r. Przedmiotem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach jest wykonywanie w imieniu gminy Strzelce jej zadań w zakresie:

- zadań własnych,
- zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w zakresie uregulowanym przez ustawy i przepisy wykonawcze,

- zadań powierzonych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej ogłoszone w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach należy w szczególności:

1. umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
2. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
3. podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,
4. rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje również z innymi jednostkami w celu realizacji ww. zadań. Należą do nich podmioty sektora publicznego (kuratorzy sądowi, placówki oświatowe, policja) oraz jednostki pozarządowe (organizacje kombatanckie, stowarzyszenia katolickie, jednostki straży pożarnej).¹⁸

Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach oraz ilość wypłacanych poszczególnych zasiłków kształtuje się następująco:

Tabela 23. Lista osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2012-2014

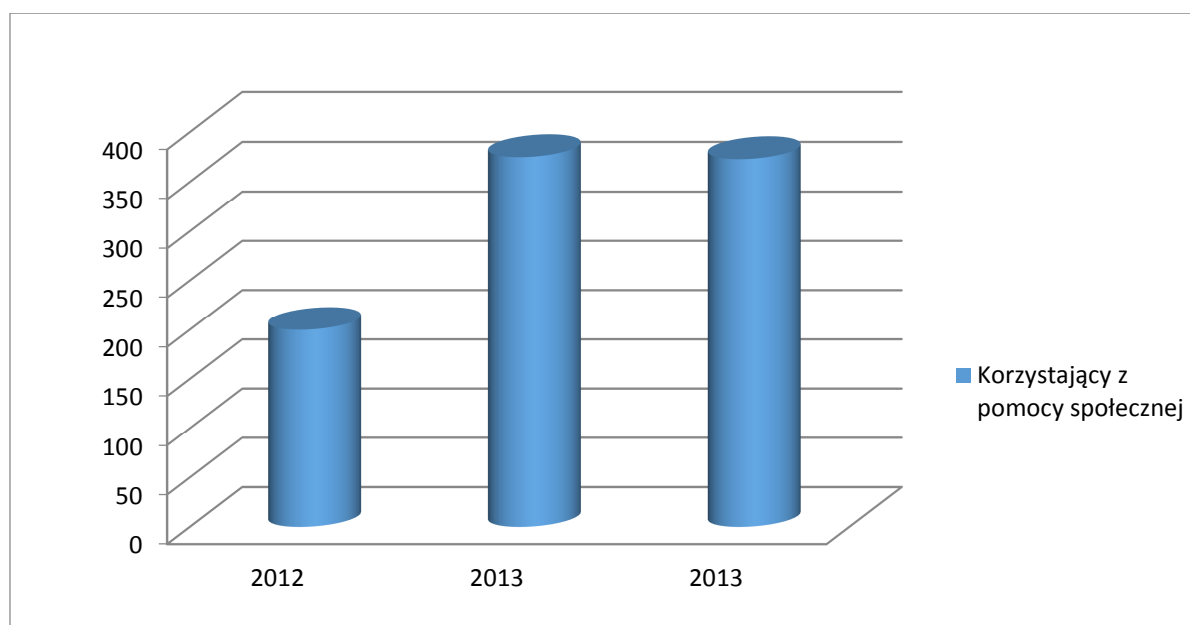
	2012	2013	2014
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	123	118	120
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	200	375	373
Zasiłek okresowy	78	159	155
Zasiłek celowy	594	617	530
Domy pomocy społecznej	0	0	0
Świadczenia pielęgnacyjne	306	98	177
Zasiłek pielęgnacyjny	1176	1091	1099
Świadczenia alimentacyjne	640	613	558
Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	4	11
Zasiłek dla opiekuna	0	0	59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Strzelce.

¹⁸ <http://www.strzelce.gmina.pl/art,126,statut-i-regulamin.html>

Jak pokazuje poniższy wykres, liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ciągu roku prawie się podwoiła – wzrosła ona bowiem z 200 osób w roku 2012 do 375 osób w roku 2013. W roku kolejnym liczba beneficjentów pomocy społecznej nadal utrzymywała się na wysokim poziomie – 373 osób.

Wykres 18. Lista osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Strzelce.

W Strzelcach działa również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W jej skład wchodzi: lekarz, policjanci z właściwego rewiru dzielnicowych, pracownicy ośrodka pomocy społecznej oraz ośrodka kultury. Zebrania komisji mają miejsce w Urzędzie Gminy Strzelce. Organizowane są również spotkania z terapeutą dla osób uzależnionych i współuzależnionych.¹⁹

Należy również zaznaczyć, iż liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Opierając się na danych Państwowej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, można oszacować występowanie problemów związanych z alkoholizmem w gminie w następujący sposób:

¹⁹ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce na lata 2009-2013.

Tabela 24. Problemy alkoholowe występujące w gminie Strzelce

		W gminach do 10 tys. mieszkańców
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	130 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	260 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	260 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	320-460 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	około 260 osób (dorosłych i dzieci)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKRPA.

Według danych GUS, w roku 2013 gmina Strzelce wydała 33930 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi. Procentowy udział wydatków budżetu gminy na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 25. Wydatki z budżetu gminy na pomoc społeczną w %

Dział	2010	2012	2013
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społ.	16,4	14,8	16,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://lodz.stat.gov.pl/>.

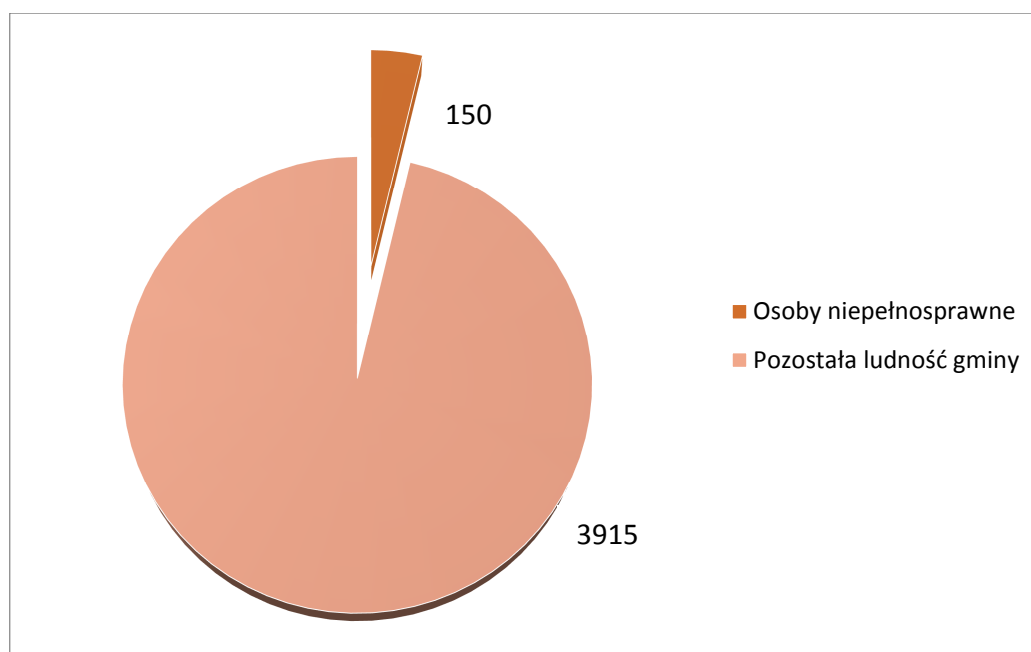
Według Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2013, główne problemy z jakimi boryka się gmina to:

- wysoka stopa bezrobocia,
- niskie kwalifikacje zawodowe ludności i ich niedostosowanie do potrzeb obecnego rynku pracy,
- niskie dochody mieszkańców,
- problem uzależnień,
- zły stan dróg,
- niski poziom przedsiębiorczości,
- niski przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa,
- migracje, głównie młodych mieszkańców w poszukiwaniu pracy,
- mała liczba organizacji pozarządowych, grup wsparcia,
- postawy roszczeniowe i niechęć do zmian w życiu niektórych mieszkańców.

Niepełnosprawni

W gminie Strzelce liczba osób niepełnosprawnych utrzymuje się na stałym poziomie. W latach 2012 i 2013 liczba ta wynosiła 145 osób, natomiast w roku kolejnym wzrosła do 150 .

Wykres 19. Osoby niepełnosprawne a ludność gminy (2014r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Strzelce oraz Bank Danych Lokalnych GUS.

W ciągu ostatnich 4 lat kalendarzowych, liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP nie przekroczyła 20. Zatrudnienie udało się znaleźć następującej liczbie osób:

Tabela 26. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP

Rok	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP	Liczba osób, które podjęły zatrudnienie
2011	16	7
2012	16	6
2013	19	9
2014	8	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Strzelce.

Jak wskazuje Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2013, główne problemy, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne to: dostęp do lekarzy specjalistów, długi okres oczekiwania, brak odpowiedniego sprzętu i konieczność dojazdu

na badania do odległych placówek posiadających odpowiedni sprzęt. Dodatkowo osoby te borykają się z problemami na rynku pracy z racji ich niskich kwalifikacji zawodowych oraz występujących barier architektonicznych. Taka sytuacja generuje potrzebę tworzenia nowych szans zatrudnieniowych dla osób niepełnosprawnych, bowiem to miejsce pracy jest często skutecznym środkiem integracji lokalnej społeczności.

Pomoc osobom niepełnosprawnym świadczona jest przede wszystkim przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Według danych zamieszczonych na stronie gminy, na jej terenie nie funkcjonują żadne organizacje non-profit, których działalność skierowana byłaby w stronę tej grupy potrzebujących. Najbliższe takie stowarzyszenie znajduje się w Kutnie – „Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło >>Niezabudka<<” z siedzibą przy ul. 29 Listopada m. 27.²⁰

III.4.7. Ochrona zdrowia

Za świadczenie usług podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy odpowiedzialny jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ormed”, znajdujący się w miejscowości Strzelce. Wskaźnik obrazujący liczbę usługobiorców przypadających na wspomniany NZOZ wyniósł w 2013 roku 4050 osób.²¹ Na terenie gminy znajdują się ponadto 1 apteka (stan na 2014 r.).²² Gmina nie realizuje samorządowych programów zdrowotnych i badań profilaktycznych.

Według danych GUS, liczba porad świadczonych przez zakłady podstawowej opieki zdrowotnej w ostatnich latach utrzymywała się na zróżnicowanym poziomie i wynosiła:

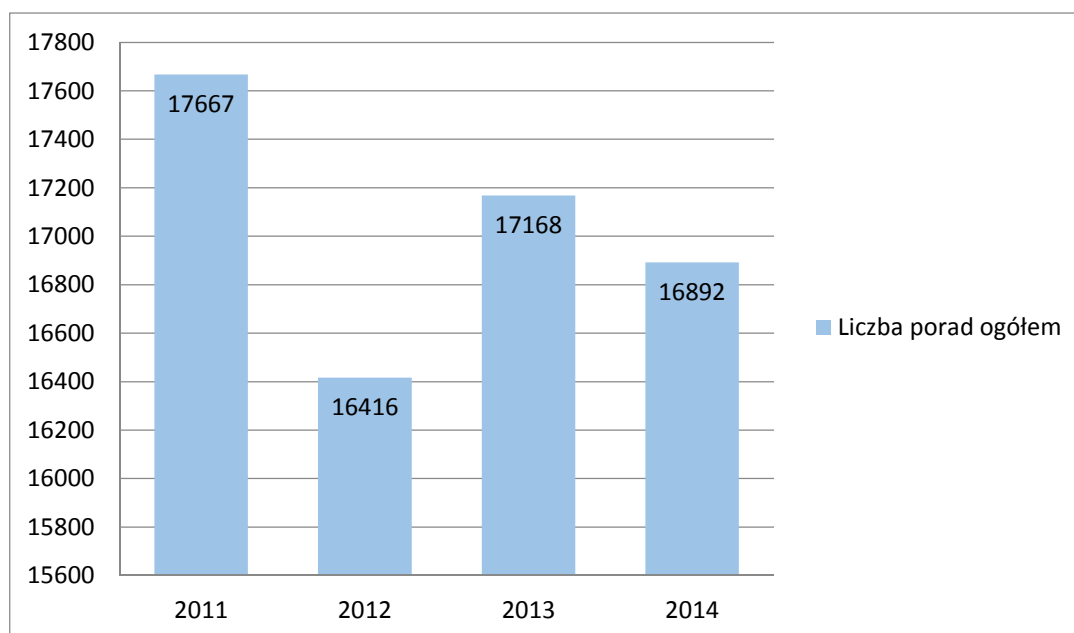
---

²⁰ <http://www.archiwum2015.strzelce.gmina.pl/index.php?id=159>

²¹ <http://lodz.stat.gov.pl/>

²² Bank Danych Lokalnych (GUS)

Wykres 20. Liczba porad udzielonych przez zakłady podstawowej opieki zdrowotnej w Strzelcach w latach 2011-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych (GUS)

Mieszkańcy gminy niejednokrotnie korzystają z usług medycznych pobliskich miejscowości realizowanych w placówkach lub w ramach prywatnych praktyk lekarskich. Opieka szpitalna świadczona jest przez Szpital Powiatowy w Kutnie im. dr A. Troczewskiego. W tej samej miejscowości funkcjonuje ponadto 29 przychodni oraz 25 aptek (stan na 2014 rok.)²³

III.4.8. Edukacja

Gmina Strzelce jest organem prowadzącym dla trzech publicznych placówek oświatowych: przedszkola, szkoły podstawowej oraz gimnazjum. W gminie nie występują szkoły ponadgimnazjalne i wyższe. W roku szkolnym 2014/2015, łącznie ze wszystkich placówek oświatowych w gminie korzystało 416 dzieci, w tym: 260 uczniów w szkole podstawowej, 115 w gimnazjum oraz 41 wychowanków w przedszkolu.

²³ Bank Danych Lokalnych (GUS).

Tabela 27. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w gminie Strzelce w roku szkolnym 2014/2015

Nazwa placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	W tym (klasy):						
			0	I	II	III	IV	V	VI
Szkola podstawowa im. Szarych Szeregów w Strzelcach	12	229		42	41	33	39	31	43
	2	31	31						
Publiczne Gimnazjum im. Ks. Stanisława Konarskiego w Strzelcach	6	115	-	41	35	39	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Strzelce.

Tabela 28. Liczba wychowanków przedszkola w gminie Strzelce w roku szkolnym 2014/2015

Nazwa placówki	Liczba oddziałów	Liczba wychowanków	W tym:	
			5-latki	4-latki
Gminne Przedszkole w Strzelcach	2	41	31	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Strzelce.

W zakresie szkół ponadgimnazjalnych uczniowie korzystają z oferty ościennych gmin i miast (Kutno – 11 km, Płock – 40km), natomiast głównym ośrodkiem szkolnictwa wyższego w województwie jest Łódź, oddalona o 75 km.

W ostatnich latach gmina przeprowadziła 3 duże inwestycje związane z infrastrukturą oświatową. Największą z nich była budowa kompleksu sportowego Orlik 2012. Dwie kolejne to: wymiana pokrycia dachu na budynku szkoły podstawowej oraz dobudowa sal nauczania początkowego przy szkole podstawowej. Wartość zamówienia poszczególnych inwestycji wynosiła kolejno:

- Budowa kompleksu sportowego Orlik 2012 - zespołu boisk sportowych w Strzelcach.

Wartość zamówienia: 1 159 999,18zł.

Oddano do użytkowania: 19.11.2008r.

- Wymiana pokrycia dachu na budynku Szkoły Podstawowej w Strzelcach.

Wartość zamówienia: 88 568,72 zł.

Oddano do użytkowania: 27.07.2009r.

- Dobudowa sal nauczania początkowego przy Szkole Podstawowej w Strzelcach.

Wartość zamówienia: 699 591,64 zł.

Oddano do użytkowania: 06.09.2012r.²⁴

W roku 2013 wydatki związane z oświatą i wychowaniem wynosiły 3538 zł. Procentowy udział wydatków z budżetu gminy na edukację przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 29. Wydatki budżetu gminy na oświatę i wychowanie w latach 2010-2013 w %

Dział	2010	2012	2013
Oświata i wychowanie	28,4	34,8	31,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://lodz.stat.gov.pl/>.

III.4.9. Kultura i sport

Życie kulturalne gminy w dużej mierze skupia się wokół działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Strzelcach, znajdującego się przy ul. Głównej 10. Obiekt został powołany Uchwałą Gminnej Rady Narodowej z dn. 1. 01. 1978 roku. Głównym celem placówki jest prowadzenie wielokulturowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury lokalnej, na podstawie własnego i społecznie akceptowanego planu.

Do podstawowych zadań placówki należą:

- organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę,
- organizacja imprez artystycznych, rozrywkowych oraz turystycznych,
- współpraca z innymi placówkami w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców,
- koordynacja działalności na terenie gminy w zakresie imprez kulturalnych,
- nadzorowanie działalności rozrywkowo-rekreacyjnej,
- stwarzanie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego.

Pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury rozwijają się grupy artystyczne, tj. zespoły śpiewaczy „Strzelce” i „Klonowianki”, dziecięce grupy taneczne, grupa wokalna „Fama” oraz grupa tańca break-dance „Antygravitator”. Na terenie gminy działa ponadto dziewczęca grupa taneczna „Jupsik”.

²⁴ Dane z Urzędu Gminy Strzelce.

GOK jest inicjatorem wielu wydarzeń, które promują lokalną działalność artystyczną, kulturalną oraz miejscowy folklor, w tym m.in. Dzień Dziecka (1.VI), Dożynki Gminne (koniec VIII), przegląd pieśni ludowej pn. „Kto śpiewa troski rozwiewa” (I poł. VI).²⁵

Według danych GUS z roku 2013, na terenie gminy działają dwie biblioteki: Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelcach oraz filia. Łączna liczba czytelników korzystająca z bibliotek wynosiła 303 osoby. Natomiast wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika szacował się na poziomie 19 woluminów.

W zakresie działalności sportowej na terenie gminy oraz upowszechnienia kultury fizycznej realizowany jest projekt „Animator – Moje Boisko Orlik 2012”. Zajęcia sportowe odbywają się regularnie na boiskach sportowych w okresie od 1 marca do 30 listopada dla dzieci i młodzieży. Organizowane są również Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze. Mieszkańcy gminy mogą również korzystać z kompleksu sportowego Orlik 2012, w skład którego wchodzi zespół boisk sportowych, hala sportowa oraz siłownia. Na terenie boisk rozgrywany jest turniej piłki nożnej o puchar wójta Gminy Strzelce.

Procentowy udział wydatków budżetu gminy Strzelce na kulturę oraz sport systematycznie wzrasta, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 30. Wydatki budżetu gminy na kulturę oraz sport w latach 2010-2013 w %

Dział	2010	2012	2013
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,3	2,1	3,0
Kultura fizyczna	0,2	0,1	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://lodz.stat.gov.pl/>

III.4.10. Turystyka

Tereny gminy Strzelce położone są na obszarze atrakcyjnym pod względem turystycznym i rekreacyjnym. Cechy lokalnego klimatu tworzą korzystne warunki dla rozwoju działalności rehabilitacyjnej na terenie gminy. Należy wykorzystać potencjał gminy w tym zakresie. Dodatkowym atutem gminy są także obiekty dziedzictwa kulturowego, które poprzez podkreślenie ich roli mogą istotnie podnieść wartość turystyczną terenu gminy.

²⁵ <http://www.strzelce.gmina.pl/>

Ważnym elementem wspierającym rozwój turystyki na terenie gminy jest zarówno stan i bogactwo środowiska naturalnego na terenie gminy jak i szeroko pojęte dziedzictwo kulturowe, zwłaszcza:

- układy przestrzenne historycznych wsi,
- obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków i ewidencji konserwatorskiej,
- historyczne zespoły zieleni formowanej,
- cmentarze,
- stanowiska archeologiczne.

Do najważniejszych obiektów turystycznych na terenie gminy Strzelce należą:

- zespół pałacowy w Strzelcach (II poł. XIX w.),
- zespół sakralny w Strzelcach z kościołem (pocz. XX w.),
- dwór w Niedrzewiu (koniec XIX w.),
- zespół dworski w Woli Raciborskiej z parkiem krajobrazowym (I poł. XIX w.),
- zespół dworski w Siemianowie (pocz. XX w.),
- zespół parkowo-dworski w Sójkach wraz z parkiem krajobrazowym (I poł. XIX w.).

We wspomnianym zespole parkowo-dworskim w Sójkach znajduje się ponad 200 gatunków cennych okazów drzew i krzewów, w tym kolekcja irg – jedna z największych w kraju.²⁶ Pozostałe obiekty, atrakcyjne pod względem turystycznym, to: zespół folwarczny w Długołęce, cmentarze ewangelicko-augsburski w Holendrach Srzeleckich oraz Marianowie Górnym, dwór w Klonowcu Starym, cmentarz rzymsko-katolicki w Muchnicach Nowych, dwór w Niedrzewiu Drugim, zespół folwarczny z cukrownią w Sójkach oraz plebania i zespół folwarczny w Strzelcach.

Inne atrakcje turystyczne to lasy oraz rzeki, przepływające przez teren gminy: Głogowianka, Słudwia oraz system cieków, stanowiących górne rozgałęzienie rzeki Słudwi.

Gmina Strzelce posiada niewielką bazę noclegową. Swe usługi w tym zakresie oferuje hotel „Dwór Sójki” w Sójkach, „Dom pod Lasem” w miejscowości Niedrzew Drugi²⁷ oraz gospodarstwo agroturystyczne „Dwór” w Woli Raciborskiej. Usługi gastronomiczne realizowane są w 4 obiektach: ponownie w hotelu „Dwór Sójki” i w gospodarstwie agroturystycznym „Dwór” oraz ponadto w barze u „Zbycha” w Sójkach i w „Zajeździe słonecznym u Małgosi” w Strzelcach.

²⁶ <http://www.strzelce.gmina.pl/index.php?id=44&lan=pl>

²⁷ <http://www.pok-niedrzew-drugi.noclegiw.pl/>

Tym samym gmina posiada bogatą ofertę dla turystów, która wynika przede wszystkim z ilości zabytków na jej terenie. Należy jednak zwrócić uwagę na odpowiednią infrastrukturę, która byłaby zachęcająca dla potencjalnych turystów, oraz wystarczającą i atrakcyjną bazę miejsc noclegowych.

IV. Stan finansów Gminy Strzelce

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami gminy są:

- dochody własne,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa,
- subwencja ogólna,
- dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe powiatu oraz wpłaty do zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych powiatu,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone powiatowi oraz inne zadania zlecone ustawami,
- odsetki od środków finansowych powiatu, gromadzonych na rachunkach bankowych,
- dochody z majątku powiatu.

Zgodnie z art. 7 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r., gmina wykonuje zadania , które obejmują sprawy:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej;
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- działalność w zakresie telekomunikacji;
- lokalnego transportu;
- ochrony zdrowia;
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

- gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- edukacji publicznej;
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- targowisk i hal targowych;
- zieleni gminnej i zadrzewień;
- cmentarzy gminnych;
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;
- promocji gminy;
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (DZ. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.);
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Do realizacji dużej części ze zdefiniowanych celów strategicznych potrzebne są nakłady pieniężne. Do aktywnego działania finansowego służy przede wszystkim nadwyżka operacyjna, czyli różnica pomiędzy dochodami, a wydatkami gminy.

Tabela 31. Wydatki gminy Strzelce wg kategorii w latach 2010-2014

Kategoria	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	526 263,99	407 070,26	466 357,58	469 441,94	763 680,71
Zaopatrzenie w wodę	456 721,79	373 177,75	424 262,28	734 436,21	401 120,98
Transport i łączność	1 496 913,04	394 319,26	933 378,34	958 062,59	1 044 812,83
Turystyka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gospodarka mieszkaniowa	174 752,85	320 827,60	388 016,16	273 064,31	418 191,57
Administracja publiczna	1 728 961,55	1 533 730,85	1 614 691,43	1 679 613,31	1 691 586,09
Urzędy naczelnych organów władzy publicznej	29 515,19	10 740,71	639,00	639,00	30 885,57
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p/pożarowa	106 951,72	82 728,19	295 109,59	634 312,95	232 611,72
Dochody od osób prawnych, osób fizycznych	34 759,90	33 137,64	0,00	0,00	0,00
Obsługa długu publicznego	54 990,15	57 894,76	48 227,92	63 410,21	63 122,86
Oświata i wychowanie	3 026 584,99	3 522 105,69	4 058 984,67	3 537 863,63	3 579 533,74
Ochrona zdrowia	31 690,43	20 800,89	32 497,77	36 594,67	34 810,01
Pomoc społeczna	1 742 172,93	1 714 467,12	1 724 197,30	1 860 106,67	1 816 399,93
Edukacyjna opieka wychowawcza	212 569,40	216 570,61	249 706,55	279 516,72	293 741,94
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	754 434,12	179 281,37	1 172 774,72	376 061,65	1 397 583,80
Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	241 708,57	234 393,33	241 564,23	335 996,62	272 098,93
Kultura fizyczna	20 011,95	21 942,98	16 271,92	49 381,40	44 996,48
RAZEM	10 639 002,57	9 123 189,01	11 666 679,46	11 288 501,88	12 085 177,16

Źródło: opracowane przez skarbnika gminy Strzelce na podstawie danych ze sprawozdań Rb-28S.

Tabela 32. Dochody gminy Strzelce wg kategorii w latach 2010-2014

Kategoria	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	375 000,65	382 075,31	412 160,49	458 208,73	471 305,06
Zaopatrzenie w wodę	299 865,44	304 515,10	355 746,13	386 091,10	372 249,83
Transport i łączność	92 476,00	0,00	60 000,00	0,00	1 820,00
Gospodarka mieszkaniowa	127 845,02	377 205,77	118 842,85	184 946,42	117 196,10
Administracja publiczna	316 295,01	158 126,00	226 977,39	155 514,35	137 286,72
Urzędy naczelnych organów władzy publicznej	29 515,19	10 740,71	639,00	639,00	30 885,57
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p/pożarowa	1 000,00	0,00	19 500,00	1 500,00	210 617,22
Dochody od osób prawnych, osób fizycznych	2 268 493,51	2 678 409,50	2 991 079,55	3 277 578,28	3 686 110,73
Różne rozliczenia	4 323 273,71	4 524 381,49	4 869 484,67	4 714 575,81	4 170 820,97
Oświata i wychowanie	10 905,29	8 052,98	89 178,07	39 450,01	128 481,98
Ochrona zdrowia	42 306,25	40 796,51	44 580,21	48 860,31	47 202,90
Pomoc społeczna	1 727 393,24	1 607 252,31	1 466 389,05	1 588 762,07	1 540 083,06
Edukacyjna opieka wychowawcza	45 108,45	29 754,40	34 753,92	54 219,40	40 764,20
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	81 004,75	294 546,99	69 161,07	36 261,76	53 010,63
Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	0,00	0,00	0,00	0,00	58 275,00
Kultura fizyczna	0,00	0,00	19 687,96	0,00	18 717,32
RAZEM	9 740 482,51	10 415 857,07	10 778 180,36	10 946 607,24	11 084 827,29

Źródło: opracowane przez skarbnika gminy Strzelce na podstawie danych ze sprawozdań Rb-27S.

V. Gmina Strzelce w oczach mieszkańców – raport z przeprowadzonego badania ankietowego

W ramach opracowania niniejszej strategii zostały przeprowadzone działania, mające na celu zdiagnozowanie opinii społeczności lokalnej na temat jakości życia w gminie oraz różnych aspektów jej funkcjonowania. Dane te udało się uzyskać w oparciu o przygotowany kwestionariusz.

Przeprowadzone badania miały na celu umożliwić odpowiedź na następujące pytania:

- Jaka w odczuciu mieszkańców jest jakość życia w gminie Strzelce?
- Jak mieszkańcy oceniają poszczególne aspekty funkcjonowania gminy?

Analiza uzyskanych odpowiedzi stanowi uzupełnienie do przeprowadzonej analizy społeczno-gospodarczej, która została sporządzona na podstawie danych zastanych, oraz spotkań z mieszkańcami gminy.

Badania przeprowadzone zostały z wykorzystaniem doboru próby opartej o dostępność respondentów. Ankiety rozmieszczone były w Urzędzie Gminy, oraz w jednostkach pomocniczych takich jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w szkołach podstawowych oraz gimnazjum. Wypełnione kwestionariusze mieszkańcy mogli pozostawiać w Urzędzie Gminy w Strzelcach lub oddawać je sołtysom.

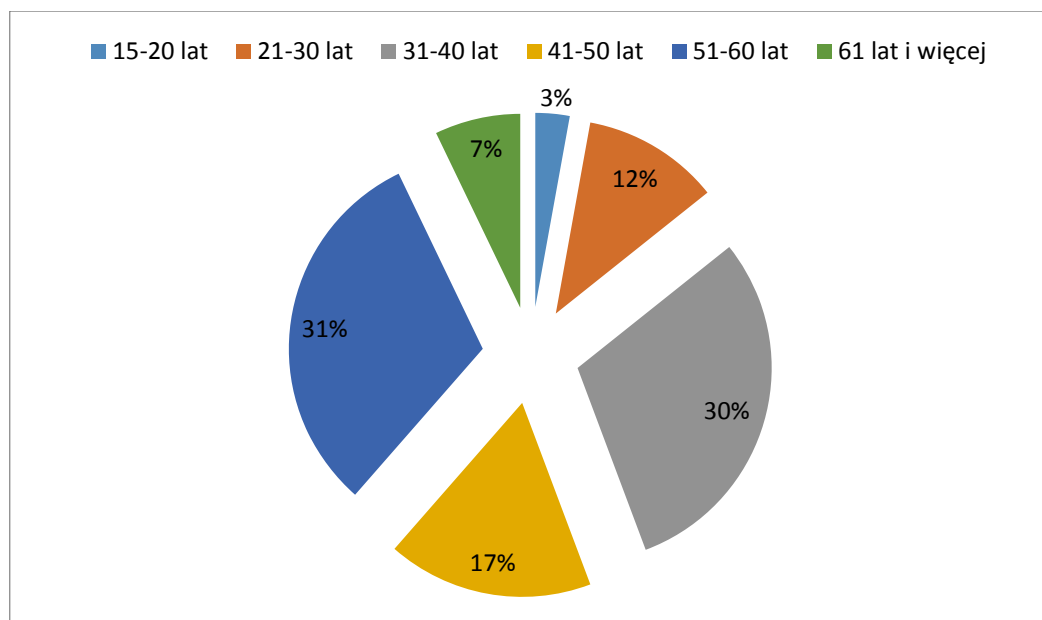
Po przeprowadzeniu badań uzyskano 70 wypełnionych kwestionariuszy. Biorąc pod uwagę liczbę ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym (3358 osób) można stwierdzić, że ankietę wypełnił co 48 mieszkańiec gminy Strzelce. Dane pozyskane z badań, po wprowadzeniu do arkusza kalkulacyjnego zostały przeanalizowane. Analiza danych ilustrowana jest wykresami graficznymi, które zamieszczane są poniżej analizowanego zagadnienia. Dane przedstawiane są najczęściej w postaci procentowej. Suma liczb procentowych danego wykresu może być mniejsza lub większa niż 100%, - wynika to z zaokrąglania obliczeń dokonywanych automatycznie przez wykorzystywany arkusz kalkulacyjny.

V.1. Struktura badanej próby

W badaniu wzięło udział 45 kobiet (64%) oraz 24 mężczyzn (34%), w jednym kwestionariuszu płeć nie została zaznaczona. Wśród badanych największą liczbę stanowiły osoby

w wieku 51-60 lat (31%), 31-40 lat (30%) oraz 41-50 lat (17%). Natomiast najmniej liczną grupę stanowili respondenci w wieku 21-30 lat (12%), 61 lat i więcej (7%) i 15-20 lat (3%). Strukturę próby pod względem wieku przedstawia poniższy wykres:

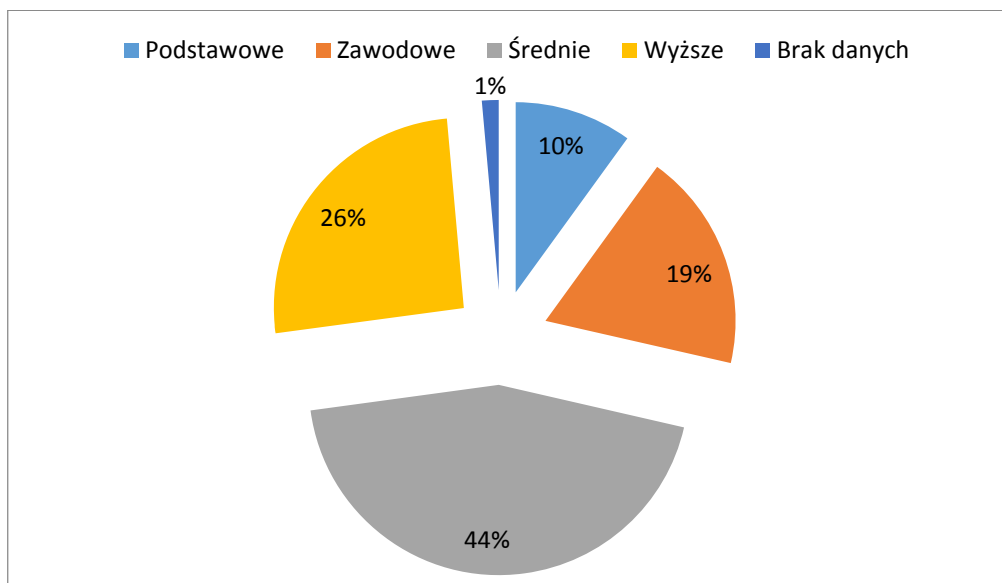
Wykres 21. Struktura próby ze względu na wiek

Źródło: opracowanie własne.

Pod względem wykształcenia, największa liczba mieszkańców gminy to osoby z wykształceniem średnim (44%) oraz wyższym (26%). Osoby z wykształceniem zawodowym stanowią 19% badanej próby, natomiast najmniej liczną grupę stanowią respondenci z wykształceniem podstawowym – 10%. Jedna osoba nie określiła swojego poziomu wykształcenia.

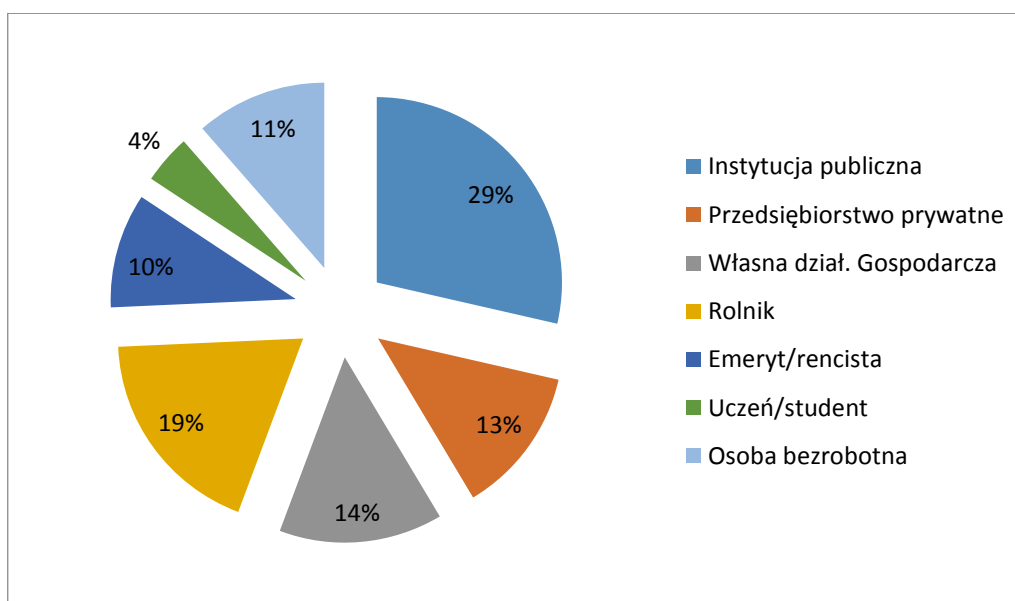
Wykres 22. Struktura próby ze względu na poziom wykształcenia

Źródło: opracowanie własne.

W zakresie miejsca pracy, najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące w instytucji publicznej – 29%. Na kolejnych miejscach uplasowali się rolnicy (19%), osoby prowadzące własną działalność gospodarczą (14%) oraz pracujący w przedsiębiorstwie prywatnym (13%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby bezrobotne (11%), emeryci i renciści (10%) i uczniowie lub studenci (4%). Poniżej wizualizacja powyższych danych:

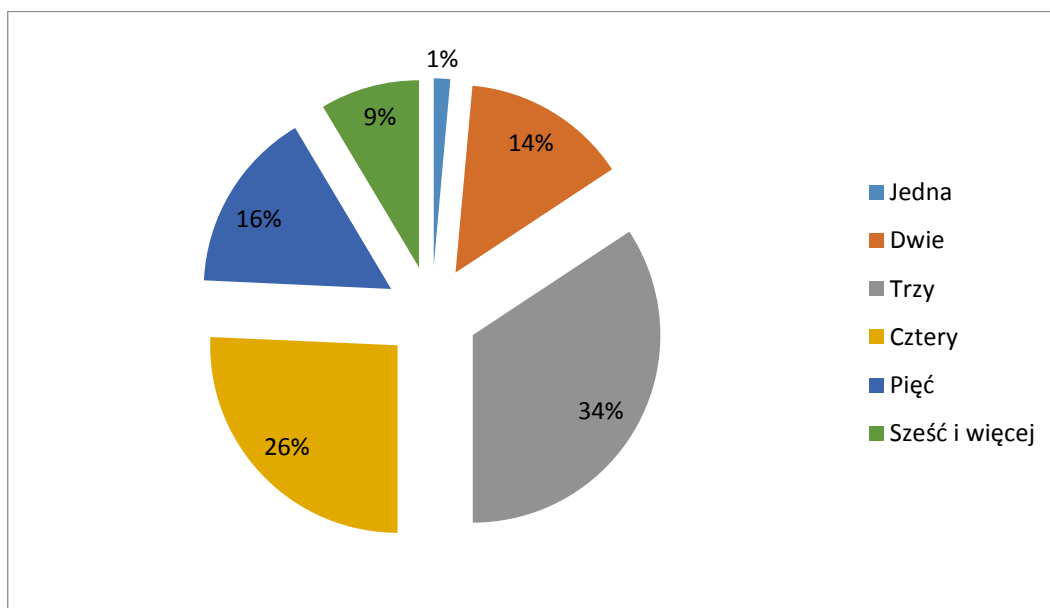
Wykres 23. Struktura ludności pod względem aktywności zawodowej

Źródło: opracowanie własne.

Osoby ankietowane określiły ponadto liczbę osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego. Najliczniejszą grupę stanowiły gospodarstwa trzyosobowe – 34%. Gospodarstwa czteroosobowe stanowiły 26% badanej próby, pięcioosobowe – 16%, dwuosobowe – 14%. Najmniej liczną reprezentację miały gospodarstwa, w skład których wchodziło sześć osób i więcej (9%) i jednoosobowe (1%). Obrazuje to poniższy wykres:

Wykres 24. Próba ze względu na ilość osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego

Źródło: opracowanie własne.

V.2. Ocena poziomu zadowolenia mieszkańców z faktu zamieszkania w gminie

W pierwszym pytaniu poproszono respondentów o ocenę swojego poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania w gminie Strzelce. Prawie 59% badanych (58,57%) określiło swój poziom zadowolenia jako „średnio – mogłoby być lepiej”, 20% jako „wysoki” natomiast nieco ponad 17% badanych (17,14%) sądzi, że jest więcej wad niż zalet wynikających z zamieszkiwania w gminie. Trzy osoby (nieco ponad 4%) nie określiły swego poziomu zadowolenia.

Główne wady gminy Strzelce, wskazane przez jej mieszkańców, to:

- zła infrastruktura drogowa (drogi wymagają remontu, zanieczyszczone rowy, brak oświetlenia),
- wysoki poziom bezrobocia,
- brak środków komunikacji zbiorowej,
- mała ilość pozyskanych funduszy unijnych,

- brak komunikacji między władzami a mieszkańcami gminy,
- brak wystarczającej oferty rozrywki dla dzieci,
- mała liczba inwestycji zaspokajających potrzeby mieszkańców.

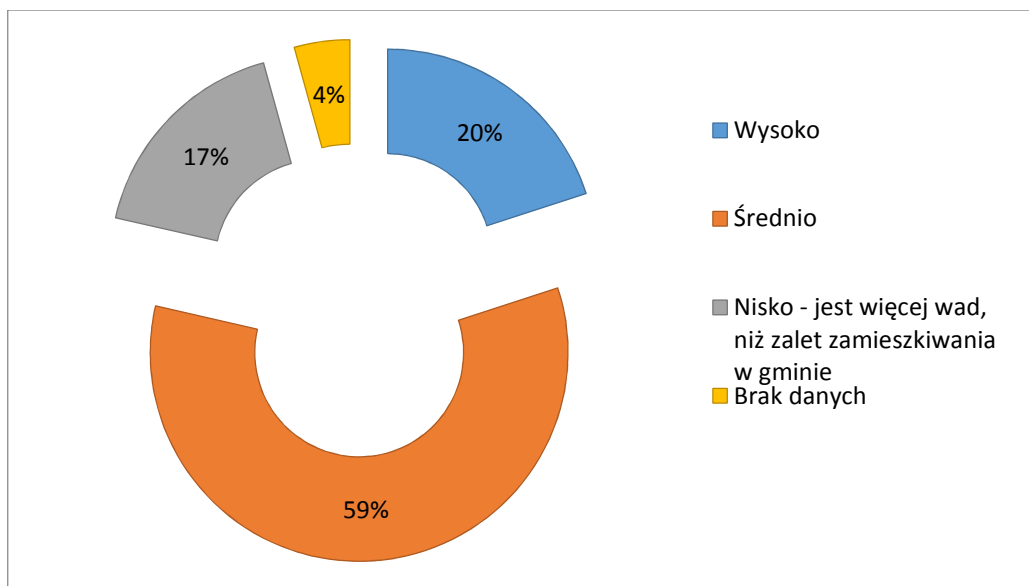
Respondenci wskazali jednak również zalety, wynikające z mieszkania w gminie.

Najważniejsze z nich to:

- spokojna okolica,
- malownicze krajobrazy,
- dostęp do ośrodka zdrowia i sklepów,
- dobra lokalizacja gminy (sąsiedztwo autostrady).

Poniższy wykres odzwierciedla powyższe dane:

Wykres 25. Poziom zadowolenia mieszkańców wynikający z faktu zamieszkiwania w gminie

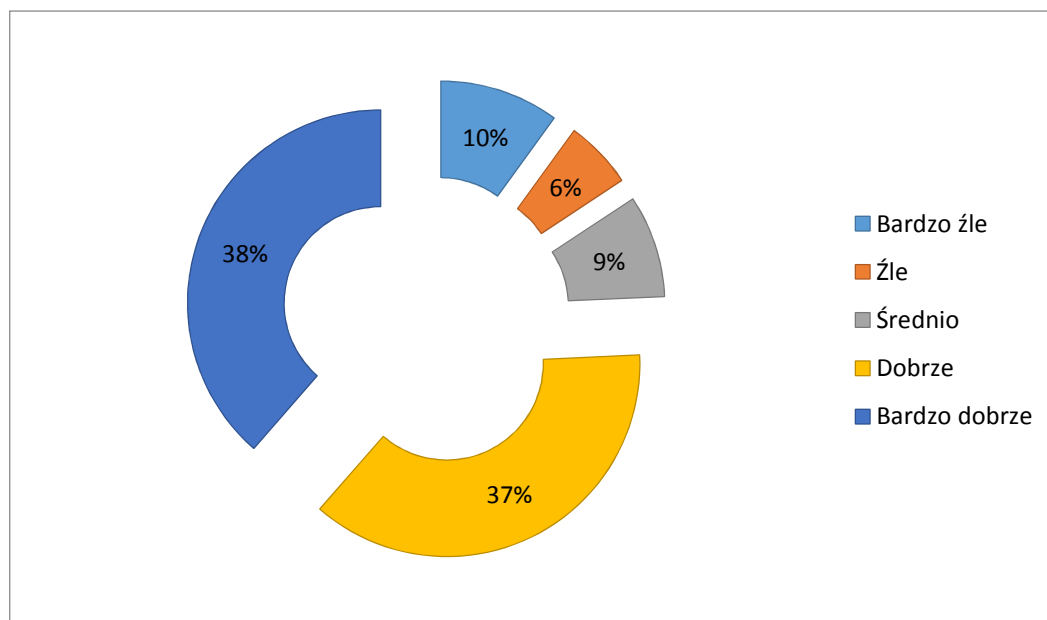
Źródło: opracowanie własne.

V.3. Ocena liczby obiektów oświatowych w gminie

Respondenci zostali poproszeni o ocenę liczby obiektów oświatowych w gminie (przedszkola, szkoły). Większość respondentów (38%) oceniło tę liczbę bardzo dobrze, natomiast 37% jako dobrze. 9% ankietowanych oceniło liczbę danych obiektów średnią, 6% jako złą, a 10%

jako bardzo złą. Z danych tych wynika, że mieszkańcy gminy Strzelce są w większości zadowoleni z liczby placówek oświatowych na jej terenie. Wyniki te ilustruje poniższy wykres:

Wykres 26. Ocena liczby obiektów oświatowych w gminie

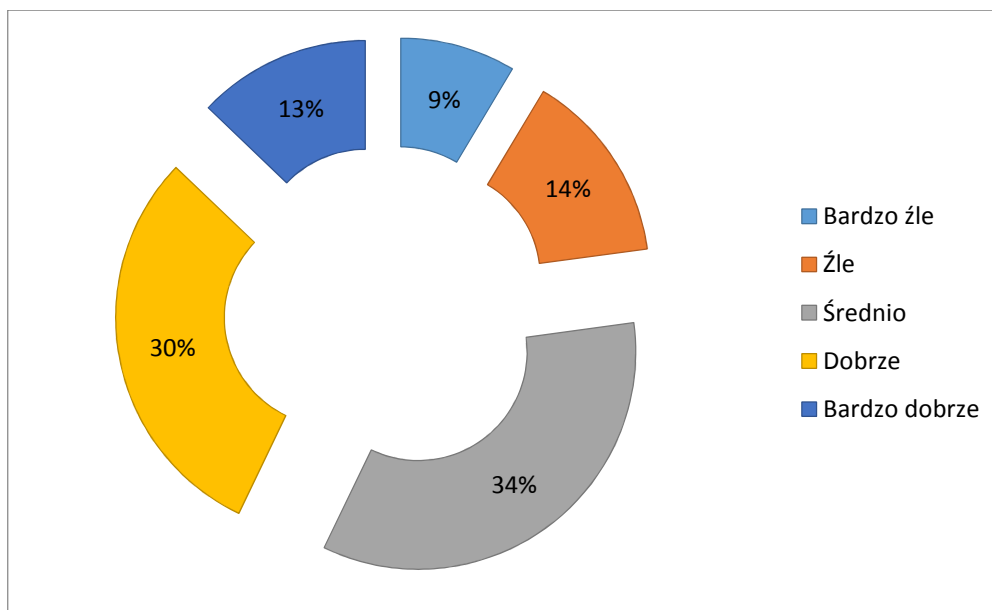
Źródło: opracowanie własne.

V.4. Poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

W kolejnym pytaniu dotyczącym edukacji, kultury i rekreacji osoby badane miały wykazać poziom zadowolenia z rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w skład której wchodzi m.in. boiska, place zabaw, parki i ławki. Największa liczba badanych (34%) oceniła poziom rozwoju gminy w tym zakresie jako średni, natomiast kolejna największa grupa ankietowanych jako dobry (30%). Osoby, które oceniły poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej jako zły stanowiły 14% próby, jako bardzo dobry – 13%, natomiast jako bardzo zły – 9%. Tym samym można powiedzieć, że większość mieszkańców gminy Strzelce nie jest do końca w pełni zadowolonych z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Najczęściej wskazywali oni na brak placu zabaw, parku oraz ławek.

Powyższe dane zostały przedstawione na wykresie:

Wykres 27. Ocena poziomu rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

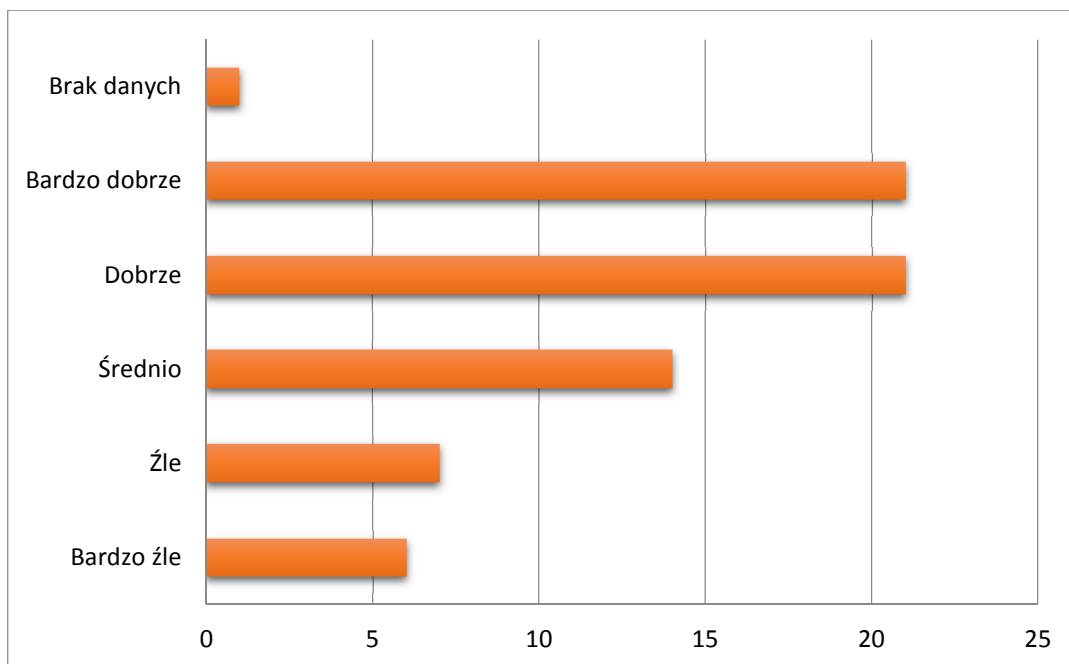
Źródło: opracowanie własne.

V.5. Ocena liczby obiektów kulturalnych na terenie gminy

W tym pytaniu ankietowani mieli ocenić liczbę obiektów kulturalnych na terenie gminy (np. świetlice, biblioteki) oraz czy ich liczba jest wystarczająca. Większość badanych oceniła, że liczba danych obiektów na terenie gminy jest bardzo dobra bądź dobra – w każdym przypadku po 30%. Pozostali ankietowani ocenili liczbę tych obiektów jako średnią (20%), złą (10%) lub bardzo złą (9%). Jedna osoba nie wydała swojej opinii. Podsumowując ww. dane można stwierdzić, że zdecydowana większość mieszkańców gminy Strzelce jest zadowolona z liczby obiektów kulturalnych.

Dane te obrazuje poniższy wykres:

Wykres 28. Ocena liczby obiektów kulturalnych

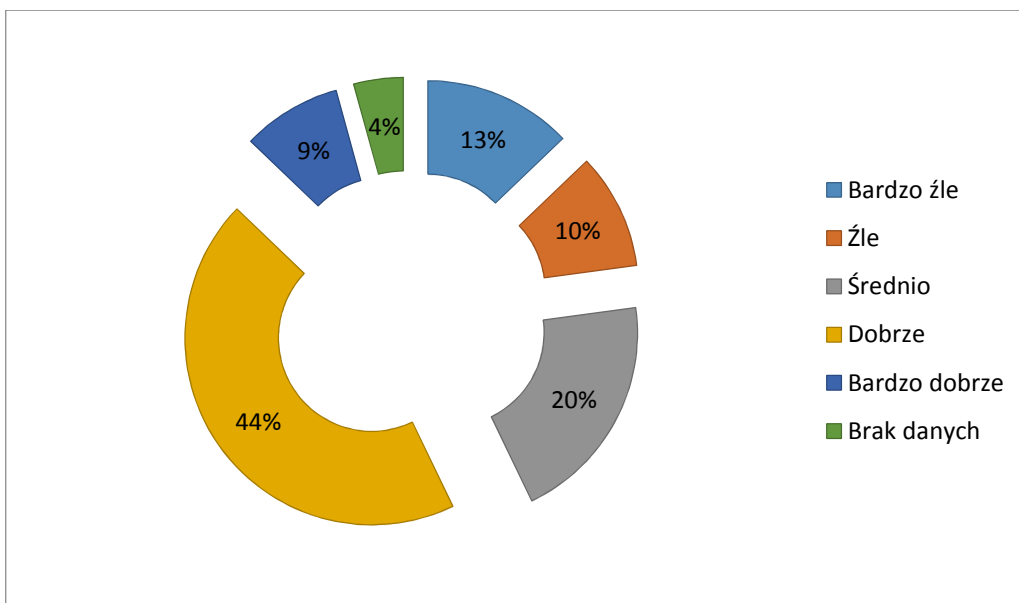

Źródło: opracowanie własne.

V.6. Jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne

Respondenci zostali ponadto poproszeni o ocenę jakości świadczonych usług przez obiekty kulturalne, znajdujące się na terenie gminy. Zdecydowana większość z nich uznała, że jakość tych usług jest dobra – 44%. Na drugim miejscu znalazły się osoby, oceniające jakość usług obiektów kulturalnych na poziomie średnim – 20%. Kolejne wskazania to: bardzo źle – 13%, źle – 10%, bardzo dobrze – 9%. Trzy osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie. Wyniki te zostały przedstawione na wykresie:

Wykres 29. Ocena jakości usług świadczonych przez obiekty kulturalne

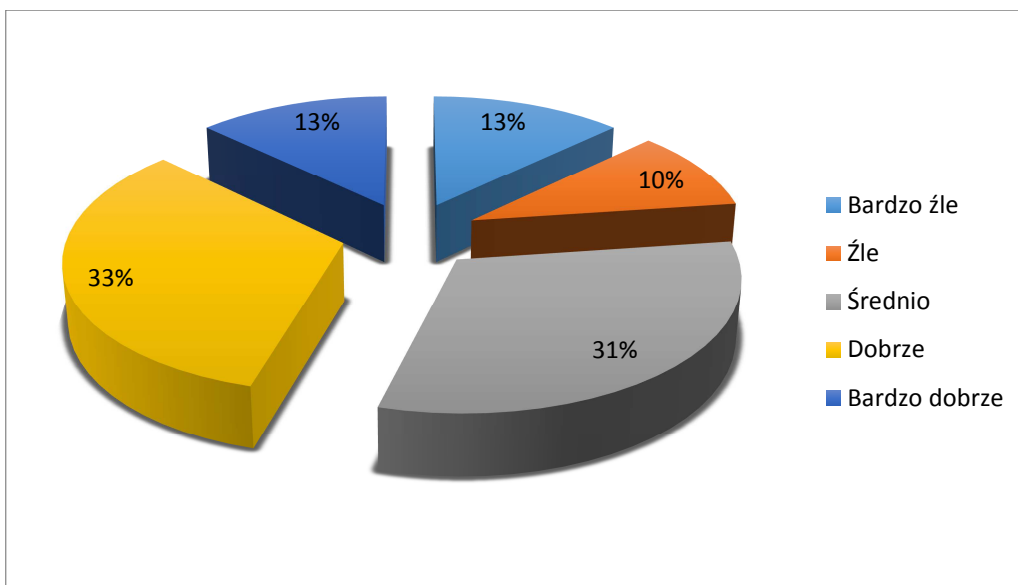

Źródło: opracowanie własne.

V.7. Ocena jakości i różnorodności wydarzeń kulturalno-rozrywkowych

Osoby ankietowane w ostatnim pytaniu dotyczącym edukacji, kultury i rekreacji miały ocenić jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych odbywających się na terenie gminy. 33% badanych oceniło tę jakość jako dobrą, natomiast 31% jako średnią. Taka sama liczba – 13% - dotyczyła wskazań „bardzo dobrze” i „bardzo źle”, natomiast 10% oceniło te jakość na złym poziomie. Reasumując powyższe wyniki można stwierdzić, że zadowolenie mieszkańców gminy z jakości i różnorodności wydarzeń kulturalno-rozrywkowych plasuje się na przeciętnym poziomie. Wyniki te przedstawia poniższy wykres:

Wykres 30. Ocena jakości i różnorodności wydarzeń kulturalno-rozrywkowych

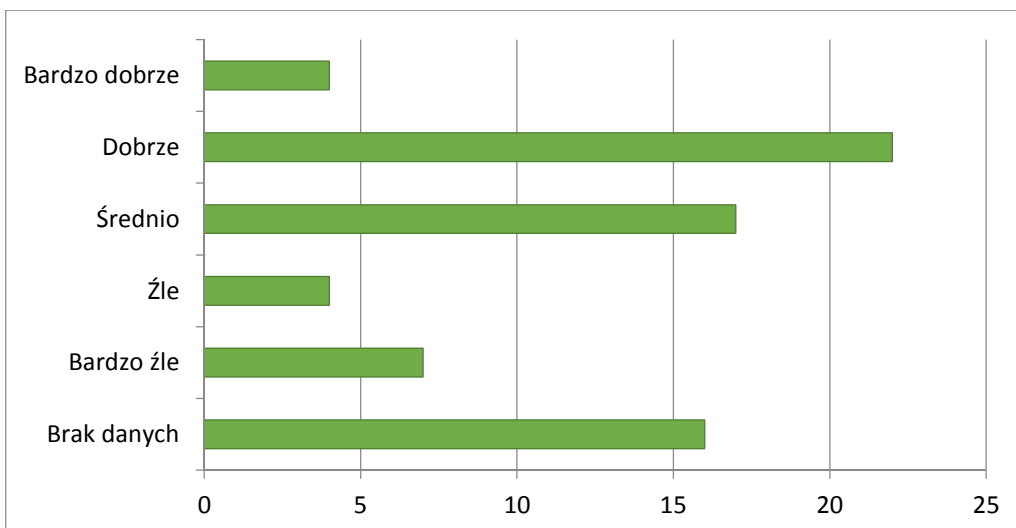

Źródło: opracowanie własne.

V.8. Ocena estetyki gminy Strzelce

W zakresie sfery przestrzennej, mieszkańcy gminy Strzelce zostali poproszeni o ocenę estetyki swojej miejscowości. Największy odsetek ankietowanych oceniło estetykę swojej miejscowości jako dobrą – 31%, natomiast 24% stwierdziło, że estetyka gminy jest na poziomie średnim. Ocena bardzo zła dotyczyła 10% próby, natomiast zła oraz bardzo dobra – 6%. Aż 23% badanych nie odpowiedziało na pytanie. Tym samym można stwierdzić, że większość mieszkańców gminy pozytywnie ocenia jej estetykę, jednak z zaznaczeniem, że prawie ¼ próby nie wyraziła swego zdania w tym zakresie. Dane te przedstawia wykres:

Wykres 31. Ocena estetyki gminy Strzelce

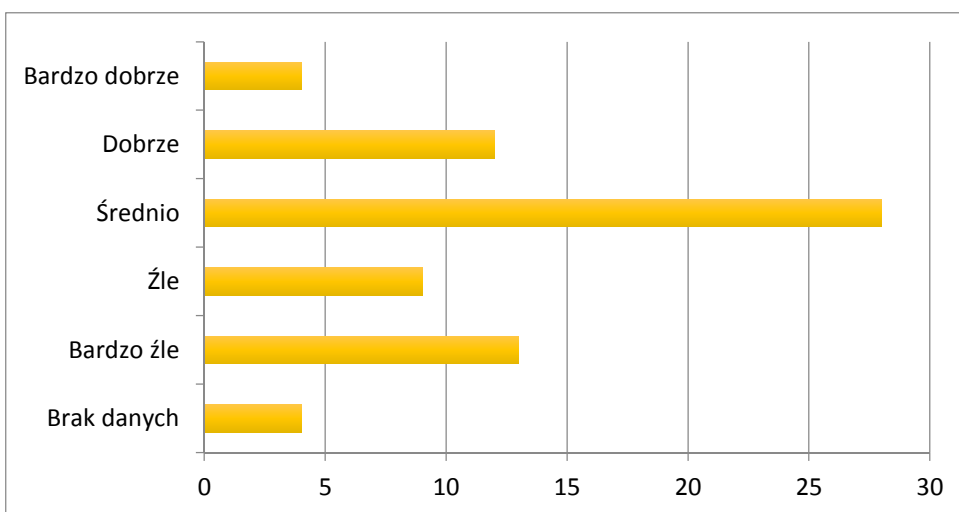

Źródło: opracowanie własne.

V.9. Stan i jakość terenów rekreacyjnych

W tym pytaniu badani zostali poproszeni o ocenę stanu i jakości terenów rekreacyjnych, znajdujących się na terenie gminy, w skład których wchodzi m.in. parki i miejsca spacerowe. Najliczniejsza odpowiedź: „średnio”, stanowiła 40% badanej próby. Na kolejnych miejscach znalazły się odpowiedzi „bardzo źle” – 18%, „dobrze” – 17% oraz „źle” – 13%. Ocenę bardzo dobrą wydało 6% badanych, tyle samo osób nie odpowiedziało na pytanie. Można stwierdzić, że ocena stanu i jakości terenów rekreacyjnych w gminie Strzelce jest przeciętna, co pokazuje wykres:

Wykres 32. Stan i jakość terenów rekreacyjnych w gminie

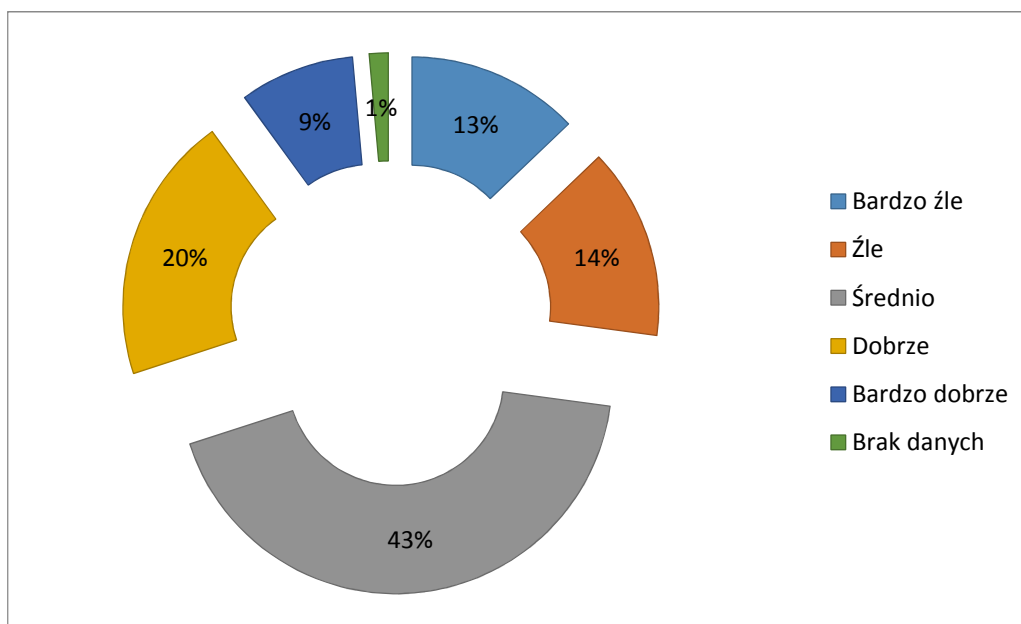

Źródło: opracowanie własne.

V.10. Stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie

W zakresie sfery przestrzennej ankietowani ponadto zostali poproszeni o ocenę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie Strzelce (wyposażenie w parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci). Badani najczęściej oceniali ten stan jako średni – 43%, a następnie jako dobry – 20%. Ocenę złą wydało 14% osób, bardzo złą natomiast -13%. 9% ankietowanych oceniło stan zagospodarowania przestrzeni publicznej jako bardzo dobry. Jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi na pytanie. Podobnie jak w powyższym pytaniu można uznać, że mieszkańcy gminy Strzelce przeciętnie oceniają stan zagospodarowania przestrzeni publicznej. Poniżej wizualizacja przedstawionych danych:

Wykres 33. Ocena stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie

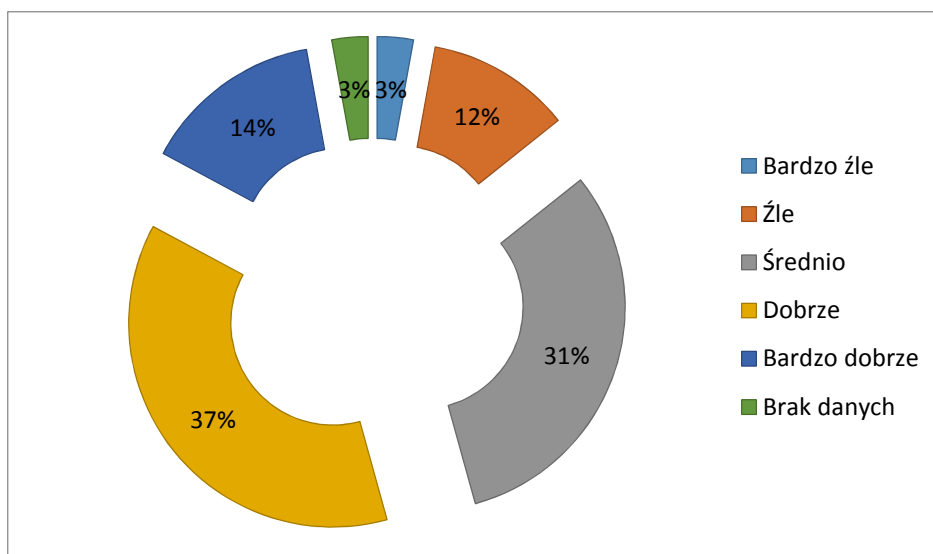
Źródło: opracowanie własne.

V.11. Stan środowiska naturalnego

Ostatnie pytanie w zakresie sfery przestrzennej dotyczy stanu środowiska naturalnego gminy Strzelce. Największa liczba badanych oceniła ten stan jako dobry – 37% próby. W następnej kolejności znalazły się odpowiedzi określające ten stan jako średni – 31%, bardzo dobry – 14% oraz zły – 12%. Badani, którzy ocenili stan środowiska naturalnego jako bardzo zły, stanowili 3% wszystkich ankietowanych, podobny odsetek dotyczy osób, które nie udzieliły odpowiedzi.

Liczby te przedstawia wykres:

Wykres 34. Ocena stanu środowiska naturalnego

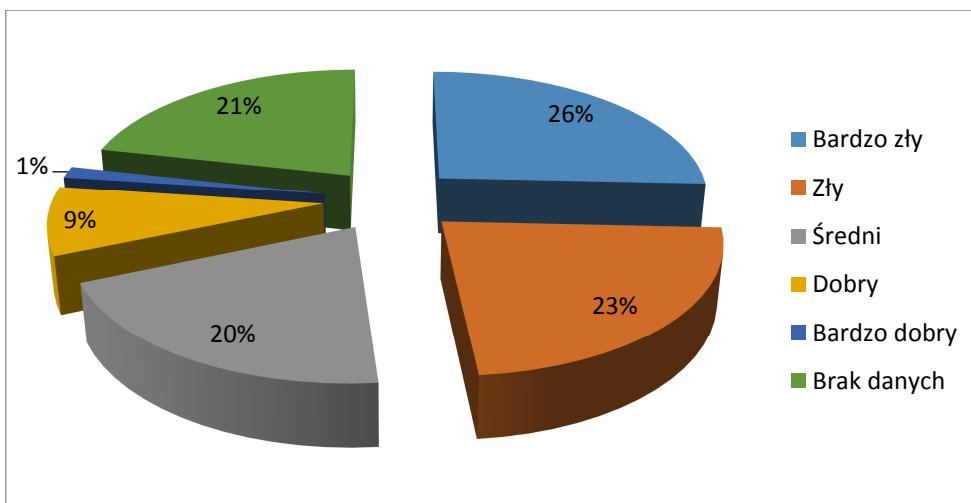

Źródło: opracowanie własne.

V.12. Stan dróg w gminie

W zakresie infrastruktury technicznej osoby badane oceniły stan dróg w gminie. Najwięcej badanych stwierdziło, że stan ten jest bardzo zły – 26%, natomiast na złą jakość wskazało 23% ankietowanych. Stan dróg w gminie został oceniony jako średni przez 20% osób badanych. Pozytywną opinię wydało jedynie 10% respondentów (stan dobry – 9%, stan bardzo dobry – 1%). Aż 21% osób nie udzieliło odpowiedzi na pytanie. Reasumując powyższe wyniki można stwierdzić, że zdecydowana większość mieszkańców gminy Strzelce nie jest zadowolona ze stanu dróg w gminie. Poniżej znajduje się wykres przedstawiający przywołane wyniki:

Wykres 35. Ocena stanu dróg w gminie

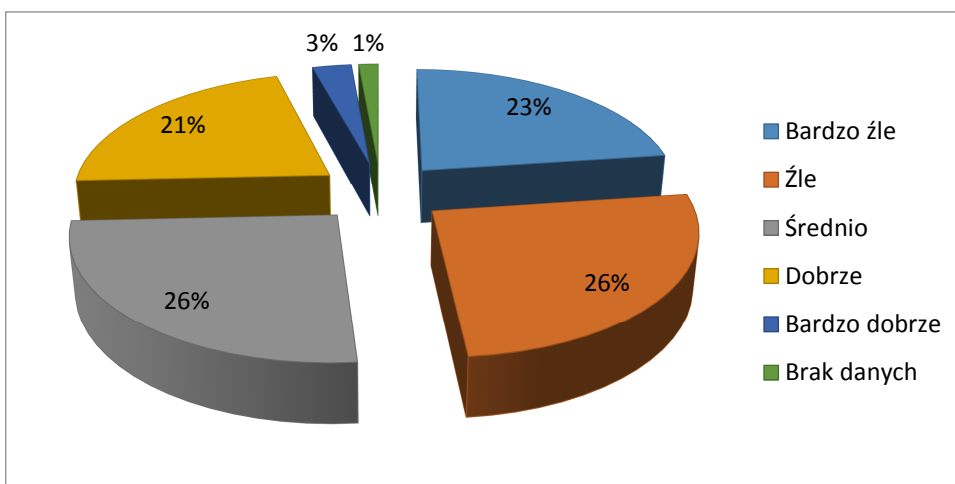

Źródło: opracowanie własne.

V.13. Mała infrastruktura drogowa

Kolejnym zagadnieniem, ocenianym przez respondentów, była mała infrastruktura drogowa, czyli np. ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie, przystanki. Najczęściej powtarzającymi się ocenami były stwierdzenia: „źle” oraz „średnio” – w każdym przypadku po 26%. Pozostali badani ocenili stan małej infrastruktury jako bardzo zły – 23% ,lub dobry – 21%. Jedynie 3% ankietowanych stwierdziło, że stan ten bardzo dobry. Jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi. Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych ankiet można uznać, że mała infrastruktura drogowa w oczach mieszkańców gminy Strzelce plasuje się na przeciętnym poziomie. Badani najczęściej wskazywali na brak ścieżek rowerowych. Przedstawione dane ukazuje wykres:

Wykres 36. Ocena małej infrastruktury drogowej

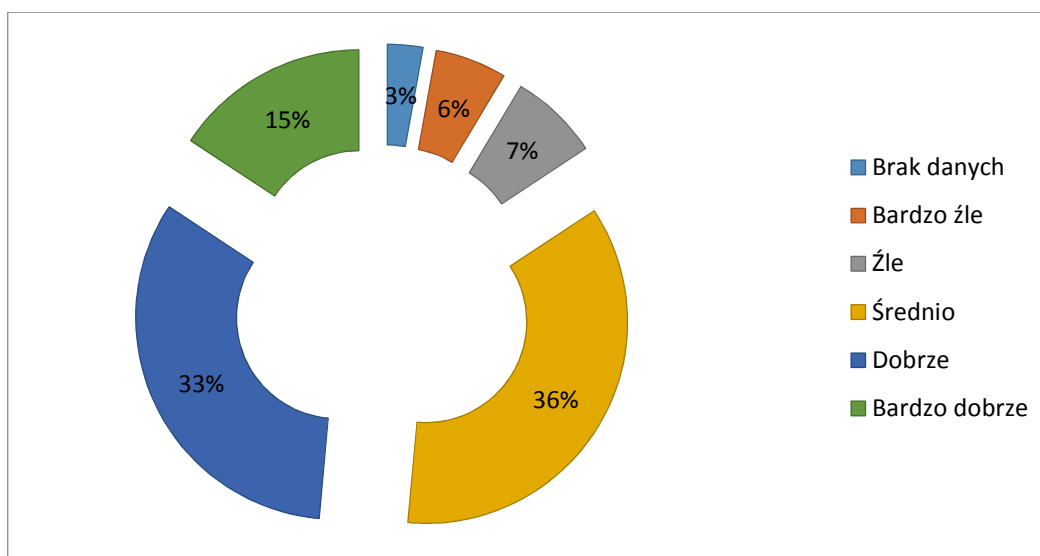
Źródło: opracowanie własne.

V.14. System segregacji odpadów

W zakresie segregacji odpadów ankietowani ocenili system działający na terenie gminy Strzelce. Według większości system ten zasługuje na ocenę średnią – 36%. Na ocenę dobrą wskazało 33% ankietowanych, natomiast na bardzo dobrą – 15%. Pozostali badani ocenili system segregacji odpadów jako zły (7%) lub bardzo zły (6%). Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi.

Dane te przedstawia poniższy wykres:

Wykres 37. Ocena systemu segregacji odpadów

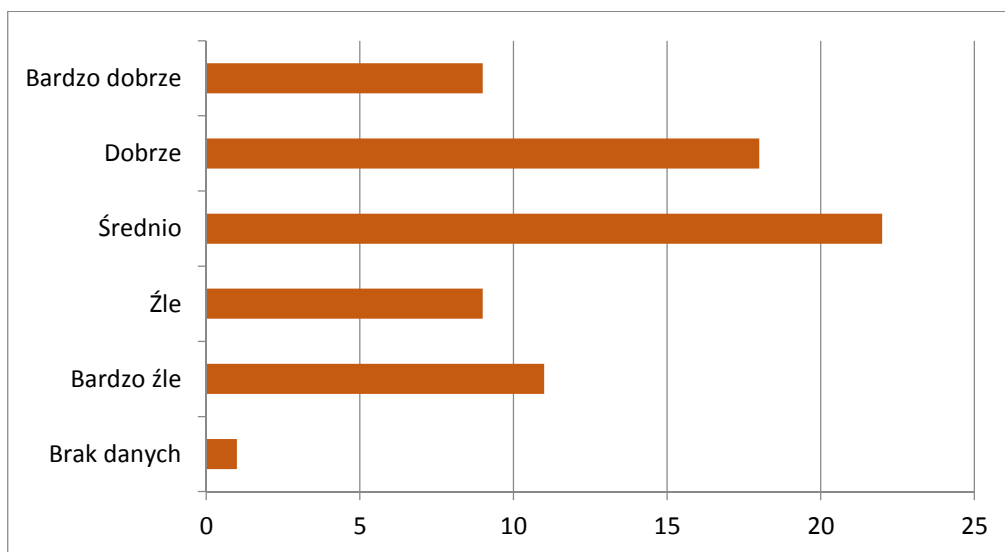

Źródło: opracowanie własne.

V.15. Dostęp do Internetu

W zakresie infrastruktury technicznej badani ocenili również dostęp do Internetu w swojej miejscowości. Najwięcej wskazań dotyczyło opinii „średnio”, którą wyraziło 31% ankietowanych. Zaraz za nią pojawiała się odpowiedź określająca dostęp do Internetu jako dobry – 26%. Następnie 16% badanych wyraziło opinię bardzo złą, natomiast złą i bardzo dobrą – 13%. Jedna osoba nie wyraziła opinii na ten temat. Poniżej znajduje się wizualizacja przywołanych wyników:

Wykres 38. Ocena dostępu do Internetu na terenie gminy

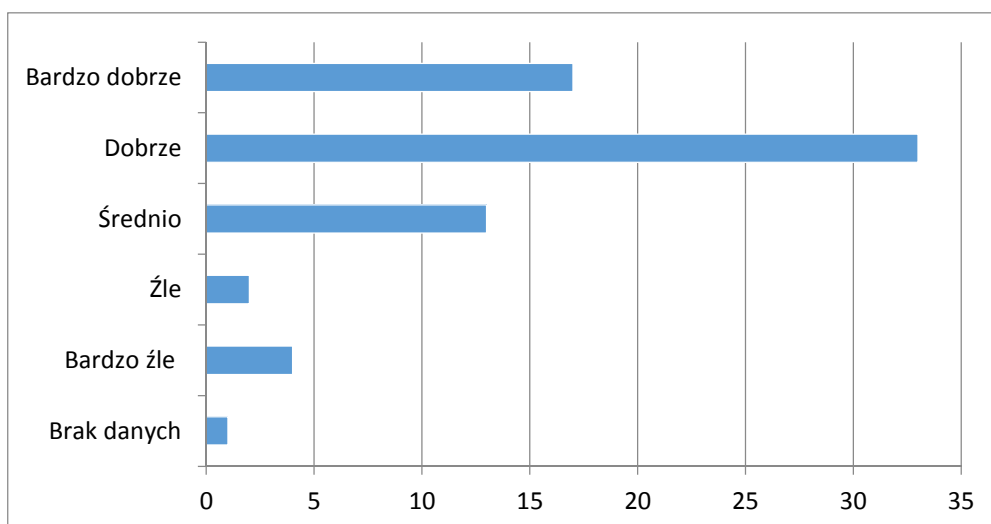

Źródło: opracowanie własne.

V.16. Poziom rozwoju sieci wodociągowej

Ankietowani wyrazili swoją opinię na temat poziomu rozwoju sieci wodociągowej w gminie Strzelce. Zdecydowana większość badanych oceniła sieć wodociągową dobrze – aż 47%, natomiast 24% wydało opinię bardzo dobrą. 19% ankietowanych stwierdziło, że sieć ta zasługuje na miano średniej, 6% - bardzo złej a 3% - złej. Jedna osoba nie wyraziła opinii na ten temat. Można zatem uznać, że zdecydowana większość mieszkańców gminy Strzelce jest zadowolona z poziomu rozwoju sieci wodociągowej w gminie. Przedstawione dane ilustruje wykres:

Wykres 39. Ocena poziomu rozwoju sieci wodociągowej

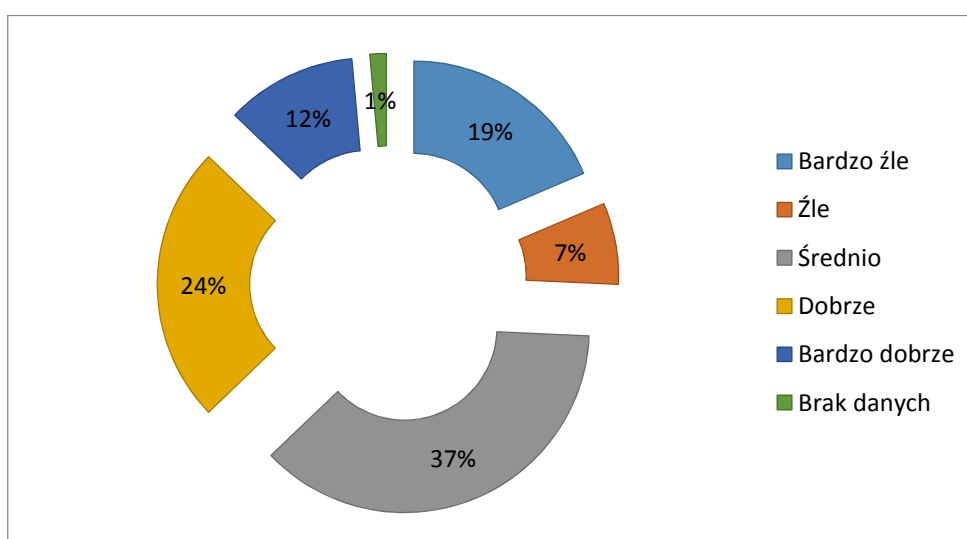

Źródło: opracowanie własne.

V.17. Poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej

Ostatnim zagadnieniem w zakresie infrastruktury technicznej jest ocena poziomu rozwoju sieci kanalizacyjnej w gminie Strzelce. Największy odsetek ankietowanych oceniło ten poziom jako średni – 37%, a następnie jako dobry – 24%. Ocenę bardzo złą wydało 19% respondentów, bardzo dobrą 12%, a złą – 7%. Jedna osoba nie wyraziła oceny. Można zatem stwierdzić, że mieszkańcy przeciętnie oceniają poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Strzelce. Poniżej wizualizacja przedstawionych danych:

Wykres 40. Ocena poziomu rozwoju sieci kanalizacyjnej

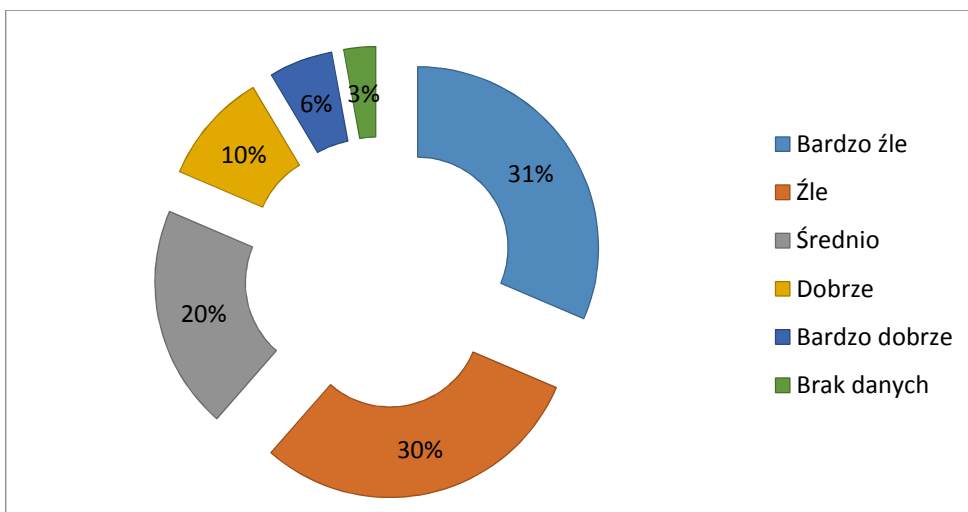

Źródło: opracowanie własne.

V.18. Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy

Kolejnym obszarem ocenianym przez respondentów była gospodarka i rynek pracy. Przedstawiciele mieszkańców gminy Strzelce wyrazili po pierwsze opinię o możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie gminy. Największy odsetek badanych oceniło możliwości te jako bardzo złe – 31%, natomiast 30% jako złe. Na średni poziom znalezienia zatrudnienia na terenie gminy wskazało 20% ankietowanych, 10% na dobry, natomiast 6% na bardzo dobry. Dwie osoby nie odpowiedziały na pytanie. Podsumowując otrzymane wyniki można jednoznacznie stwierdzić, że zdecydowana większość badanych negatywnie ocenia możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie gminy.

Wykres 41. Ocena możliwości uzyskania zatrudnienia

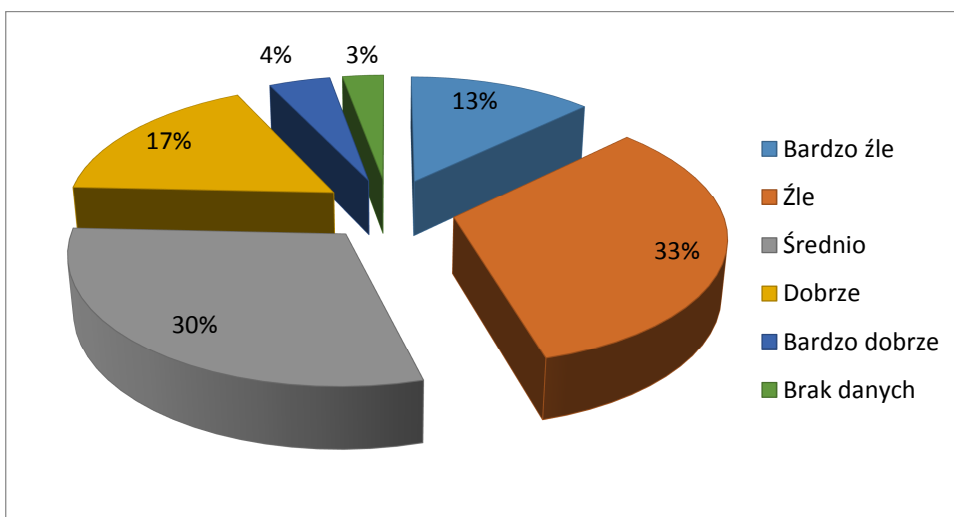

Źródło: opracowanie własne.

V.19. Atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy

Kolejne pytanie dotyczyło oceny atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminy Strzelce. Według 33% ankietowanych atrakcyjność gminy dla inwestorów zewnętrznych jest zła, natomiast 30% badanych ocenia ją na poziomie średnim. Najmniejszy odsetek próby wskazał na odpowiedzi: dobrze – 17%, bardzo źle – 13%, bardzo dobrze – 4%. Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie. Reasumując otrzymane wyniki można stwierdzić, że poziom atrakcyjności gminy dla inwestorów zewnętrznych jest przeciętny. Poniżej znajduje się wykres obrazujący wyniki ankiety:

Wykres 42. Ocena atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminy

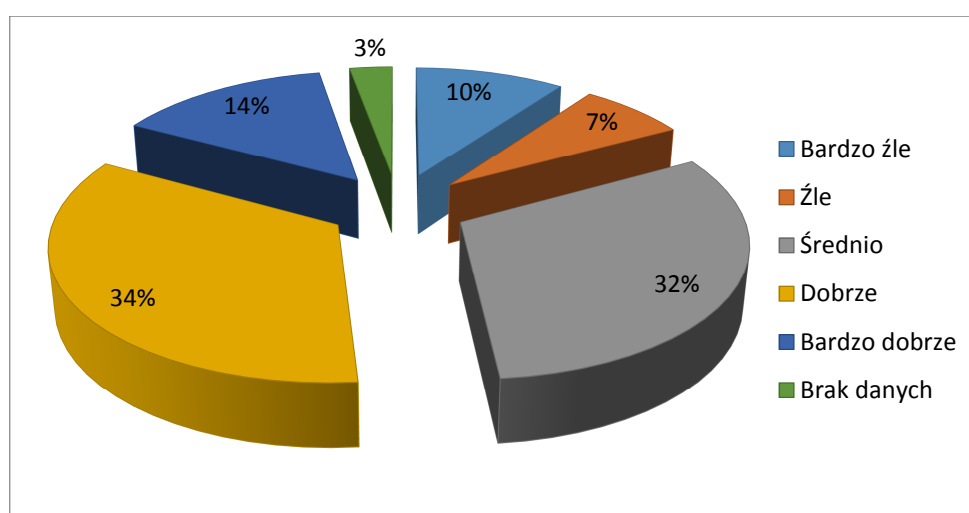

Źródło: opracowanie własne.

V.20. Ocena warunków do prowadzenia działalności rolnej

Przedstawiciele mieszkańców gminy Strzelce zostali poproszeni o ocenę warunków do prowadzenia działalności rolnej – organizacja szkoleń, dostęp rolników do informacji dotyczących specjalizacji lub zmiany profilu uprawy. Największa część pytanych osób odpowiedziała, że warunki do prowadzenia działalności rolnej na terenie gminy są dobre – 34%, natomiast 32% oceniła je jako średnie. Na odpowiedź bardzo dobrą wskazało 14% respondentów, na bardzo złą – 10%, natomiast na złą – 7%. Dwie osoby nie odpowiedziały na pytanie. Można tym samym stwierdzić, że warunki do prowadzenia działalności rolnej są raczej dobre. Poniżej wizualizacja otrzymanych danych:

Wykres 43. Ocena warunków do prowadzenia działalności rolnej

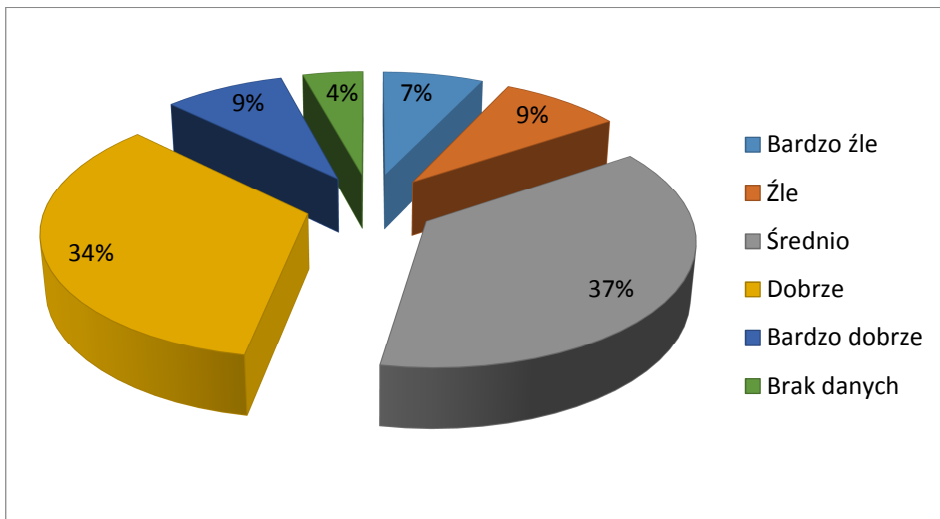

Źródło: opracowanie własne.

V.21. Ocena warunków prowadzenia działalności produkcyjnej

Ostatnim zagadnieniem w zakresie gospodarki i rynku pracy jest ocena warunków prowadzenia działalności produkcyjnej, rozumianych jako np. udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności. W tym przypadku większość respondentów, tj. 37%, oceniło warunki te jako średnie. Na drugim miejscu znalazła się odpowiedź „dobrze” – 34%. Taki sam odsetek badanych wskazał na odpowiedź „źle” oraz „bardzo dobrze” – w każdym przypadku po 9%. 7% oceniło warunki te jako bardzo złe. Trzy osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie. Podsumowując otrzymane wyniki można stwierdzić, że warunki do prowadzenia działalności produkcyjnej na terenie gminy są średnie. Wyniki te przedstawia wykres:

Wykres 44. Ocena warunków prowadzenia działalności produkcyjnej

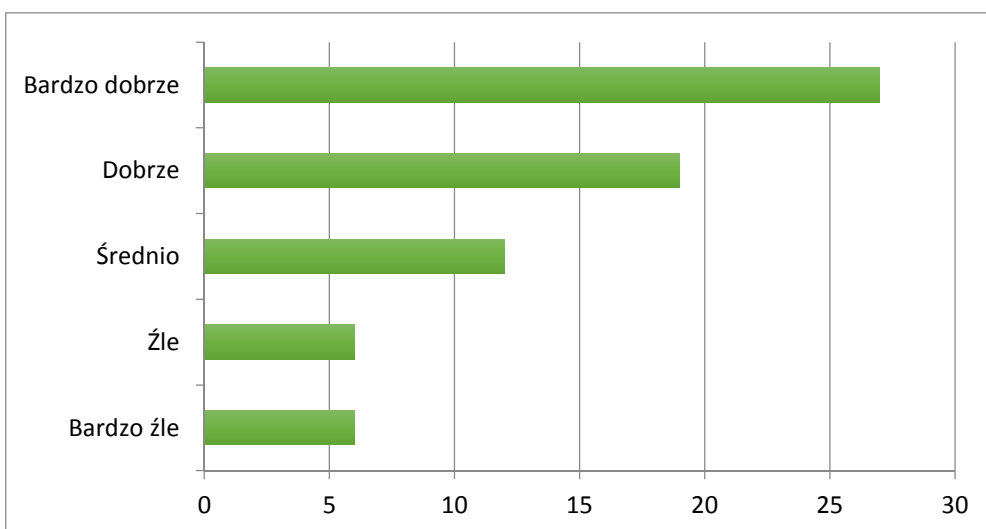

Źródło: opracowanie własne.

V.22. Dostępność do usług ochrony zdrowia

Pierwszym pytaniem dotyczącym sfery społecznej była ocena dostępności usług ochrony zdrowia na terenie gminy, rozumianych jako np. podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog. Zdecydowana większość badanych wydała opinię bardzo dobrą – 38%, natomiast 27% oceniło usługi ochrony zdrowia na poziomie dobrym. Pozostałe odpowiedzi kształtowały się następująco: 17% respondentów zaznaczyło odpowiedź „średnio”, natomiast „źle” oraz „bardzo źle” taki sam odsetek badanych – 9%. Analizując przywołane wyniki można jednoznacznie stwierdzić, że dostępność do usług ochrony zdrowia w gminie oceniana jest bardzo dobrze. Poniżej znajduje się wykres obrazujący otrzymane wyniki:

Wykres 45. Ocena dostępności do usług ochrony zdrowia

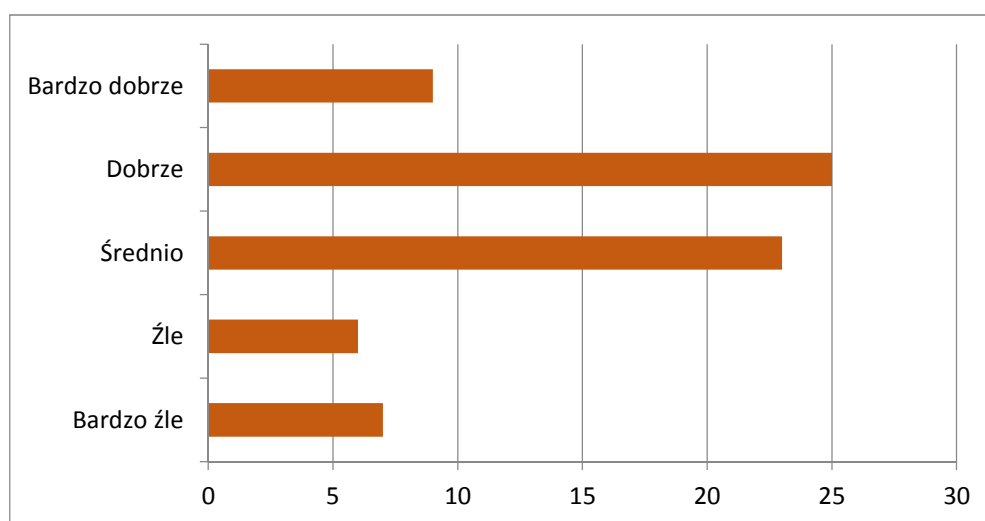

Źródło: opracowanie własne.

V.23. Sieć usług na terenie gminy

Ankietowani ocenili również sieć usług na terenie gminy, np. handel, zakłady usługowe. Największy odsetek badanych wydało opinię dobrą – 35%, natomiast na drugim miejscu znalazła się odpowiedź „średnio” – 33%. Ocenę bardzo dobrą wydało 13% ankietowanych, natomiast najmniej liczne były odpowiedzi negatywne: 10% odpowiedź „bardzo źle” i 9% odpowiedź „źle”. Można tym samym stwierdzić, że większość badanych dobrze ocenia sieć usług na terenie gminy, co przedstawia poniższy wykres:

Wykres 46. Ocena sieci usług na terenie gminy

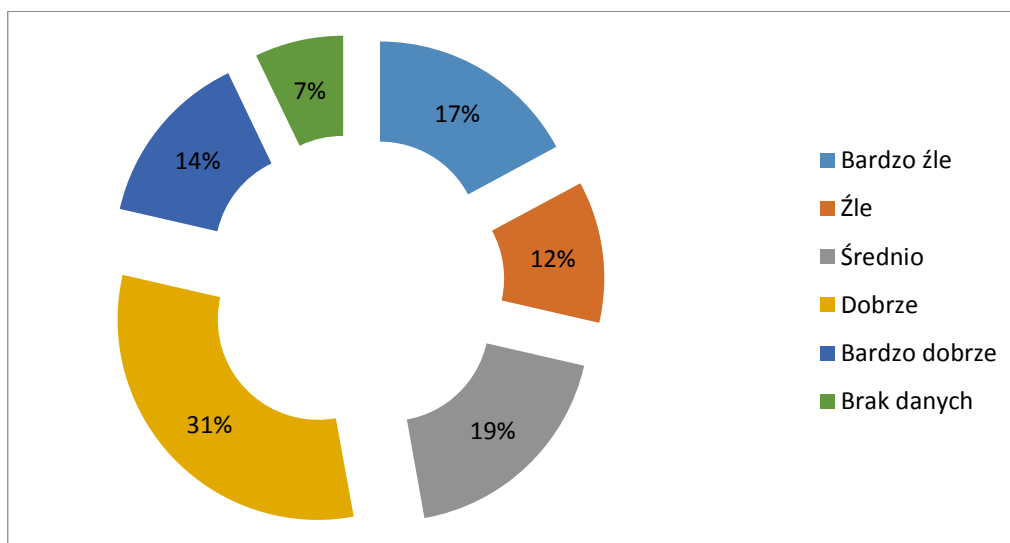

Źródło: opracowanie własne.

V.24. Komunikacja zbiorowa

W zakresie oceny komunikacji zbiorowej w gminie, ankietowani najczęściej wskazywali na odpowiedź „dobrze” (31%) oraz średnio (19%). Ocenę bardzo złą wydało 17% próby, bardzo dobrą 14%, natomiast złą – 12%. Pięć osób nie odpowiedziało na pytanie. Tym samym większość osób dobrze oceniła komunikację zbiorową na terenie gminy Strzelce, co obrazuje wykres:

Wykres 47. Ocena komunikacji zbiorowej

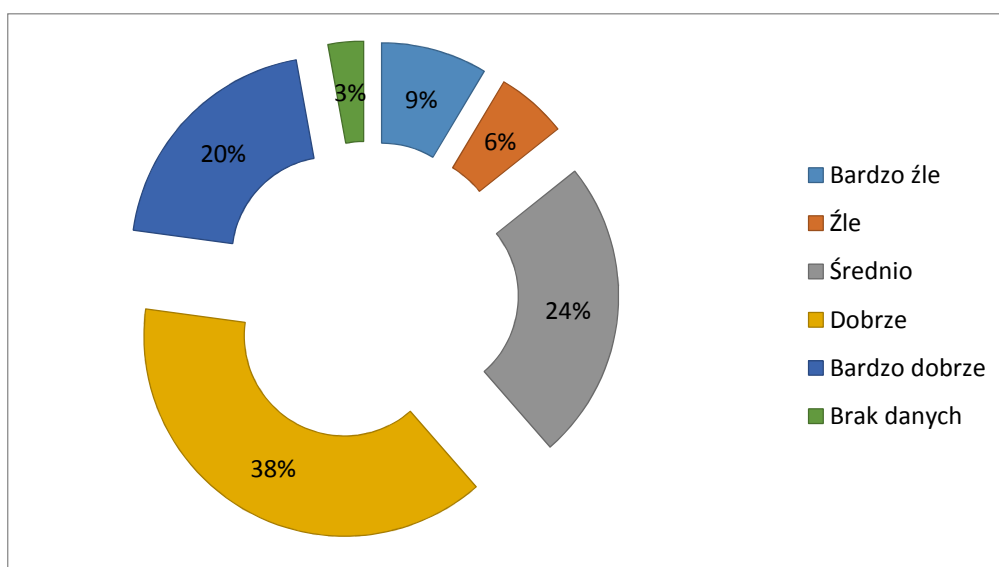

Źródło: opracowanie własne.

V.25. Poziom edukacji w gminie

Następne pytanie, na jakie mieli odpowiedzieć przedstawiciele gminy Strzelce, dotyczyło poziomu edukacji, czyli np. jakość kształcenia, dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze. Największa liczba osób stwierdziła, że poziom ten jest dobry – 38% badanych. Na kolejnych miejscach uplasowały się odpowiedzi „średnio” – 24%, „bardzo dobrze” – 20%, „bardzo źle” – 9% oraz „źle” – 6%. Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie. Można zatem stwierdzić, że mieszkańcy gminy pozytywnie oceniają poziom edukacji, co ukazuje poniższy wykres:

Wykres 48. Ocena poziomu edukacji

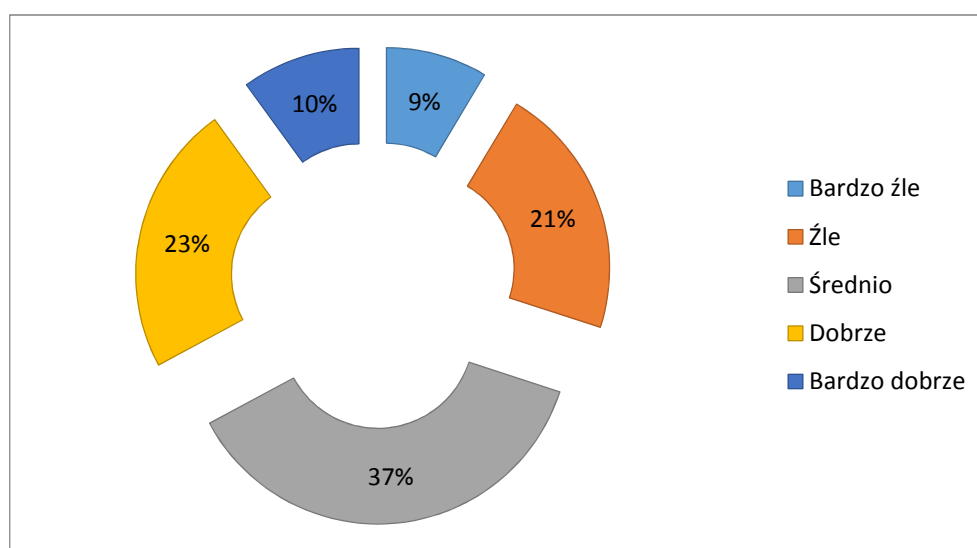

Źródło: opracowanie własne.

V.26. Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci

W zakresie oceny spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci, 37% ankietowanych wydało opinię średnią, a 23% - dobrą. Według 21% badanych oferta ta jest zła, a według 10% - bardzo dobra. Najmniej wskazań dotyczyło odpowiedzi „bardzo źle” – jedynie 9%. Podsumowując przywołane wyniki można stwierdzić, że mieszkańcy gminy Strzelce uznają ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci za przeciętną. Wyniki te przedstawia wykres:

Wykres 49. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci

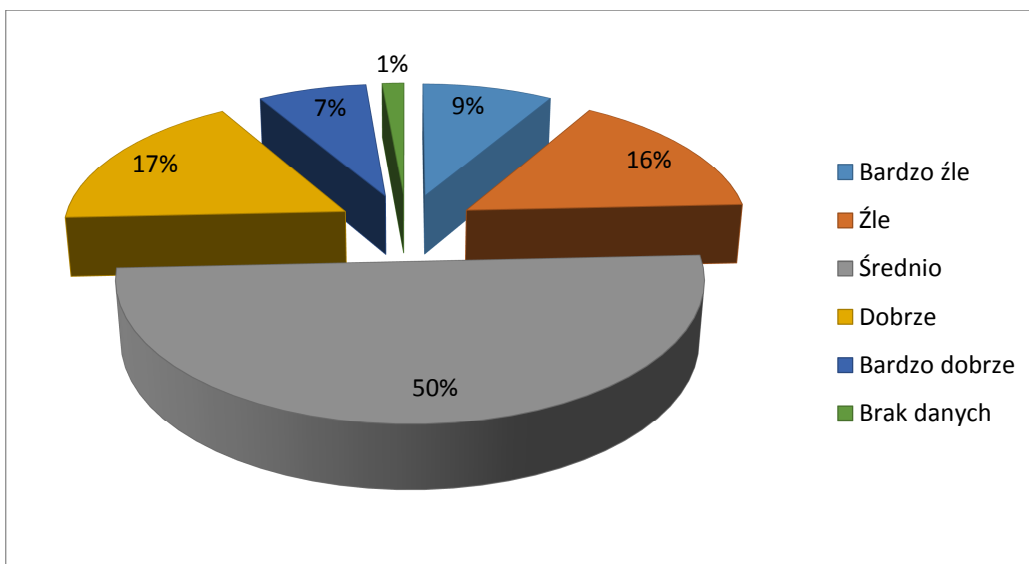

Źródło: opracowanie własne.

V.27. Oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży

Kolejną grupą, której dotyczyła oferta spędzania wolnego czasu, była młodzież. Połowa ankietowanych oceniła dostępną ofertę jako średnią. 17% badanych wskazało na odpowiedź „dobrze”, natomiast 16% - „źle”. Najmniejszy odsetek dotyczył odpowiedzi skrajnych – 9% ankietowanych oceniło ofertę na poziomie bardzo złym, a 7% na poziomie bardzo dobrym. Jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi. Powyższe wyniki wskazują na to, iż oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży na terenie gminy Strzelce oceniana jest na poziomie przeciętnym. Poniżej wizualizacja przywołanych danych:

Wykres 50. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży

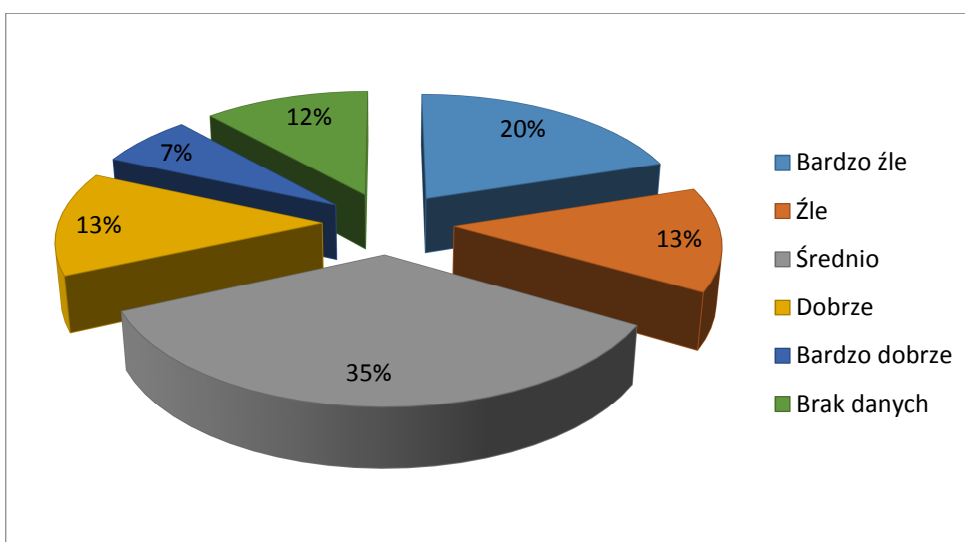

Źródło: opracowanie własne.

V.28. Oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych

W zakresie oferty spędzania wolnego czasu dla dorosłych, wyniki kształtują się podobnie jak w powyższym zestawieniu. Największy odsetek badanych wskazał na odpowiedź „średnio” – 35%. Na drugim miejscu znalazła się odpowiedź „bardzo źle” – 20% ankietowanych. Na ocenę dobrą oraz złą wskazał taki sam odsetek badanych – 13%, natomiast na bardzo dobrą – 7%. Siedem osób nie udzieliło odpowiedzi. Zatem oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych oceniana jest przez większość ankietowanych przeciętnie, co widać na wykresie:

Wykres 51. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla dorosłych

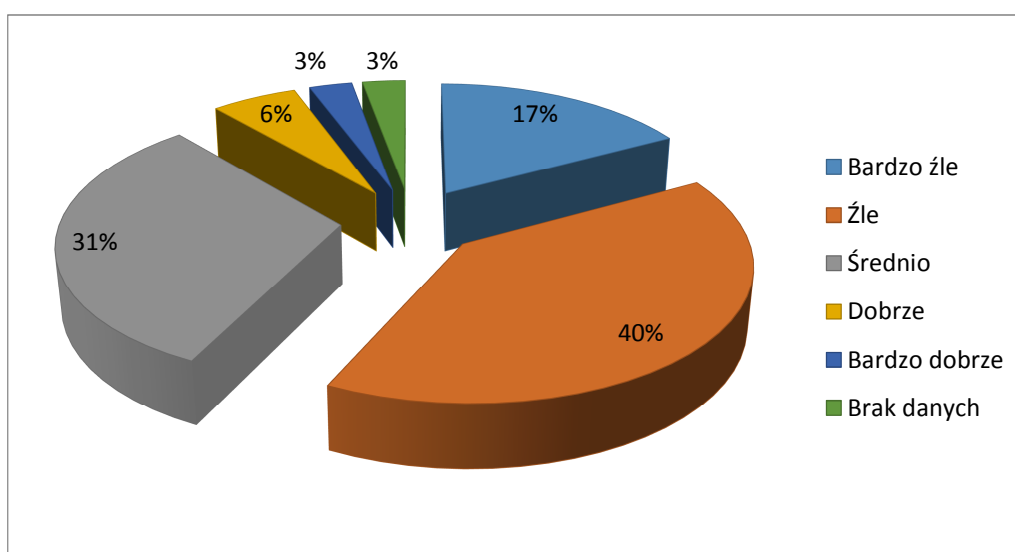

Źródło: opracowanie własne.

V.29. Oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów

Zdecydowanie najgorzej została oceniona oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów. 40% ankietowanych uznało, że oferta ta jest zła a 31% - średnia. Na odpowiedź bardzo złą wskazało 17% badanych. Najmniejsza liczba osób wskazała na odpowiedzi: dobrze (6%) oraz bardzo dobrze (3%). Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi. Powyższe wyniki wyraźnie wskazują, że oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów na terenie gminy Strzelce oceniana przez większość mieszkańców negatywnie. Poniższy wykres obrazuje otrzymane wyniki:

Wykres 52. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla seniorów

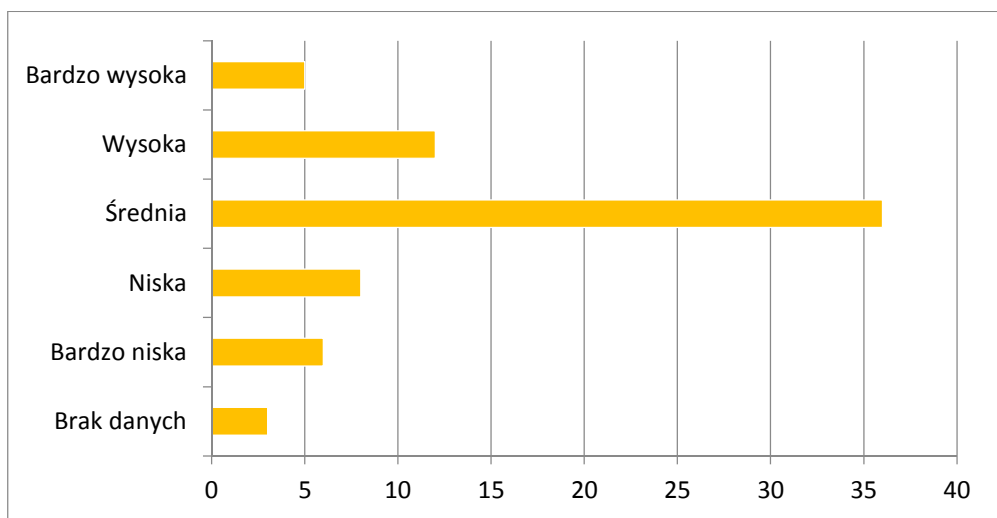

Źródło: opracowanie własne.

V.30. Skala występowania alkoholizmu

Ankietowani zostali również poproszeni o wytypowanie skali występowania alkoholizmu na terenie gminy. Zdecydowana większość badanych, aż 52% uznała, że skala występowania danego problemu jest średnia. Na kolejnych miejscach znalazły się odpowiedzi wskazujące na skalę wysoką – 17%, niską – 11% oraz bardzo niską – 9%. Jedynie 7% respondentów uznało, skala ta jest bardzo wysoka. Trzy osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie. Podsumowując te wyniki można stwierdzić, że skala występowania alkoholizmu na terenie gminy Strzelce jest przeciętna. Poniższy wykres obrazuje otrzymane wyniki:

Wykres 53. Skala występowania alkoholizmu

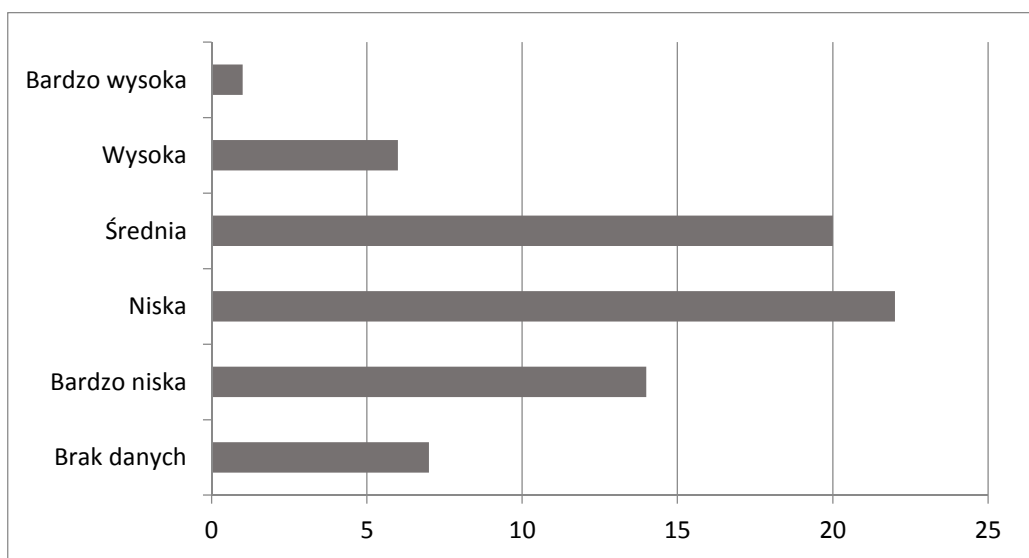

Źródło: opracowanie własne.

V.31. Skala występowania przemocy w rodzinie

Ostatnim zagadnieniem ze sfery społecznej jest skala występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy. 31% badanych uznało, że skala ta jest niska, natomiast 29% - średnia. Na skalę bardzo niską wskazało 20% badanych, na wysoką – 9% natomiast na bardzo wysoką – 1%. Siedem osób nie udzieliło odpowiedzi na pytanie. Patrząc na te rezultaty można wywnioskować, że skala występowania przemocy w rodzinie jest przez mieszkańców gminy Strzelce oceniana najczęściej nisko, co obrazuje poniższy wykres:

Wykres 54. Skala występowania przemocy w rodzinie

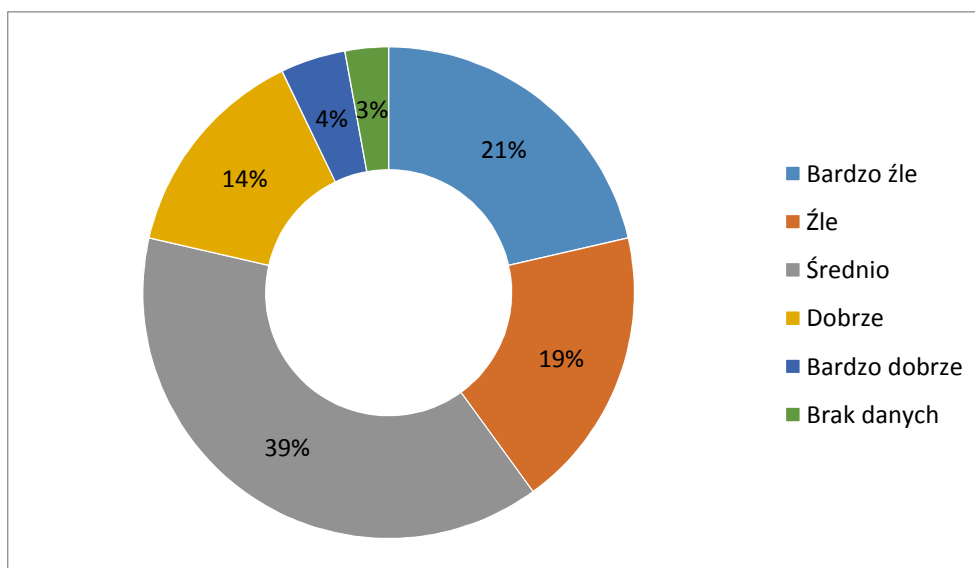

Źródło: opracowanie własne.

V.32. Atrakcyjność turystyczna gminy

Ostatnim obszarem w tej części kwestionariusza była turystyka. Ankietowani zostali poproszeni, aby ocenili atrakcyjność turystyczną gminy Strzelce, czyli np. ilość i jakość zabytków, miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, stan środowiska naturalnego, obszary chronione i rezerваты, ścieżki przyrodnicze i edukacyjne. Największy odsetek badanych uznał, że atrakcyjność turystyczna gminy jest średnia – 39%, natomiast 21% wskazało na odpowiedź „bardzo źle”. Zbliżony odsetek, bo 19%, stwierdziło, że poziom tej atrakcyjności jest zły. Pozostałe odpowiedzi to: „dobrze” – 14% oraz „bardzo dobrze” – 4%. Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie. Ankietowani wskazywali na fakt, iż w gminie jest mała ilość zabytków oraz rezerwatów przyrody. Można zatem stwierdzić, że większość mieszkańców gminy Strzelce uznaje, że jej atrakcyjność turystyczna jest średnia, jednak duży odsetek badanych wskazywał również na odpowiedzi negatywne. Odpowiedzi te przedstawia wykres:

Wykres 55. Ocena atrakcyjności turystycznej gminy

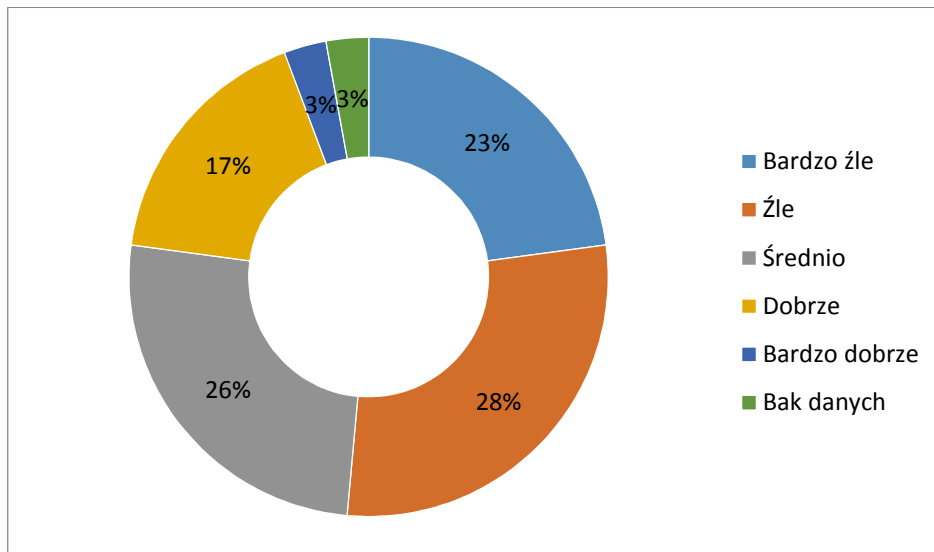

Źródło: opracowanie własne.

V.33. Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej

W zakresie oceny bazy turystyczno wypoczynkowej, najwięcej osób oceniło ją źle (28%) lub średnio (26%). Również duży odsetek dotyczy wskazań oceniających bazę bardzo źle – 23%. Pozostałe odpowiedzi kształtowały się następująco: „dobrze” – 17%, „bardzo dobrze” – 3%. Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi. Można zatem stwierdzić, że większość osób negatywnie ocenia poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej na terenie gminy Strzelce. Pokazuje to poniższy wykres:

Wykres 56. Ocena poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej

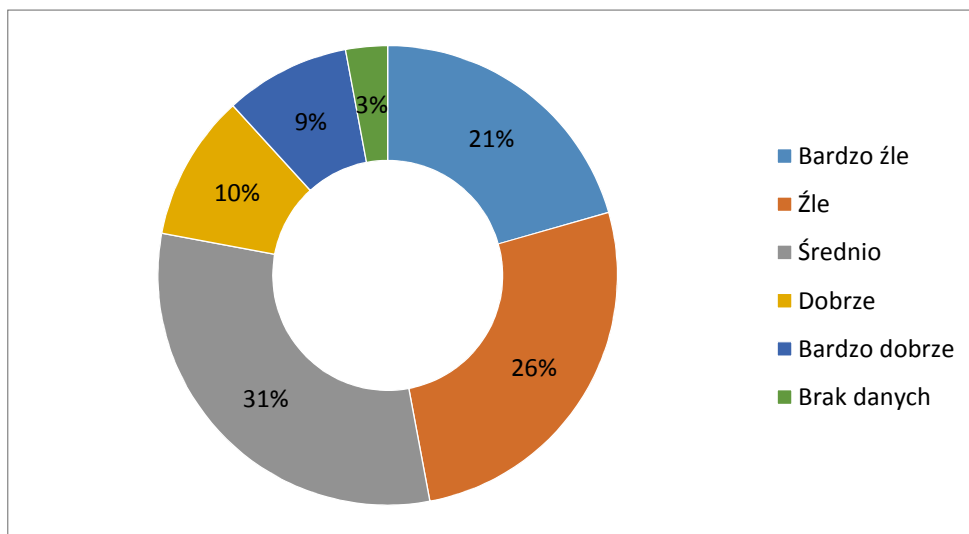

Źródło: opracowanie własne.

V.34. Ocena promocji gminy

Ostatnim zagadnieniem z zakresu turystyki jest promocja gminy. Ankietowani ocenili ją w większości na poziomie średnim – 31%. Duży odsetek próby wskazał na odpowiedzi negatywne: na ocenę złą postawiło 26% respondentów, natomiast na bardzo złą – 21%. Pozostałe odpowiedzi kształtowały się następująco: „dobrze” – 10%, „bardzo dobrze” – 9%. Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi. Można zatem stwierdzić, że promocja gminy zdaniem jej mieszkańców jest przeciętna, jednak duży odsetek osób wskazywał również na odpowiedzi negatywne. Poniżej wizualizacja przywołanych danych:

Wykres 57. Ocena promocji gminy

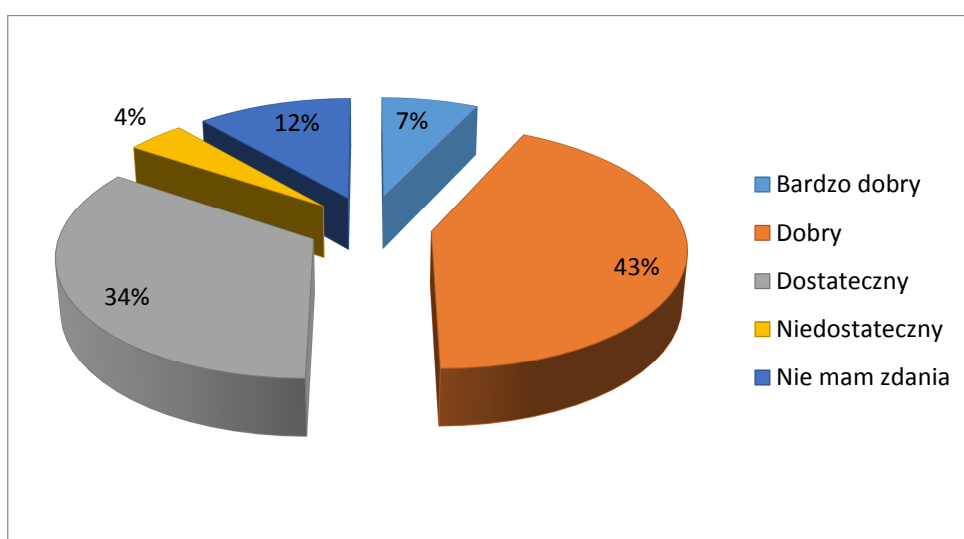

Źródło: opracowanie własne.

V.35. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców gminy

W kolejnym pytaniu badani ocenili stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców gminy Strzelce. Największa liczba respondentów - 43% - uznało, że stopień ten jest dobry, natomiast 34% wskazało na poziom dostateczny. Na odpowiedź „bardzo dobry” wskazało 7% badanych, natomiast na „niedostateczny” – 4%. Wśród ankietowanych 12% nie miało zdania na dany temat. Przedstawione wyniki wyraźnie wskazują, iż w opinii mieszkańców gminy Strzelce stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych jest dobry. Ukazuje to poniższy wykres:

Wykres 58. Ocena rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy przez władze lokalne

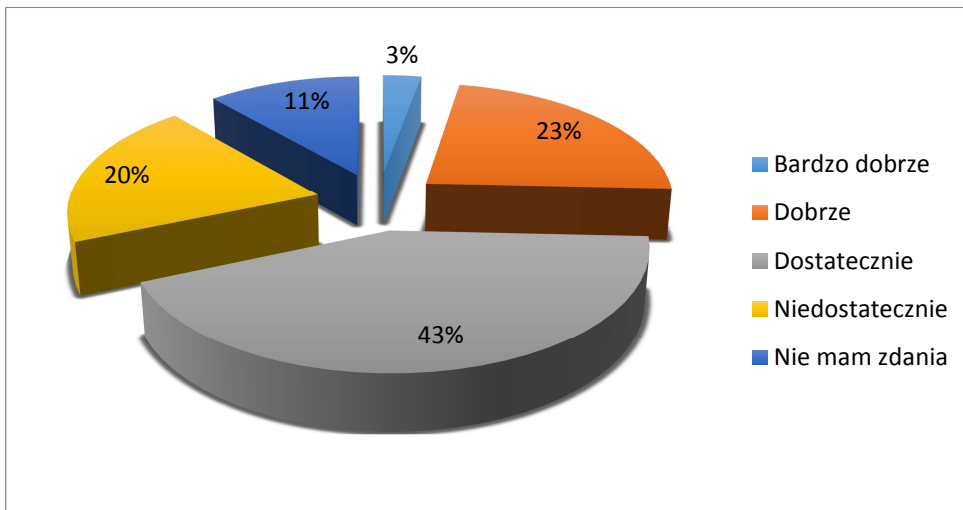

Źródło: opracowanie własne.

V.36. Działalność gminy na rzecz osób niepełnosprawnych

Badani ocenili również działalność gminy Strzelce na rzecz osób niepełnosprawnych. Według większości ankietowanych, działalność gminy w tym zakresie oceniana jest na poziomie dostatecznym (43%). Ocenę dobrą wydało 23% badanych, natomiast niedostateczną – 20%. Najmniej osób wskazało na ocenę bardzo dobrą - 3%. 11% respondentów nie sprecyzowało swojego zdania. Otrzymane wyniki pozwalają na stwierdzenie, iż większość mieszkańców gminy Strzelce uznaje, że działalność na rzecz osób niepełnosprawnych jest dostateczna.

Wykres 59. Ocena działalności gminy na rzecz osób niepełnosprawnych

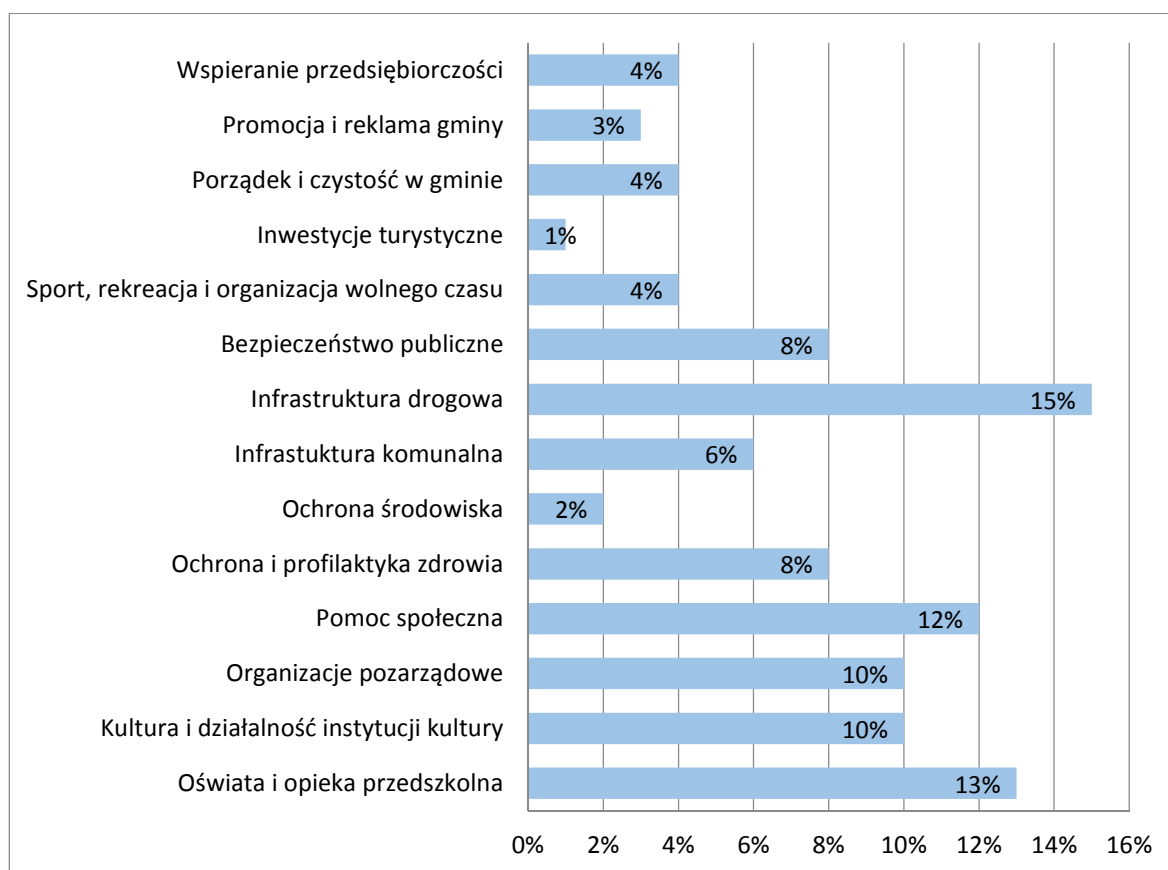

Źródło: opracowanie własne.

V.37. Budżet gminy w latach 2015-2020 – główne cele

W kolejnym pytaniu osoby badane zostały poproszone o wskazanie maksymalnie 3 celów, na jakie powinny zostać przeznaczone środki z budżetu gminy w latach 2015-2020. Najczęściej pojawiające się odpowiedzi to: infrastruktura drogowa, oświata i opieka przedszkolna, pomoc społeczna, organizacje pozarządowe oraz kultura i działalność instytucji kultury. Natomiast najrzadziej pojawiały się: ochrona środowiska, inwestycje turystyczne oraz promocja i reklama gminy. Poniżej lista odpowiedzi wraz z punktami procentowymi:

Wykres 60. Cele, na jakie mają być przeznaczone pieniądze z budżetu gminy w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne.

V.38. Przedsięwzięcia, które powinny zostać zrealizowane w latach 2015-2020

Przedstawiciele mieszkańców gminy Strzelce wskazali również konkretne przedsięwzięcia, które ich zadaniem powinny zostać zrealizowane w ramach budżetu na lata 2015-2020. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, iż spośród 70 respondentów, aż 19 nie odpowiedziało na zadane pytanie. Poniżej znajduje się lista najczęściej pojawiających się odpowiedzi:

- 1) Poprawa warunków drogowych w gminie,
- 2) Budowa oczyszczalni,
- 3) Kanalizacja (dalsza rozbudowa),
- 4) Komunikacja zbiorowa,
- 5) Budowa przedszkola,
- 6) Rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury w Strzelcach,
- 7) Budowa ścieżek rowerowych,
- 8) Porządek i czystość w gminie,

- 9) Naprawa lub budowa oświetlenia,
- 10) Stworzenie nowych miejsc pracy,
- 11) Budowa stołówki w szkole,
- 12) Budowa dróg w małych miejscowościach,
- 13) Praca publiczna,
- 14) Rozwój infrastruktury turystycznej i agroturystycznej,
- 15) Wspieranie przedsiębiorczości.

V.39. Mocne strony gminy

Osoby badane zostały poproszone o wymienienie trzech mocnych stron gminy. Niestety aż 34 osoby nie wyraziły swojego zdania na ten temat, co daje aż 49% badanej próby. Poniżej znajduje się lista najczęściej wskazywanych odpowiedzi:

- 1) Położenie gminy (łatwy dojazd),
- 2) Walory krajobrazowe, nieskażone środowisko naturalne,
- 3) Rolnictwo,
- 4) Oświata i poziom nauczania,
- 5) Dostęp do sieci wodociągowej,
- 6) Przedsiębiorczość,
- 7) Wójt, mający dużo planów i sukcesywnie je spełniający,
- 8) Duże zasoby ludzkie,
- 9) Dobra organizacja,
- 10) Miła obsługa w Urzędzie Gminy,
- 11) Gospodarność.

V.40. Słabe strony gminy

Oprócz zalet, ankietowani wskazali również w kolejnym pytaniu na trzy najważniejsze słabe strony gminy Strzelce. Jednak podobnie jak w powyższym pytaniu, również tutaj duża ilość osób nie odpowiedziała na zadane pytanie – stanowili oni 46% próby. Wśród najważniejszych problemów gminy znalazły się:

- 1) Słaba jakość dróg,
- 2) Braki zatrudnienia – duże bezrobocie,
- 3) Słabo rozwinięta komunikacja autobusowa na terenie gminy,
- 4) Brak terenów inwestycyjnych,

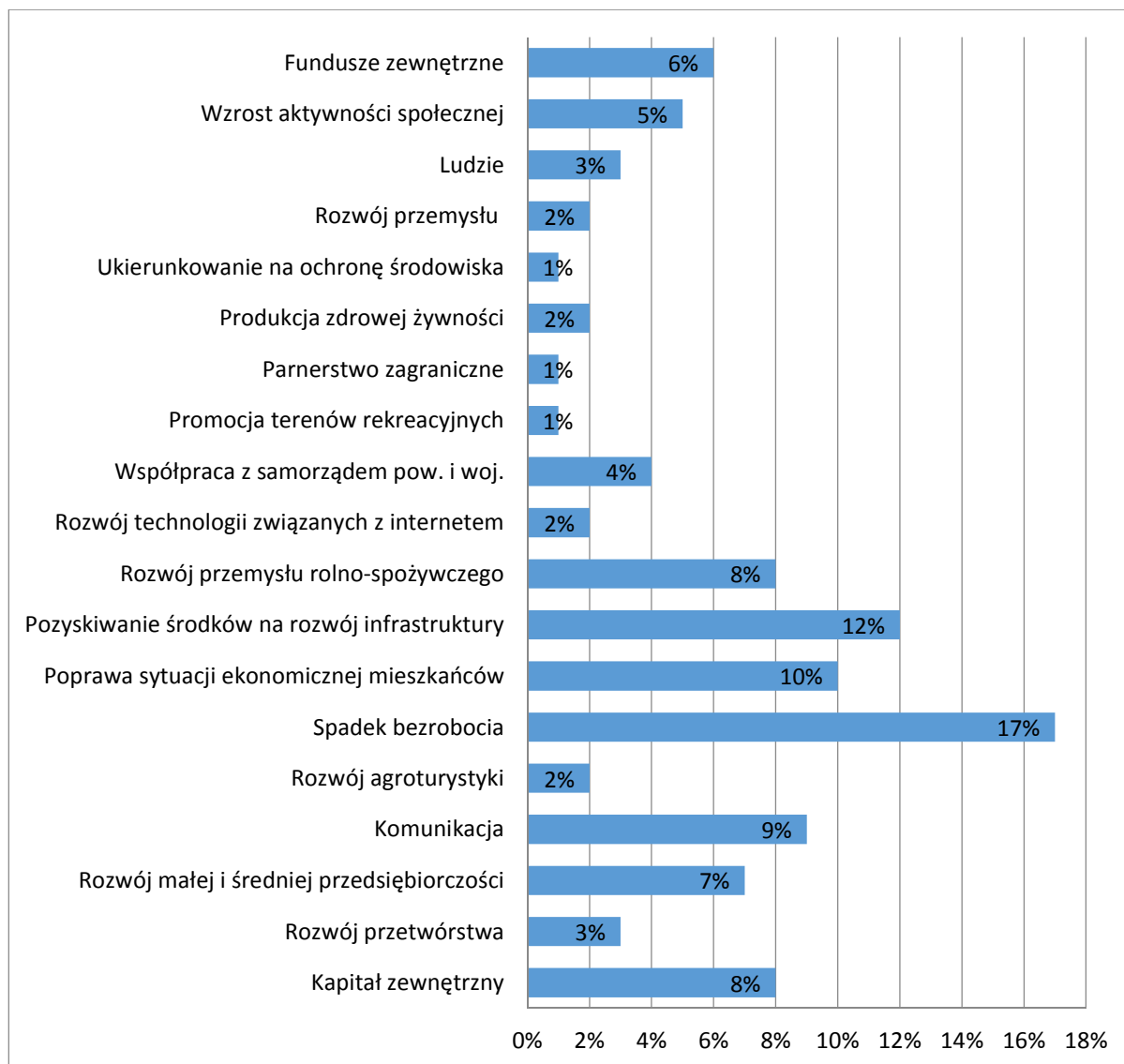
- 5) Brak ścieżek rowerowych,
- 6) Wieś w gminie starzeje się,
- 7) Mała komunikatywność między władzami gminy a mieszkańcami,
- 8) Ograniczony dostęp do Internetu,
- 9) Brak pieniędzy na realizację inwestycji.

Z porównania punktów V.39. oraz V.40. widać wyraźnie, że główne bariery gminy Strzelce związane są z szeroką pojętą infrastrukturą. Dalsze inwestycje i pozyskiwanie funduszy unijnych z pewnością przyczynią się do poprawy życia na terenie gminy.

V.41. Kluczowe szanse gminy Strzelce

Osoby ankietowane zostały poproszone o określenie trzech szans (możliwości korzystnej zmiany), jakie stoją przed gminą. Spośród ankietowanych, 5 osób nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie. Najczęściej wskazywanymi szansami były: spadek bezrobocia, pozyskiwanie środków na rozwój infrastruktury, poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców, komunikacja, kapitał zewnętrzny oraz rozwój przemysłu rolno-spożywczego.

Poniżej znajduje się lista wszystkich wskazywanych szans w ujęciu procentowym (bez uwzględnienia osób, które nie udzieliły odpowiedzi):

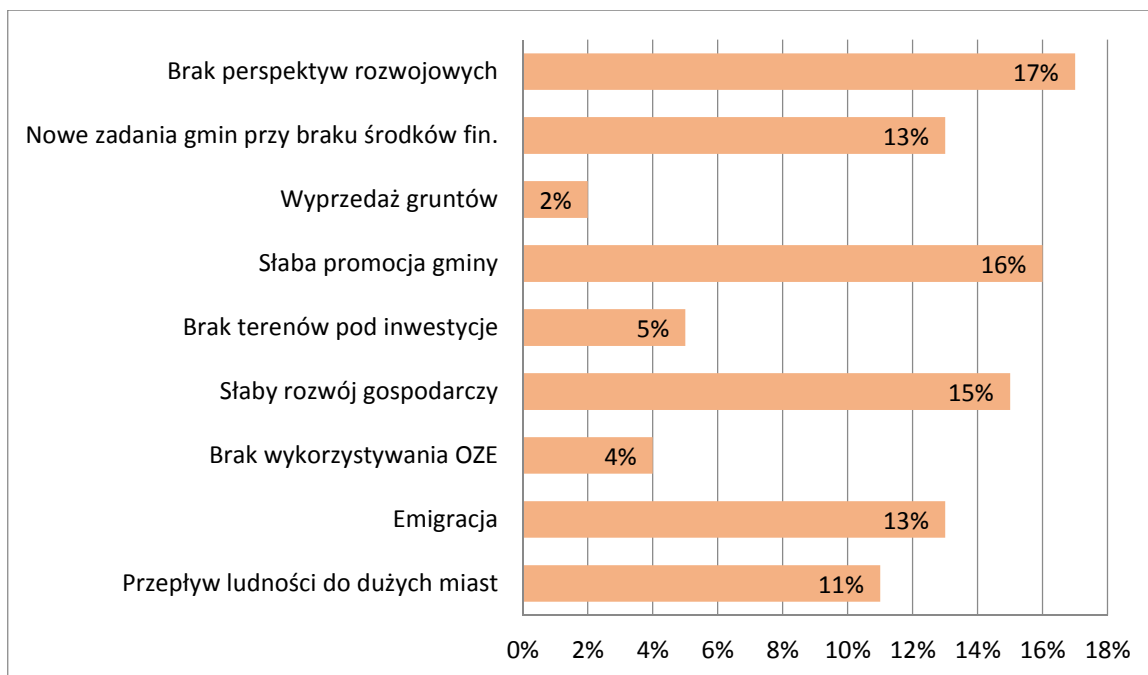

Źródło: opracowanie własne.

V.42. Zagrożenia dla rozwoju gminy Strzelce

W kolejnym punkcie kwestionariusza poproszono mieszkańców o wskazanie trzech największych zagrożeń dla rozwoju gminy. W tym pytaniu 6 osób wstrzymało się od odpowiedzi. Najczęściej pojawiającymi się niebezpieczeństwami były: brak perspektyw rozwojowych, słaba promocja gminy, słaby rozwój gospodarczy, emigracja oraz nowe zadania gmin przy braku środków finansowych. Poniższy wykres ukazuje wszystkie odpowiedzi (bez uwzględnienia osób, które jej nie udzieliły):

Wykres 62. Zagrożenia dla rozwoju gminy Strzelce

Źródło: opracowanie własne.

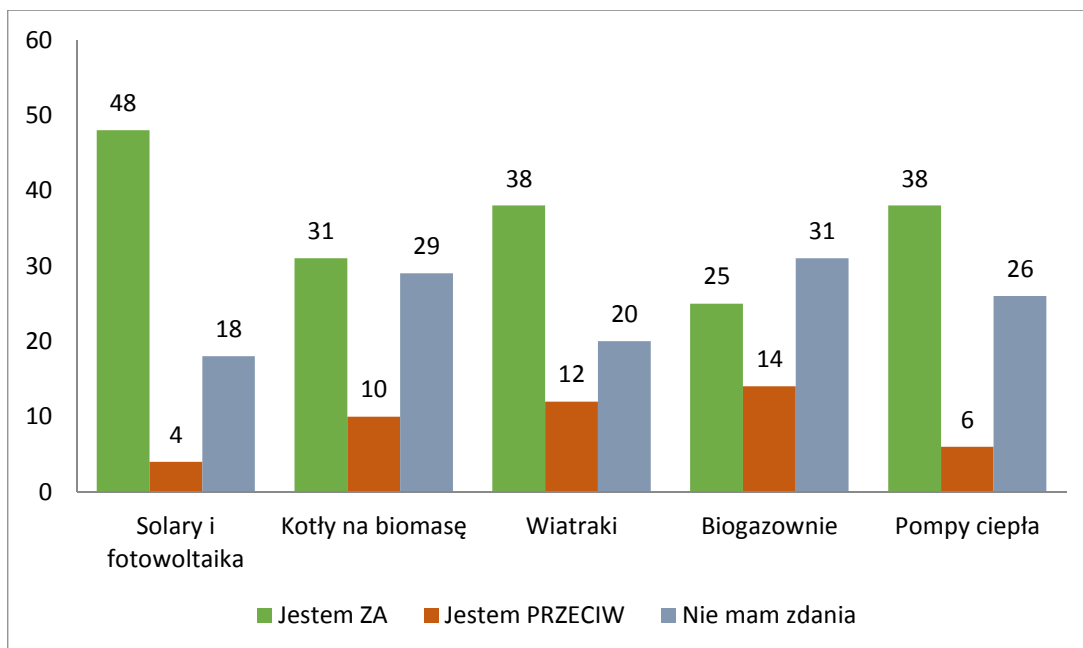
V.43. Opinia dotycząca odnawialnych źródeł energii

W związku z tym, iż odnawialne źródła energii stanowią przedmiot dużego zainteresowania, zapytano mieszkańców gminy Strzelce o opinię na ich temat. Jak widać na poniższym wykresie, najwięcej zwolenników spośród OZE mają solary i fotowoltaika – 68% respondentów, następnie wiatraki – 54% oraz pompy ciepła – 54%, kotły na biomasę – 44%. Najmniej zwolenników miały biogazownie – 36%.

Wśród odpowiedzi negatywnych, najwięcej przeciwników miały wspomniane biogazownie – 20%. Następne w kolejności były wiatraki – 17%, kotły na biomasę – 14%, pompy ciepła – 9%. Najmniej głosów przeciwnych zostało oddanych na solary i fotowoltaikę – 6%.

Należy zauważyć, że w każdym rodzaju OZE liczba zwolenników przewyższa liczbę przeciwników, co wskazuje na ogólną pozytywną opinię na temat odnawialnych źródeł energii. Jednak również duża część próby zaznaczyła odpowiedź „nie mam zdania” co wskazuje na fakt, że część mieszkańców gminy Strzelce nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat.

Wykres 63. Opinia dotycząca odnawialnych źródeł energii

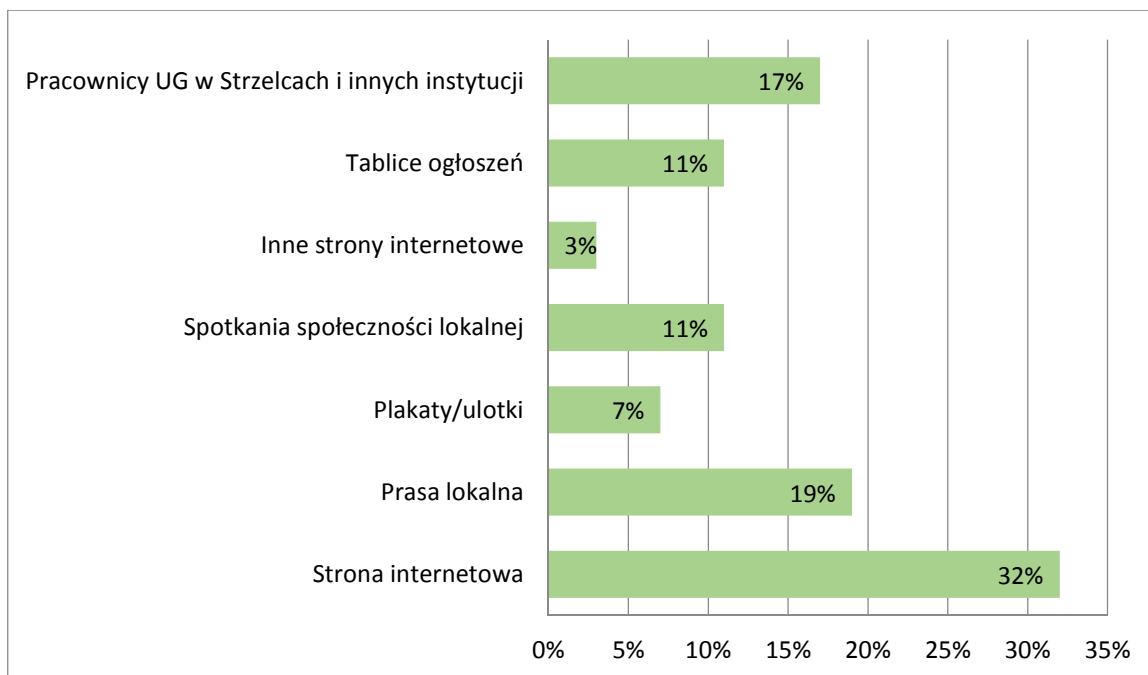

Źródło: opracowanie własne.

V.44. Źródła informacji o działaniach podejmowanych przez władze gminy

W ostatnim pytaniu kwestionariusza badani zostali poproszeni o wskazanie najczęściej wybieranego źródła, z którego czerpią informacje o działaniach podejmowanych przez władze gminy Strzelce. Największy odsetek respondentów korzysta ze strony internetowej – 32%. Następna w kolejności znalazła się prasa lokalna (19%) oraz pracownicy Urzędu Gminy w Strzelcach i innych instytucji (17%). Do najmniej popularnych źródeł można zaliczyć: plakaty/ulotki – 7% i inne strony internetowe – 3%. Szczegółowe dane dotyczące wszystkich wskazań przedstawia poniższy wykres:

Wykres 64. Źródła informacji o działaniach podejmowanych przez władze gminy

Źródło: opracowanie własne.

V.46. Wyniki badania

Rozpoczynając badania ankietowe postawionych zostało kilka kluczowych pytań, których odpowiedzi byłyby niezwykle istotne do poznania uwarunkowań wewnętrznych gminy, jakie mają wpływ na poczucie komfortu życia jej mieszkańców. Analiza danych zastanych została zatem wzbogacona o badania opinii ludzi, którzy w danej jednostce samorządowej mieszkają. Zebrane dane mogą wnieść wiele do procesu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej analizowanej gminy.

Poniżej znajdują się wnioski wynikające z odpowiedzi na postawione na wcześniejszym etapie prac pytania.

❖ Jaka w odczuciu mieszkańców jest jakość życia w gminie Strzelce?

Jak wynika z przeprowadzonego badania, większość mieszkańców gminy jest średnio zadowolona z faktu zamieszkiwania na jej terenie („mogłoby być lepiej”). Wśród uzasadnień pojawiły się głosy wskazujące na zły stan infrastruktury drogowej, duże bezrobocie, brak środków komunikacji publicznej, małą ilość pozyskanych funduszy na rzecz poprawy życia mieszkańców oraz utrudnioną komunikację między władzami gminy a jej mieszkańcami. Wśród

pozytywnych opinii znalazły się takie, które podkreślały przede wszystkim walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy.

Sfery takie jak edukacja, kultura i rekreacja, infrastruktura techniczna i społeczna oceniane są na ogół dobrze. Największej poprawy wymaga obszar związany z gospodarką i rynkiem pracy.

Według mieszkańców gminy głównym celem, na jaki powinny zostać przeznaczone środki z budżetu w najbliższych latach, jest infrastruktura drogowa. Z kolei największą szansą, mogącą korzystnie wpłynąć na zmiany w gminie, jest spadek bezrobocia. Brak perspektyw rozwojowych znalazło się na pierwszym miejscu na liście zagrożeń dla rozwoju gminy.

❖ Jak mieszkańcy oceniają poszczególne aspekty funkcjonowania gminy?

W zakresie sfery dotyczącej edukacji, kultury i rekreacji ludność gminy jest najczęściej zadowolona. Sfera przestrzenna jest oceniana na poziomie przeciętnym, a szczególnej uwagi wymaga stan i jakość terenów rekreacyjnych. Infrastruktura techniczna oceniana jest zazwyczaj na dobrym poziomie, jednak najwięcej głosów negatywnych dotyczyło stanu dróg w gminie. Wiele złych opinii dotyczyło obszaru związanego z gospodarką i rynkiem pracy, gdzie największe problemy wiązały się z możliwością uzyskania zatrudnienia oraz atrakcyjnością gminy dla inwestorów zewnętrznych. Sfera społeczna na ogół oceniana jest dobrze, poprawy wymaga jedynie obszar związany z ofertą spędzania wolnego czasu dla poszczególnych grup wiekowych. Ostatni temat, związany z turystyką, został oceniony na poziomie średnim.

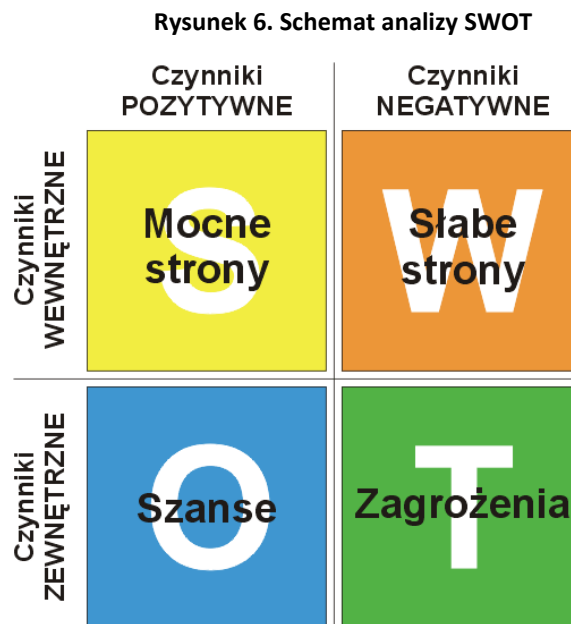
VI. Analiza SWOT

Analiza uwarunkowań rozwojowych SWOT, mająca postać analizy silnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń, została opracowana na podstawie: zdiagnozowanej w pierwszej części Programu sytuacji społeczno – gospodarczej gminy Strzelce oraz wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się gmina. Służy ona porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów własnych i wpływu otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter angielskich słów,

stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego:

- „S” silne strony (strenghts),
- „W” słabe strony (weaknesses),
- „O” szanse (opportunities)
- „T” zagrożenia (threats).

Źródło: <http://www.ceo.org.pl/pl/szkolazklasa2zero/library/analiza-swot>

Silne i słabe strony traktowane są, jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia, jako czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT w oparciu o zdiagnozowaną sytuację społeczno-gospodarczą oraz w oparciu o wyniki badania ankietowego.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego – Łódź, - dobry stan środowiska naturalnego, - dobre gleby, - system komunikacyjny: autostrada A1, droga krajowa nr 60 oraz linia kolejowa relacji Płock-Kutno-Łódź, - prorozwojowa polityka gminy i powiatu, - brak dużych zakładów przemysłowych, wpływających na stan zanieczyszczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobocie, - bardzo niska oferta nowych miejsc pracy na terenie gminy, - niski stopień kanalizacji gminy, - duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, - zły stan infrastruktury drogowej (w tym małej: brak ciągów pieszo-rowerowych, oświetlenia, zaniedbane rowy), - brak środków komunikacji zbiorowej,

<p>powietrza,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom bezpieczeństwa, - duża ilość podmiotów gospodarczych zajmujących się handlem i naprawą pojazdów samochodowych, - dobre wyposażenie placówek oświatowych, - wysoki poziom zwodociągowania, - rozwiązana kwestia gospodarki odpadami, - duża ilość zabytków, - produkcja zboża oraz trzody chlewnej, - wysoki poziom nauczania, - dobry dostęp do usług ochrony zdrowia, - rolnictwo, - wydarzenia kulturalne, - dobre warunki mieszkaniowe 	<ul style="list-style-type: none"> - mała ilość pozyskanych funduszy unijnych, - niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, - niski poziom atrakcyjności obszaru gminy dla inwestorów zewnętrznych, - niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu, - mała baza turystyczno-wypoczynkowa, - dojrzała struktura ludności, - brak programów ochrony zdrowia oraz badań profilaktycznych, - niska świadomość społeczna w zakresie ekologii, - brak spójnej i skoordynowanej promocji gminy, - potrzeba rozwoju infrastruktury oświatowej – stołówki, przedszkola, - brak edukacji prozdrowotnej, - brak dostępu do Internetu w niektórych miejscowościach gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój przemysłu rolno-spożywczego, - rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, - duże poparcie mieszkańców gminy dla odnawialnych źródeł energii, - możliwość skorzystania z doradztwa gospodarczego, - rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. z funduszy unijnych, - korzystne położenie geograficzne, - pojawienie się nowych instrumentów aktywizujących osoby bezrobotne, - wzrost popytu na agroturystykę, - sprawna i efektywna promocja, - inwestycje w infrastrukturę turystyczną, np. budowa ścieżek rowerowych, - nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii, - zintegrowanie pomocy w zakresie ochrony zdrowia w gminie, w tym m.in. inwestycje infrastrukturalne oraz podniesienie standardu obsługi pacjenta, - aktywizacja społeczna poprzez systematyczny rozwój usług kulturalnych i sportowych przy wykorzystaniu zewnętrznych środków pomocowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - ujemny przyrost naturalny, - zmiany w strukturze ludności gminy, polegające na wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do całej populacji, - migracja ludności z terenów wiejskich do miejskich, głównie osób młodych, - średni stopień zadowolenia mieszkańców z faktu zamieszkiwania w gminie, - niski stopień komunikacji między władzami gminy a mieszkańcami, - emigracja zarobkowa, - nowe zadania gminy przy braku środków finansowych, - słaby rozwój gospodarczy, - skomplikowana procedura ubiegania się o środki z UE, - brak efektywnego wsparcia państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw, - wysokie koszty i ryzyko prowadzenia własnej działalności gospodarczej, - wysokie koszty stworzenia i utrzymania nowych miejsc pracy, - wysokie wymagania jakościowe narzucane przez dyrektywy unijne, - ograniczone środki budżetu gminy na dofinansowanie placówek oświatowych i kulturalnych,

<p>- możliwość nawiązania współpracy zagranicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - konkurencja dla lokalnych rolników ze strony zagranicznych producentów żywności, - niska opłacalność produkcji rolnej, - niewystarczająca ilość środków w budżecie gminy na modernizację i poprawę infrastruktury drogowej.
--	---

VII. Wizja i misja Gminy Strzelce

Wizja stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie do 2020 roku. Określa ona jak przyjęta polityka prorozwojowa wpłynie na gminę, w jaki sposób ją zmieni i jaka się ona stanie po jej wprowadzeniu. Wizja określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wynika ona z przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego oraz analizy konsultacji społecznych.

Wizja rozwoju Gminy Strzelce jest stanem docelowym, który zostanie osiągnięty do 2023 roku przy wykorzystaniu istniejących zasobów gminy oraz jej możliwości. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina.

Rysunek 7. Wizja gminy Strzelce do roku 2023

W celu wykonania wizji gminy stworzono jej misję, czyli całościowe ujęcia działań, jakie winny zostać zrealizowane aby założona wizja została osiągnięta. Misja ma na celu ukierunkowanie tych działań w taki sposób, aby przyniosły one oczekiwane efekty. Misją strategiczną dla gminy Strzelce jest:

Rysunek 8. Misja rozwoju gminy Strzelce

Misja gminy Strzelce zakłada, iż jest to obszar na którym należy rozwijać lokalną gospodarkę, tworzyć nowe miejsca pracy, które zapobiegają będą bezrobociu oraz migracjom zarobkowym ludności. Polityka prowadzona na terenie gminy będzie kładła nacisk na rozwój infrastruktury technicznej, komunalnej tak, by zaspokoić potrzeby bytowe jej mieszkańców. Zostaną zainicjowane działania pobudzające sferę społeczną oraz procesy gospodarcze. Wszelkie działania przewidziane w misji rozwoju gminy będą prowadzone tak, aby nie dopuścić do skażenia walorów środowiskowych terenu. Wizja oraz misja gwarantują odpowiednie ukierunkowanie polityki programowania rozwoju na terenie gminy, natomiast szczegółowo zaplanowane działania i zadania stymulujące szeroko pojęty rozwój, ujęte są na poziomie celów operacyjnych, przypisanych do celów strategicznych każdego obszaru problemowego.

Misja określa również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych z Programem Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015 – 2023, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego – liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców, itd.

Ponadto, władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju Gminy Strzelce, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

VIII. Plan operacyjny, obszary priorytetowe, cele i działania.

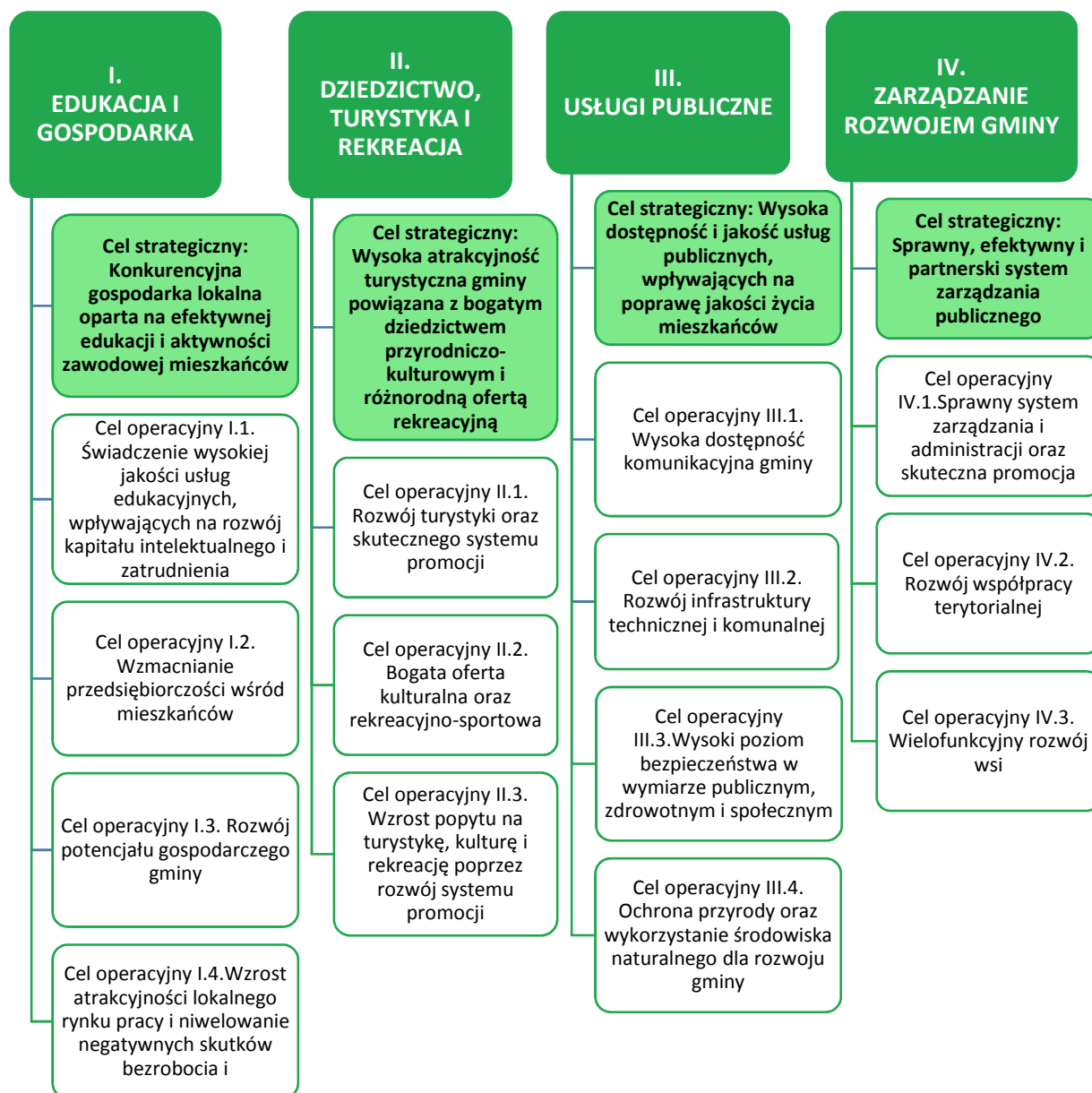
Obszary strategiczne, wyszczególnione w ramach niniejszego programu, wynikają z przyjętej wizji rozwoju gminy Strzelce do roku 2023 i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Z racji tego, iż w perspektywie długookresowej stwarzają one największe możliwości wzrostu, zostały one uznane za priorytetowe. Zostały one podzielone na cztery obszary, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- I. EDUKACJA I GOSPODARKA**
- II. DZIEDZICTWO, TURYSTYKA I REKREACJA**
- III. USŁUGI PUBLICZNE**
- IV. ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY**

Dla każdego z obszarów priorytetowych sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2023 roku), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania i projekty do realizacji. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty gminy Strzelce w perspektywie długofalowej.

Ponadto, dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszego Programu Rozwoju stworzono listę rekomendowanych mierników. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu realizacji oraz aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania może być modyfikowana i uzupełniana. Poniższy schemat prezentuje strukturę celów Programu Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023:

Rysunek 9. Struktura celów Strategii Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023

Źródło: opracowanie własne.

VIII.1. Edukacja i gospodarka

Cel strategiczny: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta na efektywnej edukacji i aktywności zawodowej mieszkańców

Jednym z najbardziej niekorzystnych zjawisk występujących na terenie gminy jest rosnący poziom bezrobocia. Narzędzia bezpośrednie do walki z bezrobociem są w posiadaniu

ustawodawcy, na szczeblu krajowym, ale również Powiatowego Urzędu Pracy, aczkolwiek gmina może wesprzeć podejmowanie działań w kierunku zapobiegania oraz zmniejszania jego skutków.

Za zjawiskiem bezrobocia stoją takie skutki, jak np. pogorszenie standardu życia, zagrożenia w sferze psychologicznej człowieka, ale również pogorszenie kondycji gospodarczej gminy, zwiększenie się migracji zarobkowych oraz wyższe koszty świadczeń socjalnych. Preferowanym kierunkiem podjęcia działań naprawczych w tej sferze będzie rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej. Przeciwdziałanie patologiom poprzez rozwiązywanie problemów społecznych oraz zwiększenie konkurencyjności mieszkańców na rynku pracy zostanie zrealizowane poprzez m.in. podniesienie poziomu ich wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, wdrożenie systemu doradztwa zawodowego.

W celu zapewnienia otwartego, kreatywnego i konkurencyjnego kapitału niezbędne jest również zapewnienie edukacji na najwyższym poziomie we wszystkich grupach wiekowych lokalnego społeczeństwa. Potrzebne jest nowe podejście do wsparcia przedsiębiorczości oraz kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, zacieśnianie współpracy sfery gospodarki ze sferą nauki i edukacji oraz uspołnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i systemem instytucji rynku pracy oraz partnerami społecznymi.

Cel operacyjny I.1. Świadczenie wysokiej jakości usług edukacyjnych, wpływających na rozwój kapitału intelektualnego i zatrudnienia

Kierunki interwencji:

- Modernizacja i rozwój infrastruktury służącej edukacji, wyposażenie placówek edukacyjnych;
- Rozwój zajęć pozalekcyjnych w placówkach edukacyjnych – szczególnie w odniesieniu do kompetencji kluczowych, profilaktyki bezpieczeństwa, zdrowia, sportu;
- Wzrost liczby miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych;
- Promowanie programów autorskich, własnych oraz innowacji w systemie kształcenia;
- Doposażenie bibliotek;

- Wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów, w tym wsparcie uzdolnionej młodzieży poprzez system stypendiów i nagród;
- Wsparcie edukacji ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych, w tym m.in. kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości;
- Podnoszenie kwalifikacji kadr edukacyjnych;
- Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie;
- Promocja i wsparcie uczestnictwa osób starszych w systemie kształcenia ustawicznego;
- Współpraca z powiatem oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie nowych kierunków oraz nowoczesnych metod kształcenia zawodowego – kształcenie w miejscu pracy;
- Rozwój sieci szkół i wyposażenia bazy kształcenia zawodowego;
- Rozwój kierunków kształcenia zawodowego, dostosowanych do rynku pracy.

Cel operacyjny I.2. Wzmacnianie przedsiębiorczości wśród mieszkańców

Kierunki interwencji:

- Rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wspierania mikro i małej przedsiębiorczości;
- Rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wsparcia dla rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa oraz marketingu wysokiej jakości produktów żywnościowych;
- Rozwój cech przedsiębiorczych wśród młodzieży, współpraca szkół z sektorem gospodarczym;
- Współpraca z lokalnym biznesem w kreowaniu warunków do prowadzenia małej przedsiębiorczości;
- Promocja działalności gospodarczej i społeczno-zawodowej np. rzemiosła (rozwój cechów);
- Inicjowanie powstawania, wspieranie i promocja różnorodnych organizacji zrzeszających rolników;
- Wsparcie i promocja tworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz produkujących zdrową żywność;
- Wsparcie dla modernizacji produkcji rolnej;

- Pomoc w tworzeniu rolniczych zrzeszeń gospodarczych, np. grup producenckich;
- Organizacja miejsc sprzedaży produktów lokalnych.

Cel operacyjny I.3. Rozwój potencjału gospodarczego gminy

Kierunki interwencji:

- Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego;
- Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej, w tym m.in. we współpracy z podmiotami komercyjnymi;
- Współpraca w zakresie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych form stowarzyszeniowych, w szczególności ukierunkowanych na przedsiębiorców lokalnych;
- Wzmacnianie potencjału oraz rozwój sieci instytucji otoczenia biznesu (rozwój ofert wsparcia dla biznesu);
- Rozwój oferty inwestycyjnej oraz poprawa standardów obsługi inwestorów;
- Utworzenie punktu informacyjnego dla przedsiębiorców;
- Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, m.in. poprzez wprowadzenie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą;
- Wsparcie rozwoju nowoczesnych technologii.

Cel operacyjny I.4. Wzrost atrakcyjności lokalnego rynku pracy i niwelowanie negatywnych skutków bezrobocia

Kierunki interwencji:

- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitoringu i analizy lokalnego rynku pracy oraz struktury osób bezrobotnych;
- Rozwój systemu szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych oraz wymagających zmiany kwalifikacji;
- Rozwój pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego;
- Wspieranie szkoleń i doradztwa w zakresie przedsiębiorczości, w tym dotyczących zakładania i prowadzenia własnego biznesu;
- Rozwój oferty w zakresie usług dotyczących podnoszenia oraz zmiany kwalifikacji na różnych etapach życia – w powiązaniu z potrzebami lokalnego rynku pracy;
- Wspieranie instytucji realizujących programy kształcenia zawodowego.

CEL OPERACYJNY	MIERNIKI	ŹRÓDŁO DANYCH
Efektywny system edukacji, wspierający rozwój kapitału intelektualnego i zatrudnienia	Wyniki egzaminów zewnętrznych	OKE
	Miejsce w rankingu olimpiad, konkursów – uczniów z gminy Strzelce	Organizatorzy konkursów olimpiad
Wzmocnienie przedsiębiorczości wśród mieszkańców	Liczba podmiotów nowozarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	Bank Danych Lokalnych, GUS
Rozwój infrastruktury gospodarczej	% powierzchni gminy, objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Wysokość wpływów do budżetu gminy z podatku CIT.	Urząd Gminy w Strzelcach, RIO
Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Liczba pracujących (wg faktycznego miejsca pracy) w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (bez prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne oraz podmiotów gospodarczych do 9 osób)	Bank Danych Lokalnych, GUS

VIII.2. Dziedzictwo, turystyka i rekreacja

Cel strategiczny: Wysoka atrakcyjność turystyczna gminy powiązana z bogatym dziedzictwem przyrodniczo-kulturowym i różnorodną ofertą rekreacyjną

Rozwój turystyki i rekreacji w gminie Strzelce, bazując na naturalnych przewagach regionu, jego nieskażonym środowisku i dziedzictwie kulturowym, działalności instytucji kultury czy obiektów sportowo-rekreacyjnych, powinien stać się jednym z głównych kierunków działań gminy. Osiągnięcie przewagi rynkowej jest procesem długotrwałym i skomplikowanym, bowiem wymaga zaangażowania wielu zasobów i środków.

Wyzwaniem dla całej wspólnoty samorządowej jest zatem ochrona przestrzeni kulturowej i tożsamości lokalnej poprzez m.in. profesjonalne zarządzanie kulturą, dziedzictwem kulturowym, dbałość o zabytki i ich wysoką dostępność dla mieszkańców oraz turystów, włączanie wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy, kultywowanie tradycji oraz wspieranie i promocję organizacji oraz twórców i artystów lokalnych, budowanie tożsamości i samoświadomości oraz zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego

Koniecznym jest wdrożenie profesjonalnej oferty turystycznej, której odbiorcami będą turyści z kraju i zagranicy. Działania podjęte w tym kierunku powinny wyrazić się w zwiększeniu efektywności wykorzystania lokalnego potencjału przyrodniczego, stworzeniu odpowiedniej, atrakcyjnej infrastruktury oraz przygotowania różnych alternatyw zagospodarowania czasu.

Rozwój w sektorze turystyki wspomogą również wykreowanie jednego, głównego produktu turystycznego będącego „wizytówką” gminy, a także wypracowanie modelu powtarzalnych imprez kulturalnych, które powinny przyjąć innowacyjną formułę.

Cel operacyjny II.1. Rozwój turystyki oraz skutecznego systemu promocji

Kierunki interwencji:

- Wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy;
- Rozwój szlaków turystycznych, m.in. pieszych (w tym dla potrzeb osób uprawiających nordic walking), rowerowych, konnych czy ścieżek edukacyjnych, kulturowych, poznawczych;
- Wspieranie rozwoju branży usługowej, działającej na rzecz turystów i mieszkańców gminy, w tym m.in. wprowadzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców;
- Rozwój, promocja oraz tworzenie nowych produktów turystycznych i kulturowych w oparciu o tradycje gminy i regionu, w tym o tradycje kulinarne;

- Skuteczny i profesjonalny system promocji walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy oraz wsparcie promocyjne lokalnej oferty przemysłów czasu wolnego, w szczególności produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych, w tym folklorystycznych i twórczych;
- Rozwój informacji turystycznej, w szczególności rozwój Punktu informacji Turystycznej, w tym przygotowanie publikacji dot. walorów turystycznych gminy i poszczególnych sołectw;
- Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy;
- Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji gminy i poszczególnych sołectw;
- Tworzenie kalendarza imprez we współpracy z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego.

Cel operacyjny II.2. Bogata oferta kulturalna oraz rekreacyjno-sportowa

Kierunki interwencji:

- Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy, a także wspieranie i kontynuacja inicjatyw lokalnych, wydarzeń kulturalnych i imprez sportowych organizowanych przez jednostki zewnętrzne;
- Wspieranie i rozwój inicjatyw społeczno-kulturalnych służących integracji mieszkańców gminy (m.in. miejscowości tematyczne, integracyjne ośrodki wsparcia – kluby samopomocy, GOK, świetlice wiejskie);
- Przekształcenie biblioteki gminnej wraz z filiami w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury oraz ośrodki życia społecznego. Podniesienie czytelnictwa wśród mieszkańców poprzez promocję książki i zapewnienie nowości wydawniczych;
- Rewitalizacja obiektów zabytkowych, w tym parków;
- Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy(m.in. place zabaw, boiska wielofunkcyjne);
- Wykorzystanie zaplecza sportowego na terenie gminy (hale sportowe, boiska sportowe) do pobudzenia aktywności sportowej dzieci i młodzieży. Rozwój sekcji sportowych i wyszukiwanie młodych talentów.

Cel operacyjny II.3. Wzrost popytu na turystykę, kulturę i rekreację poprzez rozwój systemu promocji

Kierunki interwencji:

- Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji czasu wolnego, markowych produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych;
- Rozwój informacji i wizualizacji turystycznej;
- Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego;
- Zwiększanie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego poprzez promocję i zapewnienie dostępu do oferty turystycznej i wydarzeń kulturalnych.

CEL OPERACYJNY	MIERNIKI	ŹRÓDŁO DANYCH
Wsparcie dla rozwoju turystyki i skuteczny system promocji turystycznej	Gęstość bazy noclegowej (miejsca noclegowe na 1 km ² i/lub miejsca noclegowe na 1 tys. mieszkańców);	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Wykorzystanie potencjału noclegowego (liczba noclegów na 1 miejsce noclegowe);	US Łódź
	Pracujący (faktyczne miejsca pracy) wg sekcji, PKD 2007 - Sekcja I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi).	Bank Danych Lokalnych, GUS
Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej	Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego w tym turyści zagraniczni	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Długość urządzonych i oznakowanych tras turystycznych na terenie gminy	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Liczba produktów turystycznych z terenu gminy	Urząd Gminy w Strzelcach, statystyka gminna

	Liczba uczestników imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy	Urząd Gminy w Strzelcach, statystyka gminna
	Suma środków publicznych przeznaczonych na stworzenie bazy infrastrukturalnej dla usług kulturalnych i rekreacyjno - sportowych	Urząd Gminy w Strzelcach, statystyka gminna
	Czytelnicy bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Bank Danych Lokalnych, GUS
Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację.	Liczba kampanii społecznych działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	Urząd Gminy w Strzelcach, statystyka gminna
	Liczba publikacji i komunikatów/informacji medialnych dot. oferty kulturalnej i rekreacyjno -wypoczynkowej gminy	Urząd Gminy w Strzelcach, statystyka gminna
	Liczba uczestników imprez organizowanych przez gminę: domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Bank Danych Lokalnych, GUS

VIII.3. Usługi publiczne

Cel strategiczny: Wysoka dostępność i jakość usług publicznych, wpływających na poprawę jakości życia mieszkańców

Sektor usług publicznych wpływa bezpośrednio na jakość życia mieszkańców danej gminy. W skład tego sektora wchodzi przede wszystkim: usługi społeczne – edukacja, kultura, sport i rekreacja, opieka społeczna i medyczna oraz techniczne – gospodarka komunalna.

Niezwykle ważne jest także zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Rosnący popyt na energię oraz jej rosnące ceny, a przede wszystkim zanieczyszczenie środowiska są determinantem trendu intensyfikacji działań mających na celu zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na całym świecie. Odnawialne źródła energii uzyskiwane z niekopalnych źródeł energii (wody, wiatru, promieniowania słonecznego, energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw), które mają techniczną możliwość zastosowania na terenie gminy powinny być promowane i wspierane, ponieważ są jak dotąd najskuteczniejszą metodą wpływającą na ochronę klimatu.

Ważnym zadaniem będzie również racjonalna gospodarka odpadami, ich zbiórka, transport, odzysk, unieszkodliwianie w przypadku braku możliwości zastosowania procesów recyklingu, a także dążenie do usprawnienia całego procesu oraz jego ciągły monitoring. W czasie, kiedy obowiązek „śmieciowy” został przeniesiony na gminy ważne jest, aby podjąć próbę edukacji mieszkańców w tym zakresie oraz wesprzeć przedsięwzięcia i inicjatywy związane z ekologią i ochroną środowiska.

Równie istotnym czynnikiem jest rozwój infrastruktury technicznej. Przeprowadzone inwestycje wpłynęły znacząco na rozwój infrastruktury drogowej, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Jest to jednak obszar wymagający ciągłych nakładów inwestycyjnych. Podobnego wsparcia wymaga rozwój infrastruktury i technologii informacyjno-komunikacyjnych. Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu i usług elektronicznych wysokiej jakości znacznie poprawi komfort życia mieszkańców gminy, uczniów, jak również osób prowadzących działalność gospodarczą lub chcących ją uruchomić.

Na poprawę jakości życia mieszkańców wpływa znacząco jakość gospodarki mieszkaniowej. Poprawa standardów istniejących zasobów mieszkaniowych oraz rozwój mieszkalnictwa socjalnego podniesie poziom życia mieszkańców gminy Strzelce, ale również będzie stanowiło istotny czynnik przyciągający osoby migrujące.

Cel operacyjny III.1. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy

Kierunki interwencji:

- Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej (w tym budowa chodników, poboczy);
- Tworzenie miejsc parkingowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej i obiektach turystycznych;
- Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, w tym m.in. zagospodarowanie terenów wokół budynków użyteczności publicznej – przystosowanie otoczenia, podjazdów do potrzeb niepełnosprawnych;
- Współpraca w zakresie dostosowania rozkładu jazdy komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców i turystów;
- Zmniejszenie „obszarów wykluczonych cyfrowo” w gminie poprzez inicjowanie działań związanych z poprawą dostępności do sieci szerokopasmowej i sieci teleinformatycznej.

Cel operacyjny III.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej

Kierunki interwencji:

- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej;
- Realizacja programów obejmujących budowę przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej;
- Przebudowa starych odcinków sieci wodociągowej oraz odcinków zawierających azbest;
- Rozbudowa sieci gazociągowej;
- Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne;
- Wymiana sieci ciepłowniczych przynoszących straty ciepła;
- Budowa nowych systemów ciepłowniczych;
- Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.

Cel operacyjny III.3. Wysoki poziom bezpieczeństwa w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym

Kierunki interwencji:

- Poszerzanie monitoringu w miejscach publicznych;
- Wspieranie policji oraz straży pożarnej w zakresie doposażania sprzętowego;

- Wspieranie OSP w zakresie modernizacji strażnic;
- Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc;
- Doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w Gminnym Ośrodku Zdrowia;
- Kształtowanie i promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia;
- Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy;
- Organizowanie i wspieranie akcji informacyjno-uświadamiających dot. bezpieczeństwa w zakresie zdrowotnym i społecznym;
- Organizowanie i wspieranie funkcjonowania świetlic socjoterapeutycznych;
- Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym wykorzystanie mechanizmu ekonomii społecznej;
- Działania dostosowawcze w ramach polityki społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa (adaptacja działań do zmieniających się potrzeb społecznych, rozszerzenie oferty dla osób starszych);
- Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy, a także likwidacja barier architektonicznych;
- Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży;
- Wspieranie działań w zakresie rozwoju poradnictwa związanego z uzależnieniami – punkty konsultacyjne, grupy samopomocowe;
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny III.4. Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy

Kierunki interwencji:

- Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym m.in. fotowoltaika i kolektory słoneczne);
- Optymalizacja kosztów energii poprzez organizowanie grupowych (z innymi samorządami) zakupów energii;

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego;
- Program gospodarki niskoemisyjnej;
- Sprawny i efektywny system gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling);
- Zapobieganie i przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych (powódzie, susze, osuwiska, itp.) – właściwe zagospodarowanie przestrzeni, systemy monitoringu i wczesnego ostrzegania;
- Zachowanie środowiska przyrodniczego oraz działania rekultywacyjne;
- Edukacja ekologiczna i promocja postaw ekologicznych.

CEL OPERACYJNY	MIERNIKI	ŹRÓDŁO DANYCH
Wysoka dostępność komunikacyjna gminy	Długość [km] nowych i zmodernizowanych dróg na terenie gminy	Urząd Gminy w Strzelcach, jednostki gminne, statystyka gminna
	Suma środków publicznych, przeznaczonych na rozwój i poprawę stanu gminnej infrastruktury drogowej	Urząd Gminy w Strzelcach, jednostki gminne, statystyka gminna
	Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy	Urząd Gminy w Strzelcach, jednostki gminne, statystyka gminna
	Liczba węzłów sieci szerokopasmowej na terenie gminy	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego
Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej	Odsetek mieszkańców korzystających z instalacji kanalizacyjnej w ludności ogółem	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Odsetek mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej w ludności ogółem	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Odsetek mieszkańców korzystających z instalacji gazowej w ludności ogółem	Bank Danych Lokalnych, GUS
Wysoki poziom bezpieczeństwa w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym	Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	Bank Danych Lokalnych, GUS
	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Bank Danych Lokalnych, GUS
Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego, wykorzystanie	Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków	Bank Danych Lokalnych, GUS

VIII.4. Zarządzanie rozwojem gminy

Cel strategiczny: Sprawny, efektywny i partnerski system zarządzania publicznego

Efektywny system zarządzania publicznego determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów urzędu gminy (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów, itp.). To, jak będzie rozwijała się wspólnota lokalna zależy w dużej mierze właśnie od jakości pracy administracji. Jej rozwój powinien być oparty o sprawne rozwiązania zarządcze, w tym związane z elektroniczną administracją, kompetencjami pracowników i przejrzystymi kryteriami dystrybucji środków finansowych. Profesjonalne zarządzanie powinno polegać również na otwartości i umiejętności współpracy, w tym związanych z pozyskiwaniem funduszy na działania rozwojowe.

Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich polega natomiast na zmianie traktowania tych obszarów jako zdominowanych przez rolnictwo. Obok tradycyjnej funkcji wsi pojawiają się również nowe, których celem jest redukcja bezrobocia oraz wzrost atrakcyjności społeczno-ekonomicznej danego terenu.

Priorytetem jest poprawa sytuacji bytowej mieszkańców, dzięki rozwijaniu wielofunkcyjnych form aktywności społecznej, kulturalnej i gospodarczej (w szczególności pozarolniczej).

Cel operacyjny IV.1. Sprawny system zarządzania i administracji oraz skuteczna promocja

Kierunki interwencji:

- Wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego;
- Opracowanie systemu doskonalenia kadr samorządowych (wzmocnienie potencjał administracji);
- Oparcie rozwoju gminy o zasady planowania i zarządzania strategicznego;
- Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej);

- Rozwój usług elektronicznych e-administracja;
- Budowa i promocja marki gminy, ze szczególnym uwzględnieniem promocji walorów turystycznych i produktów lokalnych;
- Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej;
- Uspójnienie działań promocyjnych poprzez powołanie zespołu ds. promocji, opracowanie strategii/programu promocji gminy.

Cel operacyjny IV.2. Rozwój współpracy terytorialnej

Kierunki interwencji:

- Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego - wspólne projekty w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej;
- Aktywny udział różnego rodzaju sieciach współpracy: krajowych i międzynarodowych;
- Współpraca z samorządami z kraju i z zagranicy w zakresie promocji turystycznej, w tym m.in. wspólne organizowanie wystaw, mających na celu promowanie produktów lokalnych oraz zdobywanie i wymianę doświadczeń;
- Sprawny i efektywny system informacji wewnątrzgminnej.

Cel operacyjny IV.3. Wielofunkcyjny rozwój wsi

Kierunki interwencji:

- Aktywizacja gospodarcza terenów wiejskich w zakresie wspierania zatrudnienia w działalności rolniczej i okołorolniczej opartej na zwiększeniu towarowości i wydajności, poprzez:
  - Promocję instrumentów wsparcia dla rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego;
  - Wsparcie marketingu wysokiej jakości produktów żywności regionalnej;
  - Rozwój systemu doradztwa i wsparcia pośredniego dla przedsiębiorczości opartej na rolnictwie, w tym umożliwienie rolnikom udziału w szkoleniach specjalistycznych;
  - Wspomaganie działań dotyczących podnoszenia kwalifikacji sektora rolnego, dostosowania gospodarstw rolnych do zmian technologicznych i rynkowych w celu zwiększenia konkurencyjności produkcji rolnej gospodarstw;

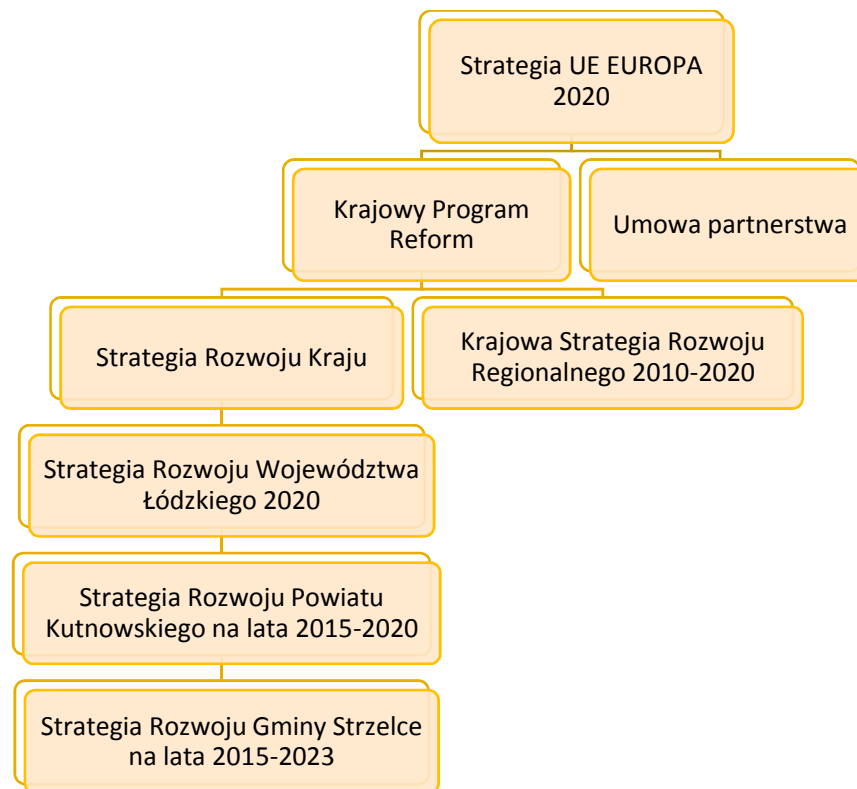
- Wspieranie rozwoju działalności pozarolniczej na terenach wiejskich, m.in. poprzez:
  - Tworzenie warunków dla rozwoju usług, handlu, rzemiosła i rękodzielnictwa;
  - Organizację kursów i szkoleń służących zdobywaniu przez mieszkańców gminy nowych kwalifikacji w zawodach nierolniczych.

CEL OPERACYJNY	MIERNIKI	ŹRÓDŁO DANYCH
Sprawny system zarządzania, skuteczna promocja	Liczba usług publicznych w gminie świadczonych za pomocą sieci Internet	Urząd Gminy w Strzelcach, dane wewnętrzne
	Przeciętny czas oczekiwania na wydanie decyzji w Urzędzie	Urząd Gminy w Strzelcach, dane wewnętrzne
Rozwój współpracy terytorialnej	Liczba partnerów samorządowych gminy	Urząd Gminy w Strzelcach, dane wewnętrzne
	Liczba współrealizowanych z innymi jednostkami samorządu terytorialnego programów i projektów	Urząd Gminy w Strzelcach, dane wewnętrzne
Wielofunkcyjny rozwój wsi	Liczba rolników, którzy skorzystali z oferty szkoleniowo-doradczej w zakresie kształcenia nowych kwalifikacji w zawodach nierolniczych	Urząd Gminy w Strzelcach, dane wewnętrzne
	Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych (z certyfikatem)	Urząd Gminy w Strzelcach, dane wewnętrzne

IX. Strategia Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015 – 2023, a inne dokumenty strategiczne

Bardzo ważnym elementem prognozowania strategicznego jest powiązanie celów rozwoju określonych w poszczególnych dokumentach strategicznych zarówno na poziomie lokalnym, krajowym jak i międzynarodowym.

Rysunek 10. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023 z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Źródło: opracowanie własne.

Podczas tworzenia Programu brano pod uwagę założenia dokumentów nadrzędnych. Program w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju zarysowane w dokumentach wyższego szczebla. Poniżej znajduje się ich zestawienie wraz z celami, obszarami problemowymi oraz kierunkami rozwoju.

STRATEGIA EUROPA 2020

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach (ang. smart growth), • promowanie gospodarki zrównoważonej – mniej obciążającej środowisko, efektywniej, wykorzystującej zasoby, a zarazem konkurencyjnej (ang. sustainable growth), • wzmacnianie gospodarki charakteryzującej się wysokim zatrudnieniem oraz spójnością ekonomiczną, społeczną i terytorialną (ang. inclusive) 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki deficyt strukturalny finansów publicznych, • niedostateczny ogólny poziom wydatków inwestycyjnych, • nadmierne obciążenia regulacyjne i administracyjne, • niski poziom podaży pracy połączony z nieadekwatną jej strukturą, • niedostateczny poziom zdolności innowacyjnych przedsiębiorstw. 	<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego; • innowacyjność dla wzrostu inteligentnego; • aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

growth).

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających wysoką jakość życia oraz szybszy rozwój kraju.	<ul style="list-style-type: none"> nierównowaga finansów publicznych, nieefektywne instytucje publiczne, nadmiar, niejasność i niestabilność przepisów prawnych, niski poziom kapitału społecznego, niekonkurencyjna struktura oraz poziom innowacyjności polskiej gospodarki, niesprzyjające warunki prowadzenia działalności gospodarczej, niska jakość systemu edukacji, niska aktywność, zawodowa osób 55+, niska mobilność kapitału ludzkiego, słabo rozwinięta infrastruktura transportowa, niezrównoważona gospodarka energetyczna kraju, ograniczony dostęp do opieki lekarskiej, niska jakość zagospodarowania przestrzennego.	<ul style="list-style-type: none"> przekształcenia instytucjonalne utrwalające sprawne państwo, efektywny rozwój społeczno-gospodarczy i wysoka konkurencyjność gospodarki, spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020:

REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> efektywne wykorzystanie	<ul style="list-style-type: none"> niskie wartości wskaźników	<ul style="list-style-type: none"> wspomaganie wzrostu

potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju.

określających poziom konkurencyjności i perspektywy rozwojowej.

- konkurencyjności regionów,
- budowanie spójności terytorialnej,
  - przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
  - tworzenie warunków ku realizacji działań rozwojowych.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2020

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • określa wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia w kontekście występujących uwarunkowań.	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom rozwoju gospodarczego w stosunku do innych regionów UE, • niskie nakłady na B+R, • niedorozwój sektora usług poza miastami na prawach powiatu, • słaba dynamik procesów restrukturyzacji gospodarki wielu miast regionu, • brak istotnych przeobrażeń strukturalnych w rolnictwie, • najgorsze w kraju wskaźniki dot. poziomu zdrowotności społeczeństwa, • niski poziom kapitału ludzkiego i społecznego, • proces depopulacji ośrodków miejskich, • słaby poziom identyfikacji mieszkańców województwa z regionem, • zróżnicowanie regionalne pod względem dostępności edukacji przedszkolnej, • słaby poziom identyfikacji mieszkańców województwa z regionem, • zróżnicowanie regionalne pod względem dostępności edukacji przedszkolnej, • niedopasowanie struktury kształcenia do potrzeb nowoczesnego rynku pracy, • niewykorzystanie potencjału kulturowego do budowania przewag konkurencyjnych, • brak dostępności do	<ul style="list-style-type: none"> • zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji, • nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy, • zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki, • wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie, • wysoki standard i dostęp do usług publicznych, • reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, • wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej, • wysoka jakość środowiska przyrodniczego, • zrównoważony system osadniczy.

- podstawowych usług kultury na wielu obszarach wiejskich,
- zanieczyszczenie wód,
  - zagrożenie powodziowe,
  - problemy związane z gospodarką odpadami,
  - zanieczyszczenie powietrza,
  - zagrożenie hałasem komunikacyjnym,
  - nieprzystosowanie struktur organizacyjnych wielu urzędów gmin do planowania rozwoju i zarządzania,
  - brak nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi w urzędach gmin,
  - brak w wielu gminach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
  - niski poziom planowania finansów i inwestycji w perspektywie wieloletniej,
  - słabe zaplecze instytucjonalne w sferze organizacji pozarządowych,
  - ograniczona zdolność władz lokalnych do współpracy z organizacjami pozarządowymi,
  - brak współpracy władz samorządowych w tworzeniu projektów zintegrowanych o znaczeniu ponadlokalnym,
  - brak umiejętności współpracy władz samorządowych na partnerskich warunkach.

STRATEGIA WOJEWÓDZKA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007-2020

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie aktywnej polityki społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktura i kadry pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie udziału pomocy środowiskowej,

- systemowa pomoc obywatelom,
- tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych,
- zapobieganie i przeciwdziałanie uzależnień
- zwiększenie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych
- wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym
- zadania i formy pomocy społecznej w województwie,
- grupy społeczne szczególnie ryzyka zagrożone wykluczeniem społecznym,
- problemy społeczne: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, patologie.
- rozbudowa środowiskowych form pomocy półstacjonarnej,
- tworzenie mieszkań chronionych,
- zwiększenie nakładów finansowych na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych,
- kontynuacja dochodzenia do standardów w DPS
- stworzenie we wszystkich powiatach Powiatowych Zespołów ds. Orzekania Niepełnosprawności,
- tworzenie Ośrodków Interwencji Kryzysowej
- tworzenie punktów konsultacyjno-informacyjnej dla zagrożonych grup społecznych,
- współpraca instytucji trzeciego sektora

PLAN PRZECIWDZIAŁANIA DEPOPULACJI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębiająca się niekorzystna sytuacja demograficzna, • nieefektywna profilaktyka zdrowotna, • strukturalne niedopasowanie instytucji oświaty do potrzeb, • niedopasowanie ofert edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, • niska jakość kapitału ludzkiego, • niewystarczająca liczba specjalistycznych kadr medycznych, • niewystarczający stan techniczny dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasowanie struktury sieci przedszkoli do lokalnych potrzeb, • podwyższanie kompetencji osób dorosłych, • polityka sprzyjająca rodzinie, • rozbudowa infrastruktury umożliwiającej przełamanie niżu demograficznego, • zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji, • dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, • podnoszenie jakości edukacji, cyfryzacja szkół, • tworzenie sprzyjających warunków do rozpoczynania działalności gospodarczej, • czasowe obniżenie kosztów pracy pracowników, • rozwój sieci drogowej, • działania profilaktyczne i prewencyjne z zakresu

- zdrowia,
- poprawa jakości i dostępności usług medycznych,
  - aktywizacja społeczna osób 45+,
  - upowszechnienie kształcenia osób dorosłych,
  - integracja społeczna i zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia,
  - zwiększenie jakości usług społecznych i socjalnych.

REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI DLA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO – „LORIS 2030”

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • aktywna polityka innowacji z wykorzystaniem potencjału wewnętrznego regionu do pobudzania działań mieszkańców w trosce o zrównoważony rozwój. 	<ul style="list-style-type: none"> • niższy od średniej krajowej poziom PKB per capita, • bardzo niska wydajność i innowacyjność przemysłu, • słaby udział przemysłu średnich i wysokich technologii, • mała liczba podmiotów działających w ramach centrów badawczo-rozwojowych oraz inicjatyw klastrowych, • mała adaptacyjność przedsiębiorstw, • duże rozproszenie instytucji otoczenia biznesu, • niedostosowanie programu nauczania, • niski poziom kapitału społecznego, • niewystarczająca dostępność do e-usług w administracji publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • specjalizacja regionalna, • rozwój potencjału innowacyjnego regionu, • zarządzanie innowacjami w regionie.

ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji miast, 		<ul style="list-style-type: none"> • rozwój sieci transportowej miast i obszarów

- promowanie partnerskiego modelu współpracy jednostek administracyjnych,
  - zwiększenie wpływu miast na realizację działań w ramach polityki spójności,
  - realizacja zintegrowanych projektów na rzecz miast.
- funkcjonalnych,
  - przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych na terenie obszarów funkcjonalnych,
  - poprawa stanu środowiska przyrodniczego na terenie obszarów funkcjonalnych,
  - wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych,
  - wzmacnianie rozwoju funkcji symbolicznych budujących znaczenie obszaru funkcjonalnego,
  - wzmacnianie badań, rozwoju technologicznego, innowacji.

STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat, • wzrost poziomu inwestycji w B+R do 3% PKB, • podniesienie poziomu wykształcenia ludności, • zwiększenie efektywności energetycznej, • zmniejszenie o 25% liczby osób żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska średnia stopa wzrostu w Europie na tle potęg gospodarczych, • niskie wskaźniki zatrudnienia w Europie na tle potęg gospodarczych, starzejące się społeczeństwo. 	<ul style="list-style-type: none"> • inteligentny rozwój poprzez innowacje, edukację i społeczeństwo cyfrowe, • zrównoważony rozwój poprzez poprawę klimatu, stanu gospodarki energetycznej, mobilności oraz podniesienie konkurencyjności, • rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KUTNOWSKIEGO NA LATA 2015-2020

Cele	Główne obszary problemowe	Kierunki rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • powiat kutnowski świadczący usługi publiczne i prowadzący 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu

zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy czyli oferujący atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy, edukacji, wypoczynku, przedsiębiorczości i inwestowania w przyjaznym środowisku.

głównie w sektorze prywatnym,

- zły stan obiektów inżynierii drogowej,
- wysoki poziom bezrobocia,
- brak zagospodarowania posiadanych atrakcji krajoznawczych,
- nierozwiązany problem oczyszczania ścieków sanitarnych i opadowych oraz kanalizacji, szczególnie na terenach wiejskich,
- istnienie barier urbanistycznych, architektonicznych, transportowych utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie.

kutnowskiego,

- poprawa stanu środowiska,
- edukacja ekologiczna mieszkańców,
- zapewnienie wysokiej jakości bazy oświatowej i sportowej zarządzanej przez powiat kutnowski,
- dostosowanie kierunków i form kształcenia na terenie powiatu kutnowskiego do potrzeb rynku pracy,
- zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej,
- zbudowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek szkolnych, placówek edukacji pozaszkolnej, uczelni wyższych w celu poszerzenia oferty kulturalnej,
- zapewnienie wysokiej jakości usług w zakresie opieki zdrowotnej,
- poprawa warunków życia osób zagrożonych z różnych przyczyn wykluczeniem społecznym,
- wzrost poziomu zatrudnienia oraz łagodzenie skutków bezrobocia,
- tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego,
- stworzenie systemu promocji powiatu.

X. Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015 – 2023.

X.1. Finansowanie strategii rozwoju

Działania zaplanowane w niniejszej Strategii będą finansowane przede wszystkim ze środków pochodzących z budżetu gminy Strzelce. Zważywszy jednak na wielość zakładanych

celów oraz ograniczone możliwości finansowe gminy, będzie ona ubiegała się o dofinansowanie realizowanych przedsięwzięć z zewnętrznych środków finansowych.

Władze gminy planują pozyskanie środków finansowych z następujących źródeł:

- budżet państwa,
- programy pomocowe Unii Europejskiej,
- programy rządowe RP,
- fundacje zagraniczne,
- instytucje finansowe i fundusze inwestycyjne,
- krajowe fundacje i organizacje,
- rządowe programy wspierające integrację europejską,
- inwestorzy lokalni, krajowi i zagraniczni,
- wkład prywatny,
- inne źródła.

Program zakłada, iż na dochody budżetu składać się będą:

- dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie zawartych porozumień;
- subwencja ogólna (część oświatowa);
- dochody własne, do których zalicza się: podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody.

Dofinansowanie, o jakie będzie ubiegała się gmina, dotyczyło będzie zadań z zakresu rynku pracy, turystyki, edukacji, kultury, ochrony środowiska, infrastruktury technicznej i społecznej. Gmina będzie również wspierała przedsiębiorców, starających się o środki pomocowe na rozpoczęcie i rozwój własnej działalności gospodarczej.

Gmina świadoma jest roli, jaką odegrają pozyskane fundusze w jej rozwoju społeczno-gospodarczym. Dostrzega ogromną szansę na rozwój mieszkańców, sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz infrastruktury zarówno społecznej, jak i technicznej. Gmina liczy również na pozyskanie inwestorów zewnętrznych, co z kolei jest szansą na jeszcze szybszy rozwój oraz zwiększenie dochodów gminy z tytułu podatków i opłat lokalnych.

Realizacja założeń Strategii Rozwoju wpłynie na szybki rozwój społeczny i gospodarczy gminy Strzelce. Ważne przy tym będzie umiejętne wykorzystanie istniejących zasobów lokalnych

oraz wszelkich możliwości pozyskania środków finansowych z funduszy krajowych i zagranicznych, które wpłyną na realizację założonych celów niniejszego dokumentu.

X.2. Wdrażanie i monitorowanie Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023 jest najważniejszym dokumentem dla rozwoju tego obszaru. Aby Strategia osiągnęła zakładane efekty, władze gminy oraz inne podmioty powinny wykonać zespół czynności służących:

- osiągnięciu postawionych w Strategii celów, w tym szczególnie przez realizację zawartych w niej zadań,
- koordynacji w czasie i przestrzeni realizacji tych zadań,
- monitorowaniu realizacji zadań i weryfikacji stopnia osiągnięcia celów postawionych w Strategii,
- monitorowaniu i korygowaniu czynności służących organizacji wdrażania Strategii,
- monitorowaniu aktualności treści Strategii i korygowaniu jej w odpowiednich momentach.

Głównym adresatem dokumentu są mieszkańcy gminy Strzelce, a przede wszystkim:

- 1) radni, pracownicy Urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych;
- 2) posłowie i senatorowie reprezentujący w Parlamencie region oraz radni Sejmiku Wojewódzkiego, związani z regionem;
- 3) przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu;
- 4) sektor finansowy – banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe;
- 5) wyższe uczelnie z terenu regionu;
- 6) organizacje pozarządowe z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, jednostki edukacyjne.

Strategia zostanie udostępniona lokalnej społeczności gminy Strzelce. Dzięki temu jej mieszkańcy będą mogli dowiedzieć się o zakończeniu prac nad opracowywaniem dokumentu i kolejnych etapach planowanego rozwoju społeczno-gospodarczego. Ponadto zostaną zaprezentowane priorytety i kierunki zakładanego rozwoju. W zakresie finansowym mieszkańcy

gminy będą mogli poznać rolę funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w rozwoju lokalnym oraz sposób ich pozyskiwania. Upublicznienie zapisów niniejszej Strategii ma również zachęcić lokalną społeczność do udziału w realizacji jej zapisów.

W celu upowszechnienia treści Strategii należy przeprowadzić proponowane działania:

- ✓ opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom treść Strategii Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023,
- ✓ umieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) materiału przybliżającego zainteresowanym dokument,
- ✓ przekazanie bibliotekom publicznym oraz szkołom z terenu gminy wydrukowanego egzemplarza tekstu Strategii wraz z nagraniem płytą CD, zawierającą materiał informacyjny.

System monitoringu i ewaluacji Strategii jest niezbędny aby zagwarantować realizację przyjętych postanowień, zapewnić warunki instytucjonalne i organizacyjne do ich wdrożenia oraz weryfikację zapisów dokumentu w odniesieniu do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego.

Monitorowanie pokazuje osobom realizującym Strategię Rozwoju wiarygodne, rzetelne informacje o stanie zaawansowania prac, postępach, uchybieniach w realizacji zadań, zmianie zakresu zadań czy też o zaniechaniu realizacji zadania wraz z przyczynami i uzasadnieniem takiego stanu rzeczy.

Osoby monitorujące Strategię Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023 muszą znać odpowiedź na następujące pytania:

1. Które zadania za rok poprzedni zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem?
2. Które zadania za rok poprzedni nie zostały zrealizowane, wraz z podaniem przyczyn opóźnienia realizacji bądź przyczynami nierozpoczęcia realizacji?
3. Czy istnieją nowe zadania do umieszczenia w Strategii Rozwoju?
4. Czy są ewentualne zmiany w realizacji zadań przewidzianych do realizacji w późniejszym okresie?

Osoby odpowiedzialne za monitorowanie procesu realizacji Strategii Rozwoju muszą mieć na uwadze fakt, iż proces monitorowania jest procesem ciągłym, i ważnym we wdrażaniu

założeń. Przerwanie procesu monitorowania jest stanem niebezpiecznym. Skutkować może dużymi opóźnieniami w realizacji poszczególnych zadań, a nawet poważnie zagrozić realizacji całego planu.

Plan i charakterystyka systemu monitorowania obejmują trzy główne etapy:

- ETAP 1 – Analiza celów projektu.
- ETAP 2 – Przegląd wskaźników produktów i rezultatów.
- ETAP 3 – Zaprojektowanie formatu raportów.

W odniesieniu do Strategii Rozwoju te trzy etapy w procesie monitoringu to:

1. Analiza celów projektu: monitorowanie w całym okresie realizacji PR, czy cele określone w programie są osiąmane poprzez realizację poszczególnych projektów objętych planem, oraz czy cele realizowane przez Strategię Rozwoju są nadal aktualne.
2. Przegląd wskaźników: dotyczy właściwego doboru wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez beneficjentów końcowych na realizację zadań objętych Strategią Rozwoju. Wskaźniki te muszą być zgodne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansować dany projekt.
3. Zaprojektowanie formy raportu: raporty z realizacji poszczególnych projektów będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych zespołowi lub koordynatorowi ds. wdrażania Strategii Rozwoju. Monitorowania nie można uznać bowiem za pomyślne tylko dlatego, że zostały zebrane wymagane informacje. Zebrane informacje muszą zostać przekazane w odpowiedniej formie, odpowiedniej osobie i w odpowiednim czasie. Konieczne jest zatem stworzenie odpowiedniej formy raportu z realizacji zadania, aby każdy z beneficjentów przekazał informację o swoim zadaniu w tej samej formie. Ułatwi to znacznie monitorowanie zadań. Warto podkreślić fakt, iż tylko w takiej sytuacji można podjąć techniczną i właściwą decyzję, by zająć się problemem i zapewnić, że projekt „wróci na właściwy tor realizacji”, albo upewnić się, iż jest realizowany prawidłowo. Raporty powinny być składane wg następującego wzoru matrycy logicznej:

<i>Tytuł projektu</i>	<i>Nr zadania w Strategii Rozwoju</i>	<i>Termin realizacji projektu</i>	<i>Nazwa instytucji wdrażającej projekt</i>	<i>Kierownik projektu / stanowisko w instytucji wdrażającej / tel.</i>
<i>Fundusz /priorytet /działanie</i>	<i>Cele projektu</i>	<i>Produkty</i>	<i>Rezultaty</i>	<i>Opis projektu</i>
<i>Finansowanie projektu</i>	<i>Informacje o postępach w realizacji zadania:</i>			
- <i>wkład własny</i>	<i>Napotkane problemy</i>	<i>Przyczyny</i>	<i>Uzasadnienie</i>	<i>Propozycja rozwiązania problemu [ów]</i>
- <i>dotacja z RPO</i>				
- <i>inne</i>				
<i>Osoba do kontaktu</i>				
<i>Tel.</i>				

Efekty Strategii Rozwoju Gminy Strzelce w dużym stopniu uzależnione są od stopnia zaangażowania w jej realizację władz gminy, instytucji, podmiotów gospodarczych, grup społecznych oraz wszystkich mieszkańców, którzy rozumieją potrzebę nieustannego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, a także troszczą się o jej zrównoważony rozwój oraz konkurencyjną pozycję w powiecie, regionie oraz Polsce.

XI. Spis rysunków, wykresów i tabel

Rysunek 1. Powiat kutnowski na mapie województwa	12
Rysunek 2. Położenie gminy Strzelce w powiecie kutnowskim	12
Rysunek 3. Kościół p.w. Św. Trójcy w Strzelcach.....	15
Rysunek 4. Hotel "Dwór Sójki"	16
Rysunek 5. Dwór w Siemianowie	17
Rysunek 6. Schemat analizy SWOT.....	114
Rysunek 7. Wizja gminy Strzelce do roku 2023.....	117
Rysunek 8. Misja rozwoju gminy Strzelce	118
Rysunek 9. Struktura celów Strategii Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023	120

Rysunek 10. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Strzelce na lata 2015-2023 z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym 135

Wykres 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych	26
Wykres 2. Pogłowie zwierząt hodowlanych (stan na 31.12.2010).....	28
Wykres 3. Stan ludności gminy Strzelce na przestrzeni lat 2009 – 2014	30
Wykres 4. Struktura ludności gminy Strzelce na przestrzeni lat 2009-2014.....	31
Wykres 5. Ruch naturalny ludności w gminie Strzelce w latach 2009-2014.....	32
Wykres 6. Migracje wewnętrzne na pobyt stały w gminie Strzelce w latach 2009-2014.....	33
Wykres 7. Udział % osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych gminach	34
Wykres 8. Bezrobocie w gminie Strzelce w latach 2009 - 2014	35
Wykres 9. Liczba osób zatrudnionych w gminie Strzelce w latach 2009 - 2013	36
Wykres 10. Gospodarstwa domowe w gminie Strzelce z dochodami wg źródeł w 2010r.	37
Wykres 11. Ilość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z podziałem na rodzaje (2013r.).....	39
Wykres 12. Skład morfologiczny odpadów komunalnych z terenów wiejskich w 2008r.	51
Wykres 13. Zasoby mieszkaniowe w gminie Strzelce w latach 2008-2013.....	55
Wykres 14. Ilość budynków mieszkalnych w gminie Strzelce na przestrzeni lat 2008-2013.....	56
Wykres 15. Ilość pustostanów w gminie Strzelce	56
Wykres 16. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno - sanitarne.	57
Wykres 17. Ilość odnotowanych przestępstw w roku 2013.....	58
Wykres 18. Lista osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2014.....	63
Wykres 19. Osoby niepełnosprawne a ludność gminy (2014r.).....	65
Wykres 20. Liczba porad udzielonych przez zakłady podstawowej opieki zdrowotnej w Strzelcach w latach 2011-2014.....	67
Wykres 21. Struktura próby ze względu na wiek	77
Wykres 22. Struktura próby ze względu na poziom wykształcenia	78
Wykres 23. Struktura ludności pod względem aktywności zawodowej	78
Wykres 24. Próba ze względu na ilość osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego	79
Wykres 25. Poziom zadowolenia mieszkańców wynikający z faktu zamieszkiwania w gminie.....	80
Wykres 26. Ocena liczby obiektów oświatowych w gminie.....	81
Wykres 27. Ocena poziomu rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.....	81
Wykres 28. Ocena liczby obiektów kulturalnych	82

Wykres 29. Ocena jakości usług świadczonych przez obiekty kulturalne	83
Wykres 30. Ocena jakości i różnorodności wydarzeń kulturalno-rozrywkowych.....	84
Wykres 31. Ocena estetyki gminy Strzelce.....	85
Wykres 32. Stan i jakość terenów rekreacyjnych w gminie	86
Wykres 33. Ocena stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie	87
Wykres 34. Ocena stanu środowiska naturalnego	88
Wykres 35. Ocena stanu dróg w gminie.....	88
Wykres 36. Ocena małej infrastruktury drogowej	89
Wykres 37. Ocena systemu segregacji odpadów	90
Wykres 38. Ocena dostępu do Internetu na terenie gminy.....	91
Wykres 39. Ocena poziomu rozwoju sieci wodociągowej	91
Wykres 40. Ocena poziomu rozwoju sieci kanalizacyjnej	92
Wykres 41. Ocena możliwości uzyskania zatrudnienia	92
Wykres 42. Ocena atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminy	93
Wykres 43. Ocena warunków do prowadzenia działalności rolnej.....	94
Wykres 44. Ocena warunków prowadzenia działalności produkcyjnej	95
Wykres 45. Ocena dostępności do usług ochrony zdrowia.....	95
Wykres 46. Ocena sieci usług na terenie gminy.....	96
Wykres 47. Ocena komunikacji zbiorowej	97
Wykres 48. Ocena poziomu edukacji	97
Wykres 49. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci	98
Wykres 50. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży	98
Wykres 51. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla dorosłych.....	99
Wykres 52. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla seniorów	100
Wykres 53. Skala występowania alkoholizmu.....	101
Wykres 54. Skala występowania przemocy w rodzinie.....	101
Wykres 55. Ocena atrakcyjności turystycznej gminy	102
Wykres 56. Ocena poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej.....	103
Wykres 57. Ocena promocji gminy	103
Wykres 58. Ocena rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy przez władze lokalne	104
Wykres 59. Ocena działalności gminy na rzecz osób niepełnosprawnych.....	105

Wykres 60. Cele, na jakie mają być przeznaczone pieniądze z budżetu gminy w latach 2015-2020	106
Wykres 61. Kluczowe szanse gminy Strzelce.....	108
Wykres 62. Zagrożenia dla rozwoju gminy Strzelce	109
Wykres 63. Opinia dotycząca odnawialnych źródeł energii.....	110
Wykres 64. Źródła informacji o działaniach podejmowanych przez władze gminy.....	111
Tabela 1. Poziomy planowania strategicznego w procesie tworzenia strategii.....	7
Tabela 2. Zestawienie metod i technik wraz z doбором próby	9
Tabela 3. Powierzchnia gmin powiatu kutnowskiego	13
Tabela 4. Dane meteorologiczne.....	18
Tabela 5. Klasy bonitacyjne w gminie Strzelce	20
Tabela 6. Klasa jakości wód wg WIOŚ w Łodzi	22
Tabela 7. Powierzchnia gospodarstw rolnych w gminie Strzelce.....	26
Tabela 8. Struktura zasiewów w 2010r.	27
Tabela 9. Populacja w gminach powiatu kutnowskiego (stan na 2014r.).....	29
Tabela 10. Struktura ludności gminy Strzelce wg wieku (stan na koniec 2014r.).....	29
Tabela 11. Poziom bezrobocia w poszczególnych jednostkach powiatu (stan na 30.04.2015r.) ..	33
Tabela 12. Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie kutnowskim	36
Tabela 13. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (wg grup rodzajów działalności PKD 2007)	37
Tabela 14. Podmioty gospodarcze w gminie Strzelce według sekcji PKD w 2014 r.....	39
Tabela 15. Drogi gminne (stan na 2015 r.)	43
Tabela 16. Wydatki z budżetu gminy na transport i łączność - udział w %.....	46
Tabela 17. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna - stan na koniec 2014 r.	47
Tabela 18. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna - stan na koniec 2013 r.....	48
Tabela 19. Ilość odpadów zebranych w gminie Strzelce	52
Tabela 20. Ilość odpadów zebranych w gminie Strzelce z gospodarstw domowych.....	52
Tabela 21. Ilość odpadów komunalnych odebranych przez uprawnione podmioty w gminie Strzelce	53
Tabela 22. Wykaz sprzętu jednostek OSP z terenu gminy Strzelce.....	59
Tabela 23. Lista osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2012-2014	62
Tabela 24. Problemy alkoholowe występujące w gminie Strzelce.....	64

Tabela 25. Wydatki z budżetu gminy na pomoc społeczną w %.....	64
Tabela 26. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP	65
Tabela 27. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w gminie Strzelce w roku szkolnym 2014/2015	68
Tabela 28. Liczba wychowanków przedszkola w gminie Strzelce w roku szkolnym 2014/2015 ...	68
Tabela 29. Wydatki budżetu gminy na oświatę i wychowanie w latach 2010-2013 w %.....	69
Tabela 30. Wydatki budżetu gminy na kulturę oraz sport w latach 2010-2013 w %.....	70
Tabela 31. Wydatki gminy Strzelce wg kategorii w latach 2010-2014.....	74
Tabela 32. Dochody gminy Strzelce wg kategorii w latach 2010-2014.....	75

XII. Bibliografia

Dokumenty:

- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Strzelce na lata 2008-2013,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Strzelce,
- Dane ze Starostwa Powiatowego w Kutnie,
- Komunikat o stanie jakości wód powierzchniowych województwa łódzkiego w 2013 r.
- Sprawozdaniem z monitoringu regionalnego zwykłych wód podziemnych na terenie województwa łódzkiego w 2013r.,
- Dane z PUP w Kutnie,

- Dane z Urzędu Gminy Strzelce,
- Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Strzelce,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014,
- Dane z GOPS Strzelce,
- Dane PKRPA,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce na lata 2009-2013,
- Sprawozdania Rb-28S,
- Strategia Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020,
- Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020,
- Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim,
- Regionalna Strategia Innowacji Dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”,
- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne,
- Strategia Na Rzecz Inteligentnego I Zrównoważonego Rozwoju Sprzyjającego Włączeniu Społecznemu,
- Strategia Rozwoju Powiatu Kutnowskiego Na Lata 2015-2020.

Strony internetowe:

- <http://ugstrzelce.bip.org.pl/>
- <https://pl.wikipedia.org/>
- <https://www.osp.org.pl/>
- http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks
- <http://www.strzelce.gmina.pl>
- <http://hoteldworsojki.pl/>
- <http://www.polskiezabytki.pl>
- <http://www.dworypalace.travel.pl>
- <http://www.wios.lodz.pl/>

- <http://lodz.stat.gov.pl/>
- <http://www.kutno.policja.gov.pl>
- <http://www.archiwum2015.strzelce.gmina.pl/>
- <http://www.pok-niedrzew-drugi.noclegiw.pl/>
- <http://www.ceo.org.pl/pl/szkolazklasa2zero/library/analiza-swot>